104E JAARGANG — NO.: 231 ZATERDAG 8 OKTOBER 1988

AMIGOE

VANDAAG

* Liberia: 'Verantwoorde leegloop bij centrale overheid' p.2
* Kousa Komun somber over politieke situatie p.3
* Wilsoe: 'Ieder persoon die keihard voor dit eiland werkt, is een Curaçaoënaar' p.5
* Het leven van en MBD-kind p.7
* Internationaal Dames-tennis Curaçao p.12

(The Vandaag list above gives page references.)

ELMER WILSOE ...werken...

Preke

Als Wilsoe gelijk heeft, hoeveel Curaçaoënaars zijn er dan?

Nieuws in vogelvlucht

KHARTOUM — Sprinkhanen-bestrijdings- specialisten die op de grens van Sudan en Etiopie werkzaam zijn moesten dit onderbreken nadat zij waren aangevallen door vliegtuigen van de Etiopische luchtmacht, zo meldde Sudan. De luchtmacht viel grensdorpen aan waarna alle sprinkhanen- bestrijders werden teruggetrokken. Experts vrezen dat de sprinkhanen- plaag de ergste is in 30jaar. In zuid Sudan wordt als gevolg hiervan al honger geleden.

*****

TEL AVIV — Bij hevige gevechten van leger en betogers in Nablus in bezet Israelisch gebied werden vrijdag 4 Palestijnen gedood en raakten er 27 gewond. Alle slachtoffers vielen door plastic kogels. Het geweld brak uit na de begrafenis van een Palestijn die donderdag was doodgeschoten. Ook elders deden er zich ongeregeldheden voor. Sinds de Palestijnse opstand in december 87 begon zijn er 267 Palestijnen gedood door Israeliers.

*****

WINDHOEK — In ballingschap levende guerrilla- leiders uit Namibie zal niets overkomen als zij naar het door Zuidafrika bestuurde Namibia terugkeren om over de politieke toekomst van hun land te praten met de overgangs- regering olv de blanke premier Mudge. Het vrijgeleide geldt ook voor Nujoma, de leider van de SWAPO en alle andere functionarissen der Swapo. Aldus het kabinet in Namibia.

*****

BUDAPEST — Hongarije is door de militaire leiders van het Warschaupact ondervraagd over de mate waarin Budapest het socialisme nog is toegedaan ti dens een bijeenkomst van de militaire raad van het Oostblok- bondgenootschap. Premier Grosz wist zijn gespreks- partners te overtuigen. In Budapests centrum eisten enige honderden demonstranten de rehabilitatie van de na de opstand van 1956 geexecuteerde premier Nagy. Dit verliep rustig onder het oog van een grote politie- macht op de 32e verjaardag van het begin der opstand.

*****

WASHINGTON/ AMSTERDAM — Het voor seizoens- invloeden gecorrigeerde VS- werkloosheids- percentage in september daalde van 5,6 tot 5,4. Het aantal banen exclusief de landbouw- sector, groeide met 255.000. Men had een daling verwacht tot 5,5 %. De VS- economie groeit dit jaar nog sterk maar in de 2 jaar die volgen zal er een vertraging optreden in de groei, aldus het halfjaarlijkse rapport van de Business council, een groep top- managers, die optimistischer zijn dan vele economen, maar zij kunnen zich toch niet vinden in de rooskleurige ramingen van de langere termijn van Reagans regering. De dollar daalde in Amsterdam 0,25 cent tot een slotkoers van 2,0985 gulden; donderdag was die 2,1015. De Dow Jones index reageerde gunstig op het werkloosheids- nieuws en steeg met 42,51 punten naar 2150,26. Over de hele week ging hij 37 punten omhoog.

*****

PEKING — Een hoge Chinese militair kreeg 6 jaar wegens corruptie, systematisch overspel en chronische verrijking, zo meldde de Chinese pers op een ogenblik dat een campagne tegen corruptie weer op gang komt. Het was Ning die politiek secretaris was van het militaire district Chengdu. In de strikt onder staats- toezicht staande pers verscheen een reeks van aanvallen op de officiele corruptie.

*****

MUNCHEN — President Pieter Botha en zijn naamgenoot, de Buitenland- minister Pik, woonden de begrafenis bij van de Beierse premier Strauss die met hen bevriend was. Andere belangrijke gasten daarbij waren Togo's president Eyadema, de Turkse premier Ozal en de VS- oud- Buitenland- minister Kissinger. Voor hun veiligheid waren 1000 politie- mannen ingezet.

*****

BRUSSEL — Belgie gaat zondag ter stembus voor nieuwe gemeenteraden. Men verwacht dat het Vlaams blok, een afscheuring van de al rechtse Volksunie, als uiterst rechtse Vlaamse partij winst zal boeken met oa de eis dat de vreemdelingen zo snel mogelijk Belgie verlaten.

ZONNIGE MAAR FELLE AANVAL OP KABINET-LUBBERS

Stekelenburg: 'We zijn lang genoeg bedonderd'

Honderdduizend deelnemers FNV-protest in Amsterdam

AMSTERDAM — De FNV-demonstratie 'Het kan anders, beter' heeft volgens de politie vandaag zo'n honderdduizend mensen op de been gebracht in Amsterdam. De FNV zei dat deze opkomst de verwachtingen ver overtreft. Binnenskamers werd gehoopt op zo'n vijftigduizend tot zestigduizend mensen. FNV-voorzitter Stekelenburg noemde de demonstratie — de grootste naoorlogse demonstratie van de vakbeweging — één van de mooiere momenten in het leven van een FNV-voorzitter.

Hij deed een klemmend beroep op de Tweede Kamer om volgende week tijdens de algemene beschouwingen de plannen van het kabinet en FNV te vergelijken en "eerlijk te delen zodat niet de een erop achteruit en de andere er op vooruit gaat". Volgens het FNV-alternatief voor het kabinetsbeleid zouden alle werknemers en uitkerings- gerechtigden er 1,5 procent in koopkracht op vooruit kunnen gaan.

Daarnaast voorziet het plan een extra investering in milieu- en infrastructuur en wordt er een einde gemaakt aan de "afbraak- maatregelen" voor jongeren en studie- financiering.

LOONEISEN

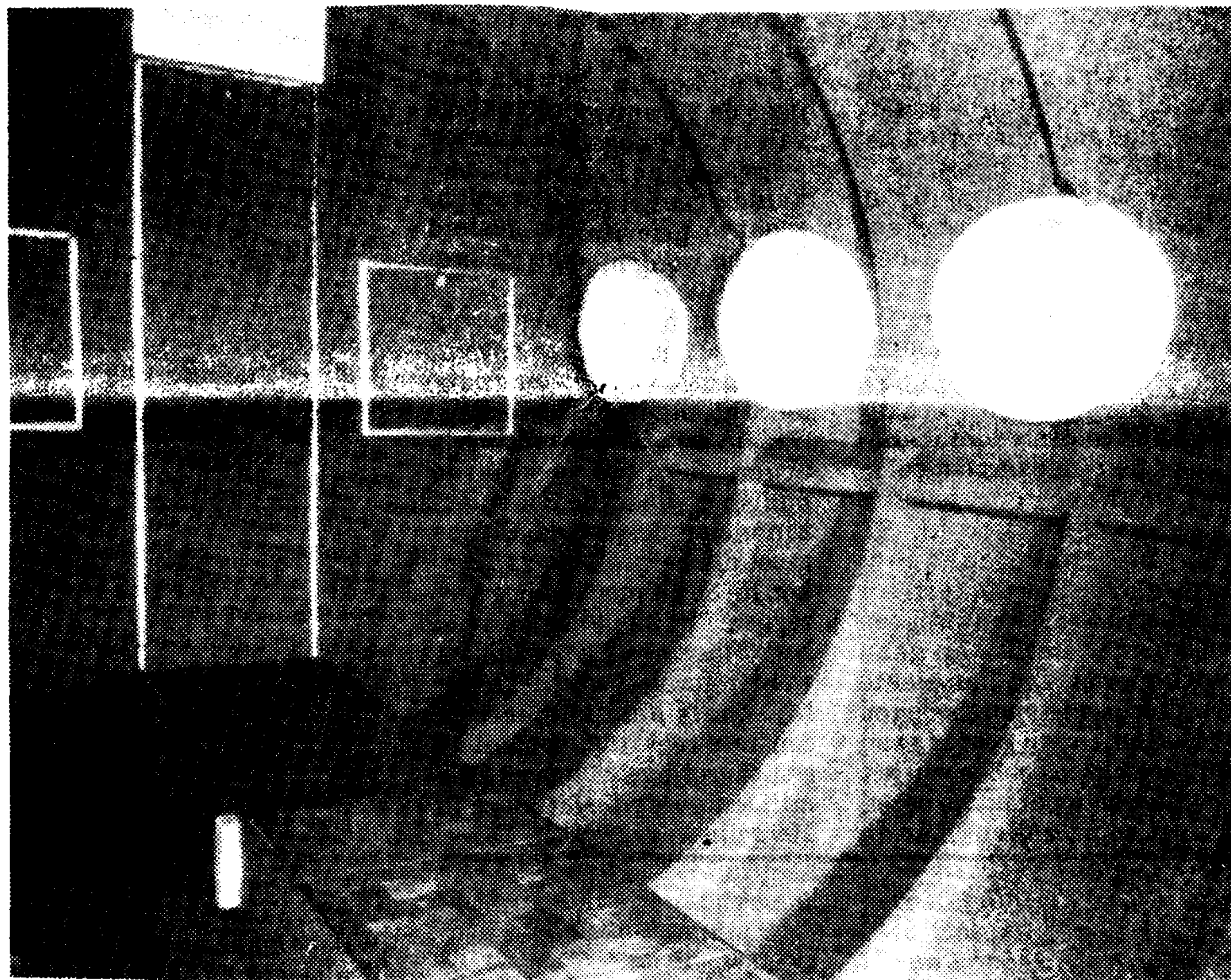
Stekelenburg hekelde de kritische uitlatingen van minister De Koning over het stellen van looneisen. "Hij denkt zeker dat als iedereen het even beroerd heeft, je ook gelijkheid hebt", aldus Stekelenburg. Hij noemde het "eindeloze gesteggel" over de inkomens van medische specialisten vergeleken met de moeizame pogingen om de positie van de minima te verbeteren "pas echt de wereld op zijn kop zetten".

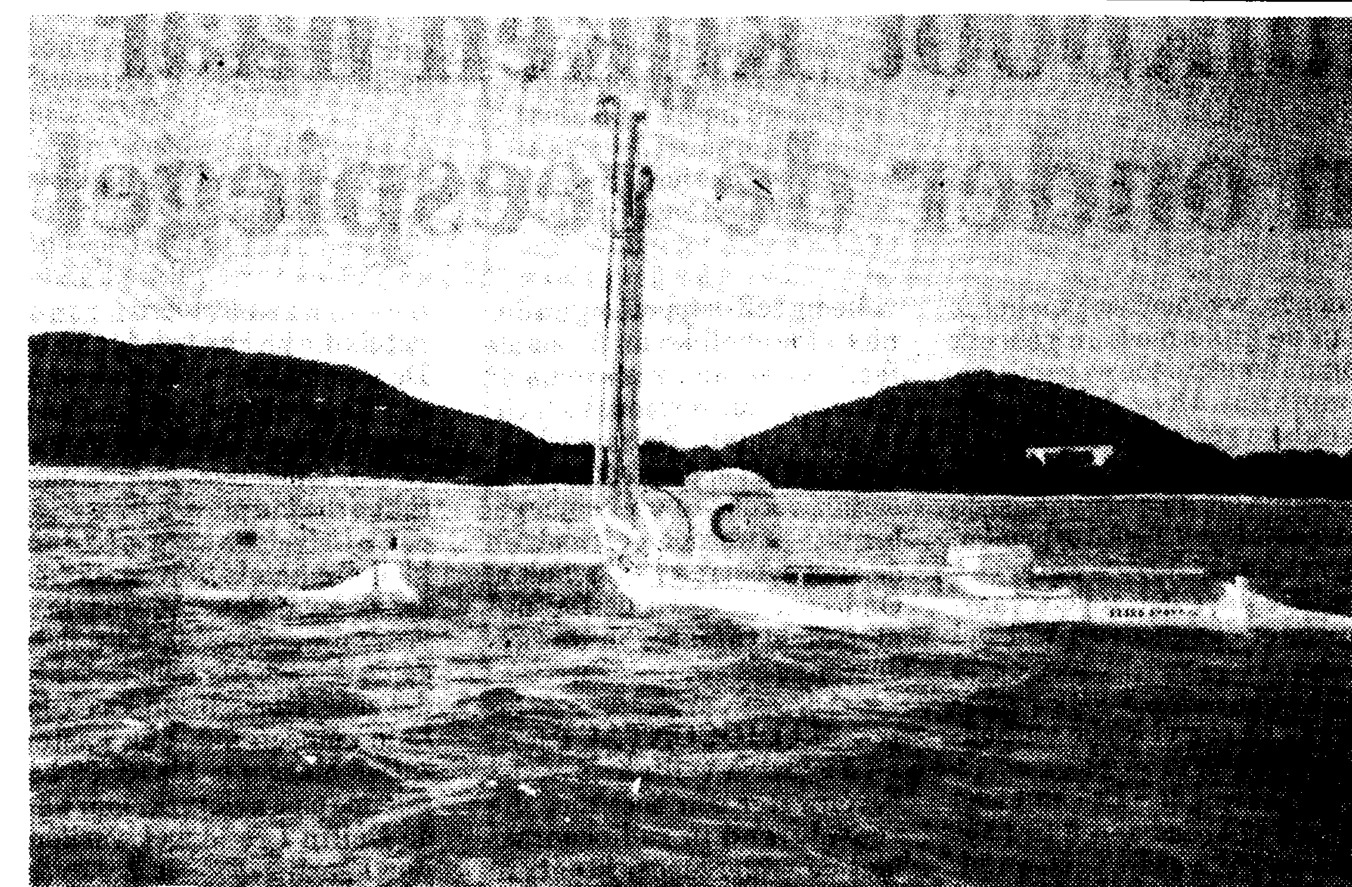
De FNV-voorzitter waarschuwde de werkgevers dat "hoe meer de politiek ons laat barsten, hoe meer we van jullie zullen eisen". "Wanneer de politiek de sociale zekerheid verder afbreekt, zullen we die op jullie kosten repareren. Wanneer de politiek jullie winsten spekt, zullen wij ons deel opeisen. Want we zijn lang genoeg bedonderd", aldus Stekelenburg.

De FNV wil nog steeds in het najaarsoverleg op 21 oktober tussen kabinet en sociale partners verplichtende afspraken maken om de werkloosheid te verminderen en langdurig werklozen aan een baan te helpen "maar de werkgevers hebben nu al een bom onder dat overleg gelegd".

Overigens heeft de vice-voorzitter van de FNV, K. Adelmund, al in een interview methet dagblad Trouw gezegd de zin van het najaarsoverleg te betwijfelen gezien de opstelling van kabinet en werkgevers.

Duikboot voor Curaçao

WILLEMSTAD — Binnenkort kunnen toeristen een tochtje onder water maken met de onderzeeër Dolfin I. Het project is een initiatief van Carlo Braun die met zijn duikboot passagiers een kijkje onder de zeespiegel wil laten nemen. Op de bovenste foto is een deel van het interieur met de patrijspoorten te zien. Op de onderste foto het topje van de Dolfin I met zijn periscoop boven water.

Voor meer informatie zie de binnenpagina.

Twee Colombiaanse congresleden aangeklaagd

Smeergeld aanvaard voor vrijlating drugs- mensen

BOGOTA — Twee Colombiaanse congres- leden zijn beschuldigd van het aannemen van smeergelden in ruil voor het vrijkrijgen van in Mexico gedetineerde drugsverdachten.

Procureur Generaal Horacio Serpa kondigde aan dat een onderzoek wordt geopend in verband met de beschuldigingen tegen het waarnemend congreslid Laurance Rodriguez en tegen de secretaris van het huis van afgevaardigden Luis Lorduy. Tijdens een debat in het huis presenteerde advocaat Pedro Camargo documenten welke aantonen dat er zes miljoen pesos (19.700 dollar) aan Lorduy en Rodriguez is betaald via derden om de invrijheids- stelling te bereiken van vier in Mexico opgesloten verdachten van drugs- handel.

BESTEMD VOOR VS

Hun aanhouding gebeurde in december 1986. De daarbij in beslag genomen cocaine was bestemd voor de Verenigde Staten. Camargo die optrad als gemachtigde van een der gedetineerden wees erop dat betrokkene niet was vrijgekomen maar dat Lorduy slechts de helft van het geld had terugbetaald. Lorduy ontkende de beschuldigingen van Camargo als "vals en miserabel". Rodriguez woonde de bewuste congres- vergadering niet bij.

Tienjarige eregast van Noriega

PANAMASTAD — Generaal Manuel Antonio Noriega heeft in zijn kazerne het Amerikaanse meisje Sarrah York officieel begroet. Zij is namelijk een eregast van de Panamase regering.

De tienjarige Sarrah York heeft namelijk een brief- wisseling gevoerd met de sterke man van Panama, generaal Noriega. Hoofdthema daarvan was een verbetering in de relaties tussen beide landen. Uit Noriega's mond moet begrepen worden dat dit een zaak is welke hem ook na aan het hart ligt.

Tijdens haar bezoek aan Noriega's kazerne heeft de commandant van de Panamese strijdkrachten aan Sarrah uitgelegd "dat wij geen militaire dictator zijn en dat wij onsinspannen voor de vooruitgang en de ontwikkeling van ons volk". Zo vertelde hij later de pers. Sarrah York is ook op het presidentiele paleis ontvangen door fungerend president Manuel Solis Palma.

BUENOS AIRES — De kosten van levensonderhoud in Argentinie zijn in september met 11,7 procent gestegen. Dit was aanzienlijk meer dan was voorspeld.

Noriega presidents-kandidaat in 1989

PANAMASTAD — Generaal Manuel Antonio Noriega wordt de presidents- kandidaat voor de huidige regerings- partij Revolutionaire Democratische parti (PRD) in Panama. Dit deelde PRD-voorzitter Carlos Duque mee.

De PRD denkt er niet aan een eventuele kandidaat- stelling van Noriega, die de sterke man van Panama is op het ogenblik, in te trekken omdat deze militair en nationalist is. "Hij heeft dezelfde rechten als iedere Panamees", zo vindt Duque. Al geruime tijd werd al in opposities- kringen voorspeld dat Noriega kandidaat gesteld zou worden bij de presidents- verkiezingen van mei 1989.

De vice- voorzitter van de PRD, Pedro Pereira, had al eens gezegd dat de nieuwe president van Panama een "prominente, begaafde en doortastende" persoon moet zijn. Volgens Pereira kan de regerings- coalitie waarvan de PRD deel uit maakt zich de "fouten die in het verleden zijn gemaakt" niet veroorloven. Hij zinspeelde hierbij op de presidenten Nicolas Barleta en Eric Delvalle die men als zetbazen van Moriega had gedropt maar die op een gegeven ogenblik een eigen koers wilden gaan varen welke Noriega niet aangenaam was. Dat kostte hen de kop als president.

Rechter stelt drie Fransen in vrijheid

WILLEMSTAD — De rechter heeft gisteren de onmiddellijke invrijheidsstelling — per heden — bevolen van de drie Fransen, die vijf maanden geleden op Sint Maarten werden aangehouden op verdenking van de overtreding van de opiumlandsverordening van de Nederlandse Antillen. De drie Fransen hadden bij hun arrestatie 3,8 miljoen dollar in contant geld bij zich.

Donderdag heeft de officier van Justitie vijf maanden gevangenisstraf met aftrek van voor- arrest geëist tegen de drie Fransen. Sinds 11 mei zitten zij in voorlopige hechtenis.

Het Gerecht in Eerste Aanleg is van mening dat "indien al het tenlastegelegde zou worden bewezen geacht (hetgeen nog dient te worden bezien), mede gelet op de door de officier van Justitie aan zijn eis ten grondslag gelegde argumenten, aan beklaagde in elk geval niet een gevangenisstraf behoort te worden opgelegd die hoger is dan de gevorderde straf van vijf maanden".

"Aangezien beklaagde zich morgen, zaterdag 8 oktober 1988, vijf maanden in voorarrest zal bevinden, acht het Gerecht termen aanwezig om beklaagdes voorlopige hechtenis reeds thans per gisteren datum op te heffen en hem per die dag onmiddellijk in vrijheid te stellen". Aldus de rechter in een brief aan de advocaten van de drie Fransen.

Mevrouw mr Elvia Moeniralam, die één van de Fransen, W.P., verdedigt, verklaarde vanmorgen tegenover de Amigoe, dat de procureur- generaal inmiddels een bevel tot inbewaring- neming heeft uitgevaardigd voor uitlevering aan Frankrijk.

Mevrouw Moeniralam: "De vraag is of dat juist is. Want de zaak wordt hier behandeld wegens heling en daarin moet nog een uitspraak komen. Het Gerecht stelt, dat zij in vrijheid kunnen worden gesteld in afwachting van dat vonnis en toch worden ze weer vastgehouden voor uitlevering".

"De feiten worden nu eigenlijk dubbel behandeld", aldus mevrouw Moeniralam.

"Mijn cliënt", aldus de raadsvrouwe, "acht zich nu een speelbal tussen de Antillen en Frankrijk".

Godett verliest in hoger beroep van Don Martina

WILLEMSTAD — Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen heeft het Frente- Statenlid Papa Godett in het ongelijk gesteld in de zaak die Godett in hoger beroep in kort geding had aangespannen tegen de voormalige minister- president van de Nederlandse Antillen, ir Don Martina.

Het hoger beroep was een vervolg op een uitspraak van het Gerecht in Eerste Aanleg, dat Godett veroordeelde tot het plaatsen van een rectificatie in de dagbladen na uitlatingen van hem over de voormalige premier.

Godett dient ook de kosten van het hoger beroep te betalen.

Leger Haiti schiet op betogers

PORT-AU-PRINCE — Het leger van Haïti heeft vrijdag het vuur geopend op demonstranten die regerings- gebouwen wilden bestormen in Desdunes, 160 kilometer ten noorden van de hoofdstad Port-au-Prince. Hierbij werd een jongen gedood en raakten twee mensen gewond, zo berichtte de onafhankelijke Radio Metropole.

Na de schietpartij zwol de menigte betogers aan tot ruim tweeduizend mensen die de belangrijke verkeersader van het eiland blokkeerden.

De bestorming van de betogers op de regerings- gebouwen is de zoveelste poging van de burger- bevolking om ambtenaren en legerofficieren tot aftreden te bewegen.

Het aantal doden is hiermee op minstens vijf gekomen sinds de voormalige sterke man van Haïti generaal Henri Namphy op 17 september aan de kant werd gezet door generaal Prosper Avril. Namphy zou onder de demonstranten nog veel sympathisanten hebben. Donderdag schoot het leger op krottenwijk- bewoners die braakliggend land bezetten nabij het vliegveld. Hierbij raakten twee mensen gewond.

Vliegramp China eist 42 doden

PEKING — Bij een vliegtuig- ongeluk in China zijn vrijdag 42 mensen om het leven gekomen, onder wie vier bemanningsleden. Dat heeft het 'Dagblad van de Jeugd' vandaag bericht.

Vlak na de start op het vliegveld van Linfen, in de noordelijke provincie Shanxi, stortte het toestel, een Iljoesjin-14 van Sovjetmakelij, met 46 mensen aan boord neer op het dak van een hotel. Het toestel brak doormidden waardoor vier personen wisten te ontsnappen, voordat het explodeerde en in vlammen opging. Het hotel werd vernield en verscheidene personeelsleden van het hotel raakten gewond, aldus de krant zonder nadere details te geven.

TEL AVIV — Waarschijnlijk Palestijnen hebben volgens de Israelische politie 2 Palestijnen doodgeschoten die aangezien worden als collaborateurs met Israel, onder wie een vooraanstaand dorpshoofd van Bidja. Hi werd in zijn auto bij zijn woning gedood. Zijn zonen (8 en 14 jaar) liepen daarbij ook verwondingen op.

*****

ONTSLAGEN EN HERSTRUCTURERING ANTILLEN GAAN HAND IN HAND

Premier: reorganisatie vangt ontslagen op

Verantwoorde 'leegloop' bij diensten centrale regering

WILLEMSTAD—Alhoewel veel meer lands- ambtenaren dan was verwacht, een verzoek hebben ingediend voor wachtgeld of lumpsum, kan dit toch door de verschillende diensten worden opgevangen. Premier Maria Liberia- Peters vermoedt dan ook dat er tegen zeer weinig ambtenaren "nee" gezegd zal worden.

In totaal hebben 453 ambtenaren gereageerd op de vraag of zij vrijwillig met ontslag zullen gaan. Sinds gisteren vergaderen de betrokken ministers met de diensthoofden. Deze bijeenkomsten zullen tot en met volgende week dinsdag voortduren. Tijdens die vergaderingen wordt besloten of de personen die wachtgeld of lumpsum hebben gevraagd, gemist kunnen worden. "Bij de 180 gevallen die we tot nu hebben besproken, zijn er geen problemen ontstaan", aldus Liberia- Peters gistermiddag tijdens een "meet the press" met de ministers.

Zoals bekend moet een personeels- kosten verlaging een belangrijke bijdrage zijn tot het in balans brengen van de begroting.

Meer dan vijftig procent van de begroting, bestaat uit personeels- kosten. Omdat de PNP — de grootste politieke partij in de huidige coalitie — niet gelooft in verplichte ontslagen, worden de ambtenaren gevraagd of zij vrijwillig met ontslag willen gaan. Voor hen is er de mogelijkheid om een zogenaamde wachtgeld- regeling te stappen, waarbij ze gedurende enkele jaren nog een bepaald percentage van hun salaris blijven ontvangen, of te kiezen voor een lumpsum: een eenmalige uitkering.

GEEN PROBLEMEN

Bij de Curaçaose overheid is dit systeem het eerste ingevoerd: ook daar werd de overheid geconfronteerd met veel belangstelling. Hetzelfde heeft zich nu op centraal niveau voorgedaan. Volgens premier Maria Liberia- Peters, die nauw bij deze actie is betrokken, levert deze belangstelling evenwel geen problemen op voor de betrokken diensten.

"Er wordt vaak gezegd dat dit systeem van vrijwillige ontslagen een 'braindrain' bij de overheid tot gevolg zou hebben. Dat blijkt in de prakti k reuze mee te vallen. De meeste werknemers die zich hebben aangemeld voor vrijwillig ontslag, kunnen vervangen worden door reorganisatie van de diensten. Bovendien gaat deze actie hand in hand met de herstructurering van de Antillen van Vijf waarbij ook clustering (samenvoeging van diensten; red) en decentralisatie- maatregelen genomen worden", zo verklaarde de minister- president. Overigens heeft de regering wel een mogelijkheid ingebouwd om ambtenaren die vrijwillig ontslag aanvragen, maar absoluut niet gemist kunnen worden, het ontslag te weigeren. Uiteraard kunnen ze dan nog steeds vertrekken, echter zonder de mogelijkheid van wachtgeld of lumpsum.

NIET FUNCTIONEREN

De premier verklaarde verder dat met de inwilliging van deze ontslag- aanvragen, ook de lijst van werknemers die niet naar behoren functioneren, wordt opgeheven. "Veel van die werknemers hebben nu wachtgeld of lumpsum aangevraagd. Ik hoop dan ook dat als deze actie voorbij is, de kritiek op de 'luie ambtenaren' tot het verleden zal gaan behoren."

Toen de PNP dit plan van vrijwillige ontslagen bekend maakte, werd evenwel aangekondigd dat niet functionerende werknemers streng zouden worden aangepakt. Zij zouden zonder meer ontslagen worden, werd toen gesteld. Hiernaar gevraagd, antwoordde Liberia- Peters gistermiddag, dat het in veel gevallen uitermate moeilijk is om te bewijzen dat een ambtenaar inderdaad niet naar behoren functioneert. "Er zijn veel redenen waardoor een werknemer slecht kan gaan functioneren. Dat kan ziekte zijn, of door omstandigheden op werk. Indien wij echter geen harde bewijzen hebben van het slechte functioneren, verliezen wij dit soort zaken voor de rechter. De zaken die nog gaande zijn, worden evenwel aangehouden."

In de toekomst wil de regering het wél mogelijk maken om ambtenaren beter te controleren. Er is een commissie ingesteld, met afgevaardigde van de centrale regering en de Curaçaose overheid, die het voorstel moet bestuderen dat momenteel op tafel ligt. De premier sprak gistermiddag de hoop uit dat dit systeem dan volgend jaar kan worden geintroduceerd. Daardoor krijgen de hoofden van diensten de instrumenten in handen om hun werknemers beter te controleren en op te treden indien zich onregelmatigheden voordoen. Dat is momenteel nog zeer gebrekkig georganiseerd.

HERSTRUCTURERING

Voor wat de herstructurering van de Antillen van Vijf, hetgeen belangrijk is in het licht van de ontslagen, zal er dit weekeinde opnieuw met de betrokken gedeputeerden van de verschillende eilanden vergaderd worden. Zij ontvingen twee weken geleden documenten met daarin een lijst van diensten die op korte termijn gedecentraliseerd kunnen worden, diensten die gedeeltelijk gedecentraliseerd kunnen worden en diensten waarvoor eerst juridische wijzigingen moeten komen alvorens deze naar de verantwoordelijkheid van het eilandgebied kunnen overgaan. Die lijst zal dit weekeinde geevalueerd worden, zodat er prioriteiten gesteld kunnen worden, aldus de premier gistermiddag.

Overigens zal er als gevolg van deze ontslagen, in november een nota van wijziging naar de Staten gestuurd worden, waarin de extra besparing is opgenomen, dat verklaarde minister Gilbert de Paula van Financien desgevraagd. Hoe groot de bezuiniging zal zijn, kon hij op dit moment nog niet zeggen. "Ik zou willen dat het begrotingstekort naar nul kon worden teruggebracht", zo zei hij. Zoals bekend heeft de centrale regering momenteel een begrotingstekort van 38.9 miljoen gulden. Dat moet in 1992 zijn weggewerkt.

Bestrijding werkeloosheid in afgelopen decennia onsuccesvol

WILLEMSTAD — "Gedurende de laatste twintig jaar zijn de rijken steeds rijker geworden en de armen steeds armer. Wat erger is, is dat de groep van niet- bevoorrechte mensen in onze samenleving groter wordt". Deze woorden sprak Lionel Capriles van Maduro & Curiel's Bank in zijn openingstoespraak van het nieuwe bankfiliaal in de Vrije Zone. De directeur is verder van oordeel dat op het gebied van de bestrijding van de werkeloosheid en het scheppen van nieuwe inkomstenbronnen van buitenlandse valuta in de afgelopen twee decennia weinig bereikt is.

Capriles zei dat het nieuwe filiaal het 24- ste kantoor van de M&C- bank is. Verder zei Capriles dat binnenkort ook een nieuw filiaal in het International Trade Center (ITC) geopend zal worden. "Op deze wijze kan de bank als catalysator voor andere economische activiteiten op het eiland dienen. Het openen van deze twee nieuwe kantoren, één in de vrije zone en één in het ITC, is gebaseerd op de overtuiging dat de enige manier waarop Curaçao vooruitgang kan boeken, is, als men erin slaagt zaken uit het buitenland aan te trekken. Vooral na de terugval van het toerisme uit Venezuela en daling van de inkomsten uit de offshore sector, moet Curaçao internationale zaken aantrekken. Als zaken die alleen op de lokale markt opereren uitbreiden, schept dit slechts een paar nieuwe banen op de arbeidsmarkt."

"Paradoxaal genoeg vormt dit ook een bedreiging voor onze zeer gevaarlijk slinkende reserves aan buitenlandse valuta", aldus Capriles die van oordeel was dat door het aantrekken van internationale zaken zowel de arbeidsmarkt als onze financiële positie verstevigd wordt. "

...overleg binnen de DP- fractie...

VERGADERING WORDT DINSDAG VOORTGEZET

Gezaghebber voorkomt 'derde ronde'

Diaz wilde extra vragen stellen over toerisme tijdens vergadering

WILLEMSTAD — Rond middernacht schorste drs Elmer Wilsoe als voorzitter van de Eilandsraad de vergadering, die gisteravond om half acht begon. Naast 'ingekomen stukken' was slechts één agenda- punt opgevoerd: het toersime- beleid van de overheid. De vergadering wordt dinsdagmiddag om zes uur voortgezet.

Er ontstond enige onenigheid tussen gezaghebber Wilsoe en de fractie- leider van de Democratische Partij, Agustin Diaz, over de interpretatie van artikel 16 van het Reglement van Orde dat betrekking heeft op het zogenaamde 'vragenhalfuurtje'. Diaz had weliswaar 24 uur tevoren de vragen ingediend, maar Wilsoe had juridisch advies ingediend betreffende de interpretatie van artikel 16.

LOS STAAN

Dat advies luidde, dat de interpretatie van dat artikel er toe dwingt, dat de vragen los dienen te staan van de opgevoerde agenda- punten. "Immers, vragen die betrekking hebben op een van de agendapunten kunnen later in een langduriger tijdsbestek worden behandeld", zo zei gezaghebber Wilsoe.

Lid 3 van het artikel stelt voorts, dat de vragen "vreemd aan de orde van de dag" dienen te zijn. Voorts hadden uristen Wilsoe meegedeeld, dat het Reglement van Orde van de Eilandsraad voortvloeit uit het Reglement van Orde van de gemeenteraad van Rotterdam. En dat Reglement vindt zijn oorsprong in de vergadering van de Tweede Kamer. De deskundige Pippel heeft indertijd gesteld, dat het vragen dienen te zijn, waarop niet via de normale weg of via beraadslagingen geantwoord kan worden.

Bovendien, zo bracht gezaghebber Wilsoe naar voren, stelt lid 3 van artikel 20, dat iedereen, behalve de voorzitter en de gedeputeerden, niet meer dan tweemaal het woord mag voeren over hetzelfde onderwerp. Indien Wilsoe zou hebben toegegeven aan Diaz, dan zou Diaz driemaal het woord hebben kunnen voeren over hetzelfde onderwerp en dat druist in tegen het Reglement van Orde.

Het verschil van mening tussen Diaz en Wilsoe scherpte zodanig aan, dat de gezaghebber de vergadering moest schorsen om de DP-topman in de gelegenheid te stellen het juridisch advies en de interpretatie van artikel 16 te kunnen bestuderen. Vervolgens verliep de Eilandsraads- vergadering nagenoeg vlekkeloos.

TOERISME

Vanuit de oppositie- partijen werd teruggegrepen op de langdurige historie van de ontwikkeling van het toerisme op Curaçao. Tal van rapporten werden geciteerd, cijfers werden genoemd en opmerkingen van vele deskundigen werden naar voren gehaald.

Ook vanuit de coalitie- partijen werd met cijfers en rapporten gegooid. Hierbij viel met name Donny Hernandez van de PNP op, die een bijzonder uitvoerig betoog hield.

Tijdens de vergadering kwamen nauwelijks nieuwe gezichtspunten naar voren.

Aanrijdingen

WILLEMSTAD — **De verkeers- politie meldde gisteren zeven aanrijdingen waarbij 2 licht gewonden vielen. De materiele schade werd geraamd op ƒ8.400,-.**

Premier opent symposium Kousa Komun:

Zo'n beslissing mag niet geïsoleerd worden genomen

WILLEMSTAD — "Het kiesstelsel dat wij op de Antillen kennen, is een systeem dat wij hebben geerfd. Het is geen systeem dat is geboren en is opgegroeid in onze politieke cultuur. Het is een systeem dat is gemaakt naar het voorbeeld van Nederland. Dat wil evenwel niet zeggen dat dit systeem helemaal niet functioneert. Integendeel, al jaren functioneert dit systeem als relatief stabiele basis voor onze democratie." Dat zei minister- president Maria Liberia- Peters gisteravond bij de officiele opening van het symposium van Kousa Komun. Zij waarschuwde ervoor dat een eventuele verandering van het kiesstelsel, niet al te gemakkelijk moet worden doorgevoerd omdat "een systeem dat elders goed functioneert, niet perse in een ander land dezelfde goede resultaten behoeft te hebben".

Gezien de sombere voorspelling van Oscar Castillo dat de huidige regering — onder aanvoering van premier Liberia- Peters — vermoedelijk voor eind volgend jaar ten val komt, benadrukte de premier dat zij voornemens is om nog aren politicus te blijven. Het was dan ook met groot plezier, aldus de premier, dat ze de uitnodiging had aangenomen om de officiele opening van het symposium te verrichten.

"Fundamentele veranderingen in een kiesstelsel van een land, mogen niet vanuit één [illegible] worden doorgevoerd, geisoleerd van de gemeenschap. Integendeel, dat dient goed bestudeerd te worden op basis van de normen en waarden van de politiek en de gemeenschap en moet bovendien in goed overleg met de gemeenschap gebeuren", aldus de premier. Zij zei dan ook blij te zijn de de politieke cultuur van de Antillen, een belangrijk onderdeel is van dit symposium.

"Vanuit die basis moeten we analyseren welke veranderingen we willen introduceren in ons politieke systeem en ons kiesstelsel omdat we anders wederom het risico lopen dat er een systeem wordt geintroduceerd dat niet goed fuctioneert en misschien nog grote nadelen heeft dan het systeem dat we daarvoor hadden."

De premier sprak haar waardering uit voor de stichting Kousa Komun die in plaats van alleen maar kritiek te uiten, daadwerkelijk met voorstellen komt aandragen om mogelijke veranderingen door te voeren. De discussie die vandaag is voortgezet, noemde de premier zeer belangrijk. Tot slot van haar speech zei Maria Liberia- Peters dat het, indien er zoveel kritiek wordt geuit op het huidige systeem, het ook belangrijk is de voordelen te benadrukken. Dat is bijvoorbeeld dat groeperingen zoals Kousa Komun in de gelegenheid worden gesteld om te bestaan en vrijelijk een symposium te organiseren, ook als daar kritiek wordt geuit op de regering.

Carlo Braun start met Dolfin I

In een duikboot kijken naar het leven onder de zeespiegel

WILLEMSTAD — Carlo Braun van Nibra Watersport op Barbara Beach komt met een nieuw toeristisch project voor Curaçao. Binnenkort kan iedereen in de onderzeeëer Dolfin I van de boeiende onderwaterwereld van Curaçao genieten. Passagiers kunnen vanaf een bepaalde lokatie, zoals een hotel, direct vanaf de steiger aan boord van de onderzeeëer stappen. Door een patrijspoort kunnen zij op een comfortabele en veilige manier kijken naar het leven onder de zeespiegel. Vooral voor mensen die niet duiken of snorkelen en toch een kijkje onder water willen nemen, is de Dolfin I een uitkomst.

De opwaartse trend in de Curaçaose toeristen- industrie van de laatste maanden zet zich voort. Dit blijkt ook uit het toenemend aantal initiatiefnemers van toeristische projecten. Eén van hen, Carlo Braun, heeft zijn jarenlang gekoesterde idee van een onderzeeëer voor toeristische doeleinden bijna gerealiseerd. "Passagiers stappen via een steiger aan boord en nemen plaats op hun eigen stoel voor hun eigen venster. De patrijspoorten zijn zeer stevig: ze zijn gemaakt van vijf centimeter dik plexiglas".

ZES

"De Dolfin I biedt plaats aan zes passagiers en twee bemanningsleden. De oppervlaktesnelheid is groot, namelijk zes knopen, wat heel wat sneller is dan de grote reeds in gebruik zijnde honderd ton wegende exemplaren. Door de voor een duikboot geringe diepgang van minder dan twee meter is het mogelijk om dicht bij de kust de passagiers aan boord te nemen. Overstappen bij ruw water van het ene naar het andere vaartuig is er niet meer bij, wat wel nodig is bij grote onderzeeëers voor omstreeks vijftig passagiers", zo vertelde een enthousiaste Braun.

Hij vervolgde: "Er komt veel kijken voordat een duikboot veilig kan worden genoemd. Om veilig te duiken tot grote diepten voor een periode van één uur is het noodzakelijk dat de duikboot van binnen een luchtdruk heeft van één atmosfeer, wat overeenkomt met de druk op land. Op deze wijze hoeft er geen rekening gehouden te worden met decompressie problemen. Een ander voordeel is dat men onder één atmosfeer druk minder luchtvolume nodig heeft om de passagiers van de nodige zuurstof te voorzien", aldus Braun.

In de Dolfin I is genoeg zuurstof om tachtig uur aan een stuk onder water te blijven, zodat er een ruime veiligheidsmarge is. Daarnaast is de voorraad chemicaliën om de lucht zuiver en in de goede vochtigheids- graad te houden ook voldoende, aldus de initiatiefnemer. "In onze submarine is voor het comfort van de passagiers en bemanning een airco geinstalleerd. De Dolfin I is volledig zelf- supporting en dus niet afhankelijk van bepaalde faciliteiten aan wal, zoals de aanvoer van hogedruk, lucht en electriciteit. Zodra de duikboot aan de oppervlakte vaart — dan wordt de dieselmotor gebruikt —, worden de accu's en de luchtvoorraad bijgeladen. Onderwater wordt de Dolfin I met electromotoren aangedreven"

RADIOCONTACT

"Als extra veiligheid vaart bovenwater een boot mee die voortdurend in radiocontact met de onderzeeëer staat. In noodgevallen is het mogelijk om door het afwerpen van balasttanks een opwaartse kracht van 7,5 ton te krijgen. Opstijgen is dus nooit een probleem".

Braun is ervan overtuigd dat een dergelijke duikboot exploitabel is. Op de Caribische eilanden zijn diverse subs in gebruik die volgens de respectievelijke eigenaren zeer rendabel zijn. De eerste duikboot die passagiers vervoerde, werd op de wereld tentoonstelling in 1964 getoond. In januari 1986 begon een ondernemer met een duikboot voor 28 passagiers op de Grand Cayman Islands. In de eerste negen maanden vervoerde deze onderneming 22.000 passagiers tegen een bedrag van 50 dollar per persoon. Sindsdien heeft deze maatschappij submarines gestationeerd in St. Thomas, Barbados en Hawaii.

"In Curaçao komen jaarlijks meer dan 22.000 toeristen in de hotels die lid zijn van de Chata. De gemiddelde verblijfsduur is vijf dagen. Daarnaast zijn er nog ongeveer 150.000 boot- toeristen. Onbekend zijn de aantallen die via privé adressen op dit eiland komen of in de kleinere hotels blijven. Ik ben er zeker van dat er een markt is voor mijn zes passagiers tellende duikboot, als men bedenkt dat zeer waarschijnlijk ook lokale mensen met hun gasten zullen meegaan. Met 3500 betalende passagiers per jaar kan de Dolfin I rendabel werken. Een kaartje voor een duik van een uur zal ongeveer 50 tot 65 dollar gaan kosten. Daarvoor ontvangt de toerist een blik in een totaal nieuwe wereld zonder nat te hoeven worden".

442.000 DOLLAR

Braun is van oordeel dat door de in verhouding geringere exploitatie- kosten van de Dolfin I ten opzichte van de grotere duikboten het break- even punt veel eerder bereikt zal worden. "Als het toeristen- aanbod groter is dan de aanwezige capaciteit, zal het betrekkelijk eenvoudig zijn om nog meer kleine duikboten operationeel te maken. Het totale project kost 442.000 dollar, waarvan momenteel reeds 350.000 dollar is geïnvesteerd". Voor de resterende 92.000 dollar zoekt de ondernemer nog naar financiering. Hij hoopt dan ook lokale financiers te vinden die bereid zijn in dit project te participeren.

PROFESSOR RAE: OF CURAÇAO RIJP IS VOOR VERANDERINGEN, MOET U BESLISSEN

Kousa Komun heeft sombere boodschap:

In huidige politieke situatie kan crisis niet worden bestreden

WILLEMSTAD — "We leven in een zeer onzekere gemeenschap: een gemeenschap die niet weet welke richting moet worden opgegaan. Onze gemeenschap verkeert in een crisis. Geen gewone crisis, maar één die elke burger raakt en elke sector raakt. Waar we ook kijken, worden we geconfronteerd met deze crisis: economisch, moreel, in het onderwijs, in de opvoeding, in het bestuur en in het politieke leiderschap." Dat zei voorzitter Oscar Castillo van de stichting Kousa Komun gisteravond tijdens de opening van het seminar dat door deze stichting wordt georganiseerd over de verschillende alternatieven voor ons huidige kiesstelsel. Deze crisis heeft, zo vervolgde Castillo zijn sombere boodschap, gevolgen voor de volgende generaties. "De huidige generatie moet niet alleen over zijn eigen bestaan beslissen, maar ook over die van de komende generaties.

Vanochtend duurde het symposium van Kousa Komun, dat als titel heeft 'Reforma di nos sistema di elekshon' nog voort. Gisteravond was het premier Maria Liberia-Peters die de officiele opening verrichtte. Grote afwezigen bij de start van het symposium — de eerste avond sprak naast de premier ook Oscar Castillo en professor Douglas Rae die het rapport heeft geschreven — waren de Curaçaose politici. Die zaten gisteravond tot middernacht in een openbare eilandsraadsvergadering over het toerisme. Kousa Komun liet gisteren al weten, zeer ontstemd te zijn over het tijdstip van deze vergadering. Immers, het zijn de politici die de beslissing moeten nemen om het kiesstelsel te veranderen. Zij zijn dus een belangrijke groep in de gemeenschap om terdege geinformeerd te worden.

COPIE NEDERLAND

Voorzitter Oscar Castillo van de stichting Kousa Komun, heeft zich de afgelopen jaren intensief bezig gehouden met een studie naar het kiesstelsel op de Nederlandse Antillen en Curaçao. Hij heeft uiteindelijk een eigen alternatief ontworpen, dat door professor Rae als haalbaar is beoordeeld en zelfs is aangedragen als één van de mogelijke alternatieven ter vervanging van het huidige kiesstelsel op Curaçao.

Doordat Castillo zich zo intensief met deze materie heeft bezig gehouden, is hij ervan overtuigd dat een verandering noodzakelijk is, zo wordt bij iedere gelegenheid door hem benadrukt. Zowel Castillo, als premier Maria Liberia-Peters, brachten gisteravond in hun speech naar voren dat bij de ondertekening van het statuut weliswaar een nieuw tijdperk aanbrak voor de Nederlandse Anillen waardoor eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid werd verkregen, maar dat het kiesstelsel dat bij die gelegenheid moest worden geintroduceerd, gecopieerd is van het Nederlandse systeem zonder rekening te houden met de Antilliaanse politieke cultuur.

BEDREIGING

"En een systeem dat goed functioneert in het moederland, hoeft niet persé goed te functioneren in de ex-kolonie, gezien de verschillen in de politieke cultuur. Dat is ook op de Nederlandse Antillen gebleken. De politieke instituten die in 1954 zijn geintroduceerd, blijken niet adequaat te zijn voor de ontwikkeling van ons land. Integendeel, zij zijn een bedreiging voor onze toekomst", aldus Oscar Castillo.

"Een goed voorbeeld hiervan is ons kiesstelsel. Het huidige systeem maakt het vrijwel onmogelijk om ons land op de juiste wijze te regeren. Het systeem maakt het onmogelijk om de economische crisis die steeds groter wordt in ons land, te bestrijden." Castillo gaf twee voorbeelden: de instabiliteit van de regering die constant valt en het gebrek aan leiderschap. "De laatste regering die wij kenden, heeft het elf maanden vol gehouden. De huidige regering heeft, op grond van de statistieken, grote kans om nog voor eind volgend jaar vervangen te worden door een nieuwe regering. Het is meer dan duidelijk dat dergelijke instabiliteit het regeren onmogelijk maakt en als gevolg daarvan de ontwikkeling van ons land tegenhoudt."

Mogelijk geinspireerd door de eilandsraads- vergadering over het toerisme, ging Castillo ook op dit onderwerp in. Hij stelde dat, alhoewel al enige jaren het toerisme als een van de belangrijkste pilaren in onze gemeenschap wordt gezien, ditzelfde toerisme steeds verder achteruit gaat. Dat is te wijten aan het adhoc- beleid en aan de veelvuldige wisseling van de macht.

BESTRIJDEN

"We moeten ons realiseren dat de economische crisis in ons land verbonden is met de politieke crisis. Als we de economische crisis willen bestrijden, moeten we ook de politieke crisis bestrijden. Om dat te bereiken, is goed leiderschap noodzakelijk. Maar hoe kunnen we dat bereiken als we een politiek systeem, en met name een kiesstelsel hebben, dat het uiterst moeilijk maakt voor een integer persoon met capaciteiten om de politiek in te gaan. Het huidige systeem verplicht onze politici als het ware, om alle principes te laten vallen en de eigen belangen boven die van het land te stellen om aan de macht te kunnen blijven." Dat is in het verleden ook gebleken, zo meent Castillo, en dat is de reden dat steeds minder mensen vertrouwen hebben in de politici.

Het is de huidige generatie die zal moeten opstaan om veranderingen door te voeren, zo benadrukte Castillo gisteren meerdere malen. Hij wees er in dit kader nogmaals op, dat de vasthoudende geruchten als zouden de Nederlandse Antillen gelijktijdig met Aruba onafhankelijk moeten worden, niet genegeerd mogen worden. "Nederland wordt deel van de Europese Gemeenschap en daarmee wordt de Nederlandse autoriteit steeds meer Europese autoriteit. Dit proces van integratie in Europa, is niet mogelijk zolang het statuut nog bestaat omdat dit document bepaalde verantwoordelijkheden geeft aan Nederland die in de toekomst niet door Nederland gedragen mogen worden." Of het voor Nederland inderdaad haalbaar is om ook van de Antillen te eisen dat zij in 1996 onafhankelijk worden, is op dit moment moeilijk te voorspellen, aldus Castillo. "Wat we wel kunnen voorspellen is dat de druk van Nederland op ons om onafhankelijk te worden, zal blijven toenemen en op een gegeven moment ondraaglijk wordt."

DEMOCRATIE

Gezien die mogelijke onafhankelijkheid, is het noodzakelijk dat vantevoren stappen worden genomen om de democratie te verzekeren. Dat gebeurt momenteel door artikel 43 van het Statuut. "Als we eenmaal onafhankelijk zijn, is dat artikel niet langer van kracht en moeten we zelf zorgen dat we de instrumenten hebben om onze democratie te verzekeren omdat deze anders in gevaar kan komen. "Als ons land er niet in slaagt om sterke politieke instituten te creeren die een stabiele en effectieve regering mogelijk maken, is het gevaar aanwezig dat de chaos die wordt veroorzaakt, van zodanige aard is dat buitenlandse krachten zich verplicht voelen te interveneren om een stabiele regio te garanderen." Het is volgens Castillo duidelijk: we kunnen een briljante toekomst hebben als we de maatregelen daarvoor nemen. En één van die maatregelen is volgens Kousa Komun de verandering van het kiesstelsel.

MOED

Professor Douglas Rae legde gisteravond uitgebreid uit wat het rapport dat hij heeft geschreven inhoudt en wat de voor- en nadelen zijn van elk van de alternatieve kiesstelsels die daarin worden gepresenteerd. Tot slot van zijn speech benadrukte hij dat de technische feiten door een — buitenlandse — expert kunnen worden aangedragen. Het zijn evenwel de lokale politici en de bevolking die een uiteindelijke beslissing moeten nemen. "Om die beslissing te kunnen nemen, moet men eerst erkennen dat het probleem bestaat.

Daarnaast is het noodzakelijk dat er een goed leiderschap is dat zijn verantwoordelijkheden erkent en de meeste ander actieve elementen in het systeem kan overtuigen om de partij- belangen opzij te zetten.

Ook wordt van de bevolking moed gevraagd om zich moeizamere doelstellingen voor ogen te stellen. Of Curaçao rijp is voor dergelijke veranderingen, is evenwel een beslissing die door u allen genomen moet worden", aldus professor Rae.

Sint Eustatius krijgt 100.000 gulden voorschot

WILLEMSTAD — Minister Gilbert de Paula van Financien heeft het Bestuurscollege van Sint Eustatius gistermiddag middels een telegram laten weten, dat zij een voorschot kunnen krijgen van 100.000 gulden op de solidariteits- bijdrage. Dat heeft de minister besloten na een herevaluatie van de cijfers die hij van Sint Eustatius had ontvangen. "Uit die cijfers bleek dat het eiland een bedrag nodig heeft van 160.000 gulden om de huidige problemen op te lossen. Zij hadden al een bedrag gekregen van 60.000 gulden, zodat er nog maar 100.000 gulden nodig is in plaats van de gevraagde 240.000 gulden", aldus De Paula gistermiddag tijdens een "meet the press".

Zoals besloten verkeert het eilandgebied Sint Eustatius ernstig in financiele problemen. De eigen opbrengsten, aangevuld door de bijdrage uit het solidariteitsfonds, blijken niet langer voldoende te zijn om de overheids- werknemers salaris te betalen. Die hebben dan ook nog geen salaris ontvangen over de maand september en beginnen zo langzamerhand ongeduldig te worden.

VOORSCHOTTEN

Het probleem is evenwel dat het Bestuurscollege van dit eilandgebied, dat onlangs van kleur is veranderd, de afgelopen maanden regelmatig voorschotten heeft opgenomen op de solidariteits- bijdrage. Indien er nu weer een voorschot wordt gegeven, blijft er nog maar een zeer klein bedrag over voor de rest van dit jaar en worden de problemen alleen maar enkele weken vooruitgeschoven.

Minister van Financien Gilbert de Paula, was er dan ook niet zo happig op om het gevraagde voorschot van 240.000 gulden te geven. Hij heeft nu besloten om slechts 100.000 gulden te geven. Daarmee zou het eilandgebied — volgens de eigen cijfers — voorlopig mee uit de problemen moeten zijn.

Niet alleen Sint Eustatius kampt met deze financiele problemen. Saba heeft al laten weten over enige tijd dezelfde problemen te verwachten en in Bonaire heeft men dit ook al gevoeld. Volgens de minister van Financien is dit ondermeer te wijten aan de projecten die jaarlijks uit het meerjarenplanfonds op deze eilanden worden gerealiseerd. "Die projecten worden weliswaar door Nederland betaald en zijn soms zelf een volledige schenking, maar de exploitatie is voor kosten van het betrokken eilandgebied. Daardoor worden de uitgaven van deze eilandgebieden ieder jaar hoger, in plaats van — gezien de noodzakelijke bezuinigingen — af te nemen", aldus De Paula.

KWIJTGERAAKT

Overigens probeert Sint Eustatius ook op andere wijzen wat geld 'los te peuteren'. Zo kwam het Bestuurscollege aanzetten met de stelling dat de Sociale Verzekerings Bank op Curaçao nog een miljoen gulden aan het eilandgebied Sint Eustatius schuldig was. Dit blijkt evenwel niet waar te zijn: het is juist andersom, reageerde directeur Andres Constancia van de SVB, Sint Eustatius heeft nog schulden bij de SVB.

Een tweede poging raakt de portemonnee van de centrale regering. Volgens Sint Eustatius zijn er sinds 1981 verschillende betalingen door het eilandgebied gedaan, waarvan de centrale regering had gezegd dat die betaald konden worden uit een speciaal fonds van 1,1 miljoen gulden. De Paula liet al eerder tegenover de Amigoe weten dat indien Sint Eustatius declaraties kon overleggen waaruit blijkt dat het eilandgebied inderdaad verschillende betalingen heeft gedaan, dit geld alsnog geretourneerd zal worden.

Hoogtepunt: Margriet Markerink

Introfesticur goed gestart

IN TEGENSTELLING tot de presentatie van de kandidaten op de cruiseterminal donderdagavond, was het International World Troubadours Festival of Curaçao (Introfesticur) gisteravond in Centro Pro Arte, wél een succes. De kandidaten volgenden elkaar vlot op en de meeste troubadours bleken van goed niveau te zijn, zowel wat betreft hun stem, als het gitaarspel. Hoogtepunt van de show gisteravond, was zondermeer het optreden van Margriet Markerink, winnares van het vorig jaar gehouden Introfesticur, die na de pauze een optreden gaf.

De zaal van Centro Pro Arte was gisteravond weliswaar niet vol, maar wel redelijk gevuld. De meeste aanwezigen waren het er over eens dat het Introfesticur ook dit jaar een succes is. Het decor was dit keer zeer afwisselend: statig stond daar het zogeheten 'bruidstaart- gebouw' met nog enkele andere historische panden, iets kleiner op de achtergrond.

MARGRIET MARKERINK ...hoogtepunt...

FAVORIETEN

De twee lokale troubadours, brachten het er helemaal niet slecht vanaf in vergelijking met hun buitenlandse collegae. Joyce Douglas zong het prachtige nummer 'My little Girl' en Shannon Martha zong 'Solo Era Pasion'. Hij viel met name op door zijn gitaarspel. Andere favorieten zijn de uit Zweden afkomstige Maria de Jesus die werkelijk een fantastische stem heeft, Girgio Pretti uit Brazilie, Lenka Filipova uit Tsjechoslowakije die op formidabele wijze de gitaar beheerste en (jawel hoor) de Nederlander Ron Verstappen die zo'n applaus kreeg dat het niet uitgesloten moet worden geacht dat dit jaar Nederland er wederom (voor de derde keer) met de eerste prijs vandoor gaat.

Er waren dit jaar ook een aantal speciale troubadours, waarbij men zich gaat afvragen of een troubadour — in deze moderne tijd — verplicht is zich te houden aan de gebruikelijke ballade. Het publiek is die mening, gezien het applaus, in ieder geval niet toegedaan. We hebben namelijk een 'calypso- troubadour' en een 'rock en roll- troubadour' in het Introfesticur. De meest opvallende van deze twee was de uit Trinidad afkomstige zanger 'Short Pants' die inderdaad in korte broek het podium kwam opzetten. Hij zong een calypso- protestlied. De rock en roller was de uit Duitsland afkomstige Jeurgen Drews die er een hele show van maakte en zelfs het publiek zover kreeg vrolijk mee te 'swingen'.

VEEL GEVOEL

Na de pauze maakte Margriet Markerink — die aan het begin van de avond haar winnende lied al had gezongen — er een leuke show van. De kracht van deze zangeres zit hem vooral in haar prachtige stem waarin ze ontzettend veel gevoel legt. Ze begon haar show met al zingend te verhalen (als een echte troubadour!) hoe ze vorig jaar de eerste prijs won, en daarmee ook een reis naar Curaçao. Het is nu de derde keer dat Margriet op 'dushi Korsou' is en dat vindt ze heerlijk. Tijdens haar bezoeken heeft ze al wat Papiaments geleerd, hetgeen ze gisteravond vol trots bewees met enkele zinnen. Het lied 'lets make a baby, baby' sloeg enorm aan en binnen enkele minuten zat de hele zaal mee te zingen.

Het was, kortom, een goede afsluiting van de eerste avond Introfesticur. Vanavond zingen alle kandidaten het lokale lied en morgen komen alleen de finalisten aan bod. Het is nu echter al duidelijk dat de beslissing voor de jury geen eenvoudige is.

HANNEKE VAN KOUWEN

Milieustichting voor natuurbehoud

WILLEMSTAD — Onlangs is de Stichting Defensa Ambiental opgericht. De milieustichting heeft ondermeer als doel het milieu- bewustzijn van de bevolking te ontwikkelen. Dat is momenteel nagenoeg afwezig. Hiertoe zal de nodige informatie en documentatie verzameld en verspreid worden. Ook zullen werkgroepen opgezet worden, die zich inzetten voor de bescherming en het behoud van het milieu.

Defensa Ambiental heeft geconstateerd dat niet alleen het natuurlijk landschap aan het verdwijnen is, maar ook water lucht en voedsel vervuild raken. Planten en diersoorten worden minder, terwijl de gezondheid van de mens door de toenemende milieuvervuiling nog gevaar loopt. De milieustichting wil aan deze ontwikkelingen een halt toeroepen. "Liefde voor de natuur en bezorgheid om het verlies daarvan bracht enkele personen bij elkaar die de verwoesting willen helpen keren. Liefde tot de natuur heeft iedereen. Maar wij zullen een lange weg moeten afleggen om ons te realiseren dat veel van wat wij als normaal ervaren in ons denken en handelen, in wezen schadelijk is", zo staat in een korte uiteenzetting van de milieugroep.

Defensa Ambiental staat onder voorzitterschap van Mario Kleinmoedig die reeds bekend is van zijn werkzaamheden bij TeleCuracao. De overige bestuursleden zijn Lloyd Narain (secretaris), Ivette Ravenau (penningmeester), terwijl Linda Rupert, Sedney Jansen, Hubert Paulina, Richinel Anzana en Niovis Nicolaas leden zijn.

De stichting heeft samenwerking gezocht met Stinapa en Carmabi, organisaties die reeds verschillende activiteiten op het gebied van milieubeheer en -bescherming ontwikkeld hebben. Zo wil Defensa Ambiental het schiereiland aan de Caracasbaai reserveren als natuurgebied. Project- ontwikkelaars hebben dit mangrovebos, dat een uitgebreide en unieke fauna bevat, bestemd als toeristisch gebied. Reeds eerder heeft Stinapa aan de bel getrokken om de plannen van de initiatiefnemers te verijdelen. Defensa Ambiental ondersteunt het streven van Stinapa. Ook wil de milieustichting de overheid bewivloeden om het Kabouterbos aan de Erosweg tot beschermd gebied te verklaren. Dit bos bevat talrijke vogelsoorten en is een ideaal wandelgebied.

Verder streeft de stichting ernaar dat het Christoffelpark uitgebreid wordt met een deel van plantage Jeremy. De plantage bevat ondermeer een historische ruine. Ook zijn er verschillende exemplaren van het zeldzame Curaçaose hert (biná). Dit schuwe dier is niet gemakkelijk waar te nemen en tot voor kort werd dan ook gedacht dat het hert alleen nog maar in het natuur- reservaat Christoffelpark voorkwam. De eigenaar van plantage Jeremy heeft zich bereid verklaard het terrein te verkopen. Defensa Ambiental wil de overheid overreden de nodige financiën op tafel te leggen en het terrein voor natuurbehoud aan te kopen.

In de Amigoe van afgelopen woensdag werd reeds de belangstelling van de milieustichting voor het behoud van de kerkuil genoemd. Door middel van propaganda wil Defensa Ambiental vooral de jeugd informeren om hen ervan te weerhouden op deze vogels te jagen of hen te vangen. "Ze vangen kakkerlakken, ratten en muizen, dus het zijn zeer nuttige dieren", aldus secretaris Lloyd Narain.

Door middel van propaganda wil de stichting voorkomen dat de unieke kerkuil voor Curaçao verloren gaat. Verder streeft de milieustichting naar de totstandkoming van een wet, waarin regels voor een effectief natuurbeheer en -bescherming zijn opgenomen.

ORANJESTAD — Met de komst van de Rapid Intervention Vehicle, de P-19 van de fabriek Oshkosh Truck International (midden op de foto), is de Brandweer Aruba in staat om zeer snel ter plekke van een vliegtuigcrash aanwezig te zijn.

Binnen drie minuten na een alarm moet de Brandweer overal op het luchthaventerrein kunnen zijn, hetgeen een eis van de ICAO is. Dag en nacht staan daarom brandweerlieden paraat voor de alarmering op de luchthaven.

Jaarlijks rukt de luchthaven- brandweer gemiddeld 472 keren uit, waarvan vierhonderd keer 'standby' voor het tanken met passagiers aan boord. De Brandweer Aruba voldoet met haar bluskracht en uitrukcapaciteit aan de eisen die de ICAO stelt. Terwijl de hoogste classificatie voor een luchthaven categorie 9 is, behoort de Arubaanse luchthaven tot categorie zeven.

Bij de Fire Prevention Week merkt directeur Brandweer, ing. Juan Lopez, op: "In het kader van een efficiënt beleid ten aanzien van het overheidsapparaat zal invoering van de 24-uursdienst bij de Brandweer het tekort aan personeel goeddeels ondervangen, terwijl het onderbrengen van de ambulance-afdeling in de organisatie van de Centrale dienst Brandweer de ICAO-aanbeveling voor een parate ambulancedienst op de luchthaven tegemoet zal komen.

Een combinatie in gebruik van de huidige politieboot is het overwegen waard om tevens het aanschaffen van een eigen rescue-boot overbodig te maken en de exploitatiekosten te drukken".

"Het in stand houden van de Brandweerdienst voor de luchthaven- doeleinden dient bekostigd te worden door het invoeren van aangepaste landingstarieven, opdat deze extra lasten niet langer voor de belasting- betaler komen.

De lasten liggen thans in de grootte van ½ miljoen per jaar".

ÑAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 8 OKTOBER 1988

NIEUWE GEZAGHEBBER ELMER RAYNOLD (CADE) WILSOE:

'Ik wil van de bevolking van Curaçao een echt Curaçaos volk maken'

Een vraaggesprek met de man, die precies één week gezaghebber is van het eilandgebied Curaçao.
Hij omschrijft zichzelf als 'zuiver pragmatisch'. Die links en rechts en het midden omschrijft als 'kreten'.
"Ik ben geen kuddedier. Ik ben altijd het storend element in een groep. Ik ben trots op mijn eigen mening".

ELMER RAYNOLD WILSOE werd op 11 april 1943 op Curaçao geboren. Op 1 oktober 1988 werd hij door gouverneur dr René Römer beëdigd als gezaghebber van het eilandgebied Curaçao.
De laatste jaren was hij achtereenvolgens directeur van het Curaçao Plaza Casino, van de Hotelmaatschappij 'El Curaçao' N.V., van de Uitgeverij Amigoe N.V. en commissaris van diezelfde uitgeverij.
Teruggaand in de tijd: medewerker bij het Bureau Buitenlandse Betrekkingen, BBB; docent geschiedenis aan het Peter Stuyvesant College en onderwijzer.
Waarom wilde hij het onderwijs in?

"Het lijkt misschien een heel simpel antwoord: ik heb altijd van kinderen gehouden, Ik kan best met kinderen omgaan. Als ik bij mensen thuis kom, is het altijd zo, dat kinderen graag met mij spelen. Ik heb een zekere aantrekkingskracht op kinderen en zij op mij. Ik voel mij erg happy in hun gezelschap, laat ik het zo stellen".

"Het punt waarom ik eruit gestapt ben, uit het onderwijs. Dat is namelijk dit: vlak vóór mijn afstuderen in Groningen kreeg ik college van iemand, die jarenlang bij de EEG had gezeten. En in mijn afstudeerperiode **kreeg ik te maken met — gezien mijn afstudeer- scriptie** — ontzettend veel moderne economische theorieën hoe Derde Wereld landen uit de malaise zouden kunnen geraken".

DIPLOMATIE

"Toen kreeg ik het gevoel: ik heb al die dingen gelezen, die schrijvers hebben er allerlei theorieën over, maar ik zou wel graag zelf die mensen in die landen willen ontmoeten. Dus vandaar die stap naar de diplomatie: van theorie naar praktijk, het zelf meemaken, het zelf kunnen aanvoelen wat het betekent als een bepaalde oogst mislukt in een land, wat het betekent als mensen in Zuid- en Midden- Amerika van het platteland naar de stad toe trekken en gaan wonen in die krotwijken, in die favela's; dan maak ik direct mee wat een economische theorie in feite betekent".

BEWUST

Speelde bij uw beslissing om onderwijzer te worden ook niet een rol, dat in de jaren zestig naast de HBS-B opleiding HBS-C het hoogst haalbare was op Curaçao? Het betekende écht wat in die tijd om onderwijzer te worden.

"Neen, het was een heel bewuste keuze. Wilde je onderwijzer worden dan was in die tijd de C-richting de aangewezen opleiding. Daarnaast moest je, als je klaar was als onderwijzer, aparte avond- opleidingen volgen voor Hoofdakte B en Hoofdakte A. Ik heb dat heel bewust gedaan".

Uw afstudeer- scriptie heeft als titel "De economische faktoren die de politiek van Cuba vis à vis de Verenigde Staten hebben bepaald". Dat was in 1974. Was u een 'linkse' jongeman in die tijd?

"Helemaal niet. Ik heb in mijn laatste jaren heel toevallig ook Russische revolutie gedaan, maar kijk, ik wilde persé voor mijn afstudeer- scriptie een onderwerp hebben, dat te maken had met Latijns- Amerika. In die periode ging verder ook nog een rol spelen die studie over al die mooie economische theorieën. Ik ging na: waarom is zo'n land als Cuba, waarbij je kunt aanvoelen dat het ons niet ligt, die communegedachte, dat samen doen — omdat Latijnsamerikanen nu eenmaal solisten zijn — waarom voelde zo'n land zich aangetrokken tot het communisme? Dan kom je tot de ontdekking: men kon niet anders; als je honger hebt, neem je het brood aan, dat je aangeboden wordt".

DOMINANTIE

"Dat gebeurde in de wetenschap, dat een daadwerkelijke overheersing van de Sovjet- Unie — dat zover weg ligt — van Cuba niet haalbaar was. Dus men heeft geprofiteerd van hetgeen de Sovjet- Unie te bieden had als tegenpool van de Amerikaanse dominantie. Van die kant was wél dominantie mogelijk: op het moment dat de Verenigde Staten een land overdadig economisch helpt, dan volgt automatisch de vlag, de politiek. Terwijl dat met de Sovjet- Unie vis à vis Cuba niet het geval was".

"Kijk, als Cuba op een gegeven moment had teruggewild naar het Westen of terug wil, dan kan ik mij niet voorstellen dat de Sovjet- Unie het dan had bezet of zou gaan bezetten, à la Tsjechoslowakije of Polen. Dat zat en zit er niet in".

Maar de Verenigde Staten hebben dat óók gedaan met landen die ver van de VS liggen.

"In een heel andere periode, niet in de moderne tijd. Dan praten we over landen kort na de Tweede Wereldoorlog, waarbij de VS uitgingen van het uitbreiden van de economie. We praten dan over de Eerste en de Tweede Wereldoorlog, de gedachte dat Amerika geroepen was om de democratie in stand te houden. Net zoals Wilson na de Eerste Wereldoorlog, dat alle landen zelfstandig moesten worden — en dan krijg je een bepaalde stroming — hetzelfde kreeg je na de Tweede Wereldoorlog. Maar op dit moment is de States, de bevolking zelf, erg isolationalistisch ingesteld. Kijk maar naar het Vietnam- débacle, kijk maar naar Nicaragua, de bevolking wil niet meer dat haar goede geld gestopt wordt in landen waar de Amerikanen weinig te maken hebben. We praten nu over democratie; en dat geldt evenzo voor Nederland — zoals de Amerikaan zegt: waarom zou ik de mensen in Europa moeten helpen, waarom?"

CASTRO

Had u partij gekozen: Castro of Batista. In die jaren speelde dat enorm.

"Als u praat over de jaren zestig, dan zeg ik: ja. In onze buurt, waar wij woonden, daar ging de Cubaanse vlag in top. Waarom? De kleine jongen tegen de grote Amerikaan. Maar als je de literatuur erop naslaat: in het begin was Fidel Castro geen communist. En naar mijn oordeel is hij nog steeds geen communist. Fidel Castro heeft de weg moeten bewandelen, waardoor een Cuba naar zijn inzichten zekere levenskansen had. Dat men die kant opgedrongen is, ja wat wil je, blokkades, uitgesloten worden uit het Latijnsamerikaanse continent: je moet verder leven, en dan kies je noodgedwongen voor hetgeen de gever biedt".

Maar waar stond u: stond u toen aan de kant van Castro of bekeek u toen al de zaak afstandelijk?

"Als je praat over '62 als pas afgestudeerde onderwijzer, dan was je pro- Castro. Ja, Castro had het gemáákt, hij had de Amerikanen verteld: dit en dat kan niet. Dus je kreeg automatisch een emotioneel kiezen voor Castro. Later in de literatuur zie je, dat door beide kanten enorme fouten zijn gemaakt, waardoor men in deze situatie is beland".

CURAÇAO

Heeft u er ooit over gedacht dat Curaçao een dergelijke kant zou kunnen opgaan?

"Neen, want de ingrediënten daarvoor waren niet aanwezig. Er was geen Amerikaanse, Venezolaanse of Nederlandse overheersing op Curaçao. Die heb je nog niet. We hadden niet de situatie van een dictator, die door iedereen gehaat werd. We hebben niet de situatie gehad, waarin het overgrote deel van de bevolking honger leed of in een honger- toestand terecht kon komen. Dus ingrediënten voor een revolutie, ingrediënten die te maken zouden hebben met een opstand, een verzetten tegen een opressie, die was er niet en is er niet".

Zou die situatie er niet kunnen komen?

"Nou gaat u vragen stellen over de verre toekomst. Kijk, uiteraard bestaat de mogelijkheid dat op een zeker moment, gezien de..."

Waarom zegt u: "Verre toekomst". U bent gezaghebber geworden van een eiland met een werkloosheids- percentage van dertig procent onder de beroeps- bevolking en van vijftig procent onder de jeugd — zijn dat nóg niet voldoende ingrediënten?

"Dan zeg ik: neen. Niet voldoende om te komen tot een situatie van een revolutie, waarbij we een dictator zullen krijgen of een ingrijpen van de Verenigde Staten, van Venezuela of van Nederland. Dat niet".

WERKLOOSHEID

"Kijk, naast de grote werkloosheid die er is, zijn er zeker drieduizend arbeidsplaatsen die ingenomen worden door buitenlanders, van wie het grootste gedeelte nog illegaal is ook. Op dit moment kun je geen automonteur krijgen als metselaar, je kunt geen goede timmerman krijgen en daardoor worden bedrijven gedwongen om buitenlandse arbeidskrachten aan te trekken, omdat onze mensen het zelf niet willen doen. Weet u hoeveel mensen er in de landbouw werken?"

Ze zijn er wel, maar ze willen niet?

"Naar mijn oordeel hebben wij een heel systeem overgeplaatst van sociale voorzieningen dat ongekend is in dit continent, waarbij mensen liever één dag of twee dagen een job nemen en daarnaast onderstand gaan halen. De vraag komt op bij deze mensen: waarom ga ik mij keihard inzetten als ik bijna hetzelfde kan verdienen met de onderstand en daarbij lekker onder de boom kan zitten? Dat is de keuze die zij maken".

"Ons hele systeem van onderstand is slecht georganiseerd. Het systeem zelf zou beperkt moeten worden tot degenen, die écht behoeftig zijn en niet zélf aan de slag kunnen. Ik kan mij niet voorstellen, dat jonge mensen niet aan de slag kunnen komen. Kunt u aan een tuinman komen? Neen. Er is heel wat te doen op dit eiland, maar er zijn een heleboel mensen die te belabberd zijn om wat te doen. Het is hard werken, maar dat wil men niet".

PENSTRAAT

Is daar iets aan te doen? Kunt u als gezaghebber daar iets aan veranderen?

"Ik geloof wel, dat wij het hele systeem van wie wél en wie níet in aanmerking moet komen van onderstand, moeten bekijken. U moet op een vrijdag eens langs de Penstraat rijden. Dan vindt u ten eerste een levendige handel, ten tweede treft u er zeer grote auto's aan die daar parkeren, van welke de bestuurders onderstand halen en weer wegrijden. Dan moet iemand die dat gezien heeft nog durven beweren dat het systeem goed werkt. De onderstand kan nooit zo bedoeld zijn".

"Daarbij moet elke regeling van sociale voorzieningen ook gedragen kunnen worden door de maatschappij, waarvoor die regeling geldt...ook in Nederland is men de boel aan het terugdraaien. We hebben te gemakkelijk bepaalde wetten gewoon overgeplant".

'INVOLVED'

U komt over als een vrij afstandelijke man, nauwelijks emotioneel reagerend. Heeft u zich ooit politiek 'involved' gevoeld?

"Natuurlijk. Kijk, op het moment dat je verder gaat studeren om iets voor de mensen van je eigen land te kunnen doen, dan ben je politiek 'involved'. Als ik mijn visie geef van de sociale voorzieningen op dit eiland, dan is dat omdat ik erbij betrokken ben. Ik heb er onvrede mee, dat betekent dat het mij zorgen baart dat het die kant uitgaat. Dus ik ben 'involved'. Als ik dat niet zou zijn, zou ik het niet hebben opgemerkt of er niets over hebben gezegd".

PROTEST

Heeft u ooit deelgenomen aan protest- demonstraties, in de tijd van Vietnam bijvoorbeeld, of toen Allende werd vermoord?

"Uiteraard ben ik tegen de wijze waarop Allende is afgezet, tegen de wijze warop Chili bestuurd wordt. Helemaal tegen. Maar, kijk, in Nederland protesteert men tegen alles. Er waren in die protesten in Nederland mensen die niet eens wisten waar Chili lag. En na zo'n protest kon je een cafeetje binnenlopen en een pilsje nemen en je geweten was gesust. Voor mij is dat een léég protest".

"Als je in Nederland zit, en je hebt een dik belegde boterham en je hebt de beste sociale voorzieningen als student en je kan aan alle mogelijke boeken komen en je kunt met vakantie gaan wanneer en waarheen je wilt, dan kan niemand mij zeggen dat hij meevoelt met iemand in Latijns- Amerika die maar elke dag moet zien hoe hij aan dat korstje brood moet komen. Die mode- gril, zou ik haast willen zeggen, door te stellen: 'Ja, dat kan niet in Chili', en daarna ga je weer over tot de orde van de dag, en die orde van de dag is een verschil van dag en nacht tussen die Europeaan en degeen die in Chili woont".

"Ik ben nooit een meeloper geweest. Alleen omdat een ander dat doet ook meelopen, dat vind ik onzin".

LOOPBAAN

Een jaar docent geschiedenis, vervolgens een attaché- opleiding in Den Haag, twee jaar bij het Bureau Buitenlandse Betrekkingen en dan directeur van het Curaçao Plaza Casino. Hoe is een dergelijke loopbaan te verklaren?

"Je komt terug bij het gouvernement en het eerste wat je tegenkomt is: iedereen praat de gezagvoerder naar de mond. En als jij daar komt en je zegt: dat moet niet zo, dan ben je lastig. Je past niet in de totaliteit. Dan zeg ik: het is veel goedkoper om al die mensen naar huis te sturen, voor de spiegel te gaan staan en dan te zeggen wat je graag wil horen".

"Ik ben daarvoor niet in de wieg gelegd. Ik sta er om bekend, dat ik een eigen mening heb. Ik sta er om bekend, dat ik die mening graag wil verdedigen en ik sta open voor argumenten van een ander. Maar als het standpunt van de ander is: ja, maar zo hebben we het altijd gedaan en je bent lastig, waarom maak je je zorgen, schrijf maar wat ik graag wil lezen, dan kun je twee dingen doen: een brave ambtenaar worden, precies doen wat die ander zegt, of niet".

CASINO

"Ik ontmoette in die tijd Richard Hart — we waren met elkaar bevriend, beiden Radulphianen, beiden hebben we volleyball gespeeld — en hij was juist bezig met de uitbreiding van Plaza. Hij had iemand nodig als klankbord en bovendien had ik tijdens mijn attaché- opleiding ook een cursus onderhandelings- technieken gehad".

"Natuurlijk heb ik velen gevraagd of het wel goed was, dat casino. Want ik ging toch maar van het BBB, als diplomaat die te maken heeft met staatshoofden, naar het casino- wezen dat hier op Curaçao niet helemaal als een heldere zaak wordt beschouwd. Ik heb het toch gedaan, omdat ik — na inlichtingen te hebben ingewonnen over dit casino — de zekerheid kreeg dat het ook een 'clean' casino was, in die zin, dat dit een bedrijf was zoals elk ander bedrijf kon zijn. Een bedrijf waar je te maken hebt met personeel, met cao- onderhandelingen, met investerings- politiek, hoe promoten. In feite hield ik mij bezig met de bedrijfs- voering".

"Bovendien was het een challenge, een uitdaging. Ik heb er geen spijt van, ik heb er enorm veel geleerd".

Was u niet bevreesd dat uw carrière geschaad zou worden: er hangt immers toch een imago van Maffia- praktijken rond een casino.

"Neen. Om deze reden. We hadden een school- agenda en daar stonden voor elke zaterdag spreuken in. Eén daarvan luidde: Wat je over jezelf denkt is veel belangrijker dan wat anderen over je denken. Dat idee was al bij mij sterk gegroeid in een bepaalde periode in Nederland, waarbij ik dacht: **ik laat mijn leven door niemand anders leven dan door mijzelf".**

"Bovendien: nergens word je zo gescreened als bij een casino als je daar als cleaner in dienst wordt genomen. Maffia- praktijken en dergelijke: dat zijn allemaal slogans, uit films, uit televisie- series. Vroeger is dat misschien zo geweest, maar nu beslist niet meer".

(Vervolg op pag. 6)

'Ieder persoon die keihard werkt voor dit eiland is een Curaçaoënaar'

— door ARD HORVERS —

NIEUWE GEZAGHEBBER

(Vervolg van pag. 5)

Het gezaghebberschap. Wanneer hoorde u dat u daarvoor in aanmerking zou komen?

"Ik had al wat geruchten gehoord. Op een gegeven dag belde mevrouw Liberia mij op, of ik langs kon komen in de fractiekamer van de Staten. Toen vroeg ze of ik mijn vroegere buurjongen wilde opvolgen. Ik wilde weten waarom ze mij dat vroeg. Nou, zei ze, je bent erg arrogant en ik geloof dat jij iemand bent, die in deze moeilijke tijd niet met zich zal laten spelen; je hebt een eigen mening en je laat niet zo maar over je heen lopen. Ik vroeg of ze het met haar partij had besproken, want zei ik, je weet wie ik ben. Nou juist daarom, zei ze, ik moet iemand hebben, die ongeacht welke partij het ook is, de zaak strak kan houden. Dat was de officiële aanbieding".

Hoe staat u tegenover een gekozen gezaghebber?

"Als het een gekozen post is, dan is de gezaghebber een politieke figuur bij uitstek. Automatisch valt daarbij uit zijn optreden als plaatselijk hoofd van politie, want je kunt een politicus pur sang niet aan het hoofd stellen van een politiekorps, waarbij de mogelijkheid bestaat, dat het politiekorps voor politieke doeleinden gebruikt kan worden".

"Als je een gezaghebber kiest, dan gebeurt dat voor een bepaalde periode. Wordt hij gekozen samen met een Bestuurscollege dan houdt dat in, dat wanneer het Bestuurscollege valt, hij ook moet vallen. Kies je hem voor een langere periode, dan kan het best zijn, dat hij moet werken met politieke tegenstanders. Hoe gaat het dan in de praktijk? Terwijl de gezaghebber toch gezien wordt als een stabiele factor binnen het geheel".

"Dat de gezaghebber een benoemde figuur is, geeft de gemeenschap toch enige zekerheid dat bij deze man kan worden aangeklopt, dat het een onpartijdige man is. Ik had nooit gedacht, dat zoveel mensen aan afspraak wilden maken met de gezaghebber. Ik had altijd gedacht dat de gezaghebber meer thuishoorde bij de gedeputeerden...De mensen willen met iemand praten die niet speciaal een politieke kleur heeft, met iemand die voor hen kan bemiddelen, die naar hun argumenten luistert. Dat geeft mij toch de indicatie dat de bevolking liever een benoemde gezaghebber heeft dan een gekozen".

Hebt u het ooit gedacht dat u voor dit soort werk zou worden gevraagd, en wat is uw visie op de functie van gezaghebber?

"Ik zie me meer als een soort manager, als een persoon die probeert de diverse stromingen bij elkaar te brengen. Waarom? Als ons eind- doel is: een betere fundering voor ons eiland, een leefbaarder Curaçao voor ons allen dan moeten we elkaar ergens kunnen vinden. Is er een moeilijk punt op de agenda, dan roep ik de betreffende bestuurder bij mij en dan praten wij erover: misschien kunnen we het zus of zo doen".

"Meestal is het erg moeilijk om mensen te overtuigen in een grote groep. Want dan krijg je al gauw dat mensen zich gepakt of zich de mindere kunnen voelen, en dan kom je nergens. Het is vaak gebeurd, dat ik tegen gestemd heb, maar we leven in een democratie en als eenmaal een beslissing is gevallen dan moet je je daarbij neerleggen. Dat is het spel".

"Of je moet een systeem bedenken waarbij uitsluitend bij unanimiteit beslissingen worden genomen. En dan begrijpt u wel dat er nooit iets wordt besloten".

WAKEN

"Mijn andere taak: voorzitter van de Eilandsraad. Ik heb mij voorgenomen en dat heb ik al gedaan, om, wanneer er dingen zijn waarover ik mij zorgen maak, dat ik gewoon de fractieleiders van de partijen benader en desnoods bij elkaar roep en breng. Politiek is hún terrein; het waken over dit eiland is mijn job. En misschien zal ik wel beticht worden van: het zich met politiek bemoeien, maar ik geloof dat als er iets gedaan moet worden in het belang van het eiland, dat ik dan het risico neem".

We kunnen op dit moment niet écht ingaan op uw 'beleid' als gezaghebber — u bent het net een week — maar laat ik toch één punt noemen: het toelaten van buitenlanders; uw voorganger Casseres was nogal terughoudend.

"Elk toelatingsbeleid heeft te maken met een persoonlijke filosofie. Mijn toelatingsbeleid is: ervoor te zorgen dat op de eerste plaats de bewoners van dit eiland aan het werk komen. De weinige jobs die er zijn, moeten zover zover mogelijk door Antillianen bezet worden. Zijn er geen Antillianen voor die jobs dan is er geen enkele reden om een ander niet toe te laten. Want de toelatings- regeling is gebaseerd op de bescherming van de arbeidsmarkt".

"Nou krijg je dit geval: je kunt geen inwonende dienstbode krijgen op Curaçao. Indien er geen Curaçaoënaars zijn die die job willen doen — hun familie achterlaten, bij iemand intrekken en misschien alleen maar in het weekeinde vrij zijn —, dan moeten wij een andere oplossing vinden. Want op dat moment is er geen Curaçaose markt, dus die hoef je dan niet te beschermen".

"De landbouw, die berust op buitenlandse werknemers, in vele gevallen illegalen. Zolang Curaçaoënaars niet op het platteland willen werken en daarin een boterham willen verdienen dan kan ik onmogelijk buitenlanders hun brood onder de filosofie: ik ben een arbeidsmarkt aan het beschermen. Want die is er niet".

ONTWIKKELING

"Op dit moment heb je ook met het volgende te maken: verscheidene zaken kunnen geen automonteur krijgen, die kunnen geen metselaar krijgen of een timmerman...maar van de andere kant wil je wel een verdere economische ontwikkeling van Curaçao. Daarvoor heb je mensen nodig die willen wérken. En daar moet je gaan wikken en wegen: economische vooruitgang ten aanzien van een te strak toelatings- beleid tegenhouden of niet".

"In '72 had je ten tijde van de olie- crisis dezelfde situatie in Nederland. Het ging slecht: de bevolking ging mopperen over de gastarbeiders. Er komt een vraag naar voren: okay, we sturen de gastarbeider weg, maar wil jij zijn werk doen. En van de honderd ondervraagden kwam als antwoord: nee, daar ben ik veel te goed voor. Nou, dan kun je twee dingen doen: alle gastarbeiders eruit en de economie van Nederland dondert in elkaar, of je zegt: mensen waar ben je mee bezig, als niemand anders dat werk wilt doen dan moet een ander dat wél doen".

Als u over zes jaar aftreedt: als wat voor een gezaghebber wilt u dan in de krant komen?

"Als ik aftreed dan wil ik graag hebben, dat ik gekenmerkt kan worden als een gezaghebber die alle positieve krachten in deze maatschappij getracht heeft bij elkaar te brengen. Die heeft geholpen bij het ontstaan van een Curaçaose bevolking. Dat klinkt misschien raar. Mijn idee van een volk is: een volk, dat ergens naartoe wil en zich daar volledig voor inzet. Voor mij is een Curaçaoënaar iemand die zich keihard inzet voor dit eiland".

Of het nou een Makamba, een Chinés, een Surnam of Portugés is?

"Omdat je toevallig hier bent geboren, geeft dat je nog niet het recht om onder een boom te gaan zitten en je op de borst te kloppen en te zeggen: ik ben Curaçaoënaar. Als je Curaçaoënaar bent, moet je dat bewijzen — en niet alleen met een paspoort".

VREES

Maakt u zich zorgen over Curaçao?

"We hebben de mond vol over: algemeen belang; maar de praktijk is anders. We hebben alle potentieel, daar ben ik niet bang voor. Maar mijn vrees is: dat we elkaar niets gunnen, dat wij niet beseffen dat we door elkaar te bevechten de boot missen. En het kan weleens gebeuren, dat we nooit meer die boot kunnen inhalen. Daar ben ik bang voor. Het enge belang van een krant, het enge belang van een vakbond, het enge belang van het bedrijfsleven, het enge belang van een politieke partij. Men denkt niet: nu moet ik toegeven want dat komt ten goede van iedereen".

Heerst er een pessimistische sfeer op Curaçao?

"Ik geloof dat er toch een soort optimisme is. Er is meer bedrijvigheid, maar alleen dat kortsluiten, dat klikken, de take off...je kunt niet eindeloos blijven rennen op de baan, op een gegeven moment moet het toestel omhoóg, dat moet. En dat kan alleen maar als alle positieve krachten bij elkaar komen en gebundeld worden. Binnen deze kamer, als het ware, elkaar uitschelden en de kamer uitgaan en zeggen: we gaan die kant uit, met zijn allen en niemand probeert elkaar iets te flikken".

Denkt u dat het ooit lukt?

"Ik ben optimistisch. Als het niet lukt dan kunnen we het vergeten".

Er is nogal wat te doen geweest rond uw benoeming, maar u heeft totaal niet gereageerd.

"Om de heel eenvoudige reden, dat ik niet iets ga recht zetten waarvan iedereen met zijn klompen kan aanvoelen dat het fout is. Ik heb me bewust afzijdig gehouden, omdat mijn persoonlijke gevoelens — als ik die had geuit — het zakelijke doel: het bij elkaar brengen van de positieve krachten, niet zou kunnen bereiken. Want dan zou ik zelf aan iets negatiefs hebben gewerkt".

'De gezaghebber moet de stabiele factor binnen het geheel vormen'

PNP

Het is niet onbekend, dat u een affiniteit heeft voor de PNP.

"Iedereen op Curaçao heeft een politieke affiniteit. Dat wil echter niet zeggen, dat je blind moet zijn voor dingen die niet goed zijn binnen de partij voor welke je die affiniteit hebt. Ik heb altijd in mijn werk mijn persoonlijke dingen kunnen scheiden van de zakeli ke. Het is genoegzaam bekend dat mijn politieke affiniteit niet altijd in dank is afgenomen bij de PNP. Ik ben kritisch en men moet mij kunnen overtuigen, dat ik fout ben. Ik ben niet iemand die de leider of leidster naar de mond praat. En dat maakt mij zo'n moeilijk persoon binnen de partij".

U bent een van de grondleggers geweest van de Movimiento Esfuerzo Trabao pa Adelanto.

"Ik heb samen met mijn jongere vrienden toen geprobeerd een politieke doorbraak te forceren, in die zin dat wij politiek anders wilden zien dan het was. Wij wilden, en ik wil het nog steeds, dit volk in beweging brengen, committed zien, dat het zich bezig houdt met dingen die belangrijk voor haarzelf zijn. Wat zien wij? Een grote massa onverschillige mensen als we praten over Curaçao. Die massa moet bewogen worden; ieder moet op zijn eigen wijze een steentje bijdragen. Esfuerzo wil zeggen: het zal moeite kosten, je krijgt niets voor niets. Willen we Curaçao op een hoger plan brengen dan moeten we keihard, maar dan ook keihard gaan werken".

Hoe ziet u uw rol als gezaghebber?

U bent een jongen van de Volksbond, van de Pater Ludovicusstraat, een zijstraat van de Oranjestraat. Nu bent u gezaghebber.

"Ik heb een enorme wilskracht meegekregen van mijn ouders. Ik heb gezien hoe mijn ouders keihard moesten werken om acht kinderen groot te brengen, daarbij dat zij ontzettend veel moesten doen om de eindjes aan elkaar te knopen. Die bezieling, die wil om vooruit te komen, die is mij bijgebleven. Ik heb een enorm sterk karakter wat dat betreft. Als ik iets in mijn kop krijg om iets te doen, dan moet het ook. Ik heb een harde kop".

Afscheidskado van Wim Rutgers

Bon Dia! en het Nulde hoofdstuk

IN DE LOOP der jaren is het min of meer een gewoonte geworden dat Nederlandse leraren, die tijdens hun verblijf op de Antillen meewerkten aan de boekenpagina van de Amigoe, rond hun vertrek uit de eilanden een naslagwerk over de Antilliaanse letterkunde publiceren. Zo verschenen in het verleden Smit en Heuvel's Autonoom en Jos de Roo's Antilliaans Literair Logboek.

In deze "traditie" past het verschijnen dit jaar van Bon dia! met wie schrijf ik? en Het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur van de hand van Wim Rutgers, tot voor kort leraar Nederlands aan het Colegio Arubano en jarenlang trouw medewerker aan de boekenpagina in de Napa. Al kunnen wij — als alles volgens plan verloopt — van Rutgers hopelijk binnen enkele jaren nog meer publikaties verwachten.

In **Bon dia!** behandelt Rutgers verschillende aspekten van de Caribische jeugdliteratuur. In het eerste deel van deze uitgave komen een historisch overzicht, de taalkeuze, de wijze van publiceren, de promotie van het boek en het bibliotheek- wezen op de eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba ter sprake. In een tweede deel gaat de schrijver uitgebreid in op de jeugdboeken van de gevestigde schrijfsters Siny van Iterson, Sonia Garmers en Diana Lebacs en de debutanten Desiree Correa, Josette Daal, Frances Kelly en Richard Piternella.

In het derde en laatste deel neemt Rutgers de lezer — zoals hij zegt — "op excursie". Deze reis voert langs enkele Nederlandse schrijvers, die de Antillen als setting voor hun verhalen gebruiken, langs Suriname en de Engelse eilanden om tenslotte te eindigen bij de Nanzi-verhalen uit Afrika en het Caribisch gebied.

Rutgers besteedt in **Bon dia!** aandacht aan alle mogelijke facetten van de behandelde jeugdliteratuur. Naast uitvoerige beschouwingen, bio- en bibliografische gegevens, citeert de schrijver ook ruim uit het besproken werk ter staving van de door hem uiteengezette visie daarop. Door deze citaten krijgt de lezer tegeli kertijd een goed beeld van de de schrijfwijze en van de verschillende boeken van de besproken auteurs, wat vooral prettig is voor lezers die nog onbekend zijn met het onderwerp of die in het kader van onderwijs aan Antilliaanse jeugdliteratuur aandacht willen besteden. Daarmee is **Bon dia!** een welkome aanvulling op de bestaande overzichten van de Antilliaanse letterkunde, waarin veelal de jeugdliteratuur slechts zijdelings ter sprake komt.

Het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur is een neerslag van een jarenlang onderzoek door Wim Rutgers verricht in verschillende bibliotheken en archieven op de Antillen en in Nederland naar poëzie in de eerste helft van de vorige eeuw op onze eilanden verschenen. Eerder publiceerde Rutgers stukken van dit onderzoek in de Amigoe en hield hij enkele maanden geleden over dit onderwerp een boeiende voordracht op de Universiteit van de Nederlandse Antillen in het kader van de Colá Debrot lezingen- cyclus.

Tot voor kort werd aangenomen dat pas tegen het eind van deze vorige eeuw de Antilliaanse letterkunde vorm begon aan te nemen. Vóór die tijd zou enkel sprake zijn van werk (met name reisbeschrijvingen) geschreven door bezoekers van de eilanden. Rutgers vond echter in **The Curaçao Gazette** en haar opvolger **De Curaçaosche Courant** een groot aantal gedichten, alsook aanwijzingen voor het bestaan van proza en toneel- literatuur, van veel eerder datum. Voor wat betreft Curaçao kon het begin van de eigen letterkunde tot 1812 worden vervroegd, terwijl op St. Eustatius al in 1792 poëzie verscheen in **The Sint Eustatius Gazette.**

De literaire kwaliteit van het gevonden werk is — zeker naar onze hedendaagse maatstaven gerekend — niet indrukwekkend te noemen, reden waarom Rutgers (met de voor hem zo kenmerkende bescheidenheid) het werk aanduidt als het "nulde hoofdstuk" van de Antilliaanse literatuur. Maar het zou onterecht zijn deze oudste literaire produktie van onze eilanden (en daarmee het werk van Rutgers) als onbelangrijk opzij te schuiven. Immers, zowel uit literair- historisch alsook uit historisch- sociologisch oogpunt bezien gaat het hier om een interessante periode uit onze literatuur c.q. de wordings- geschiedenis van onze gemeenschap, zonder kennis waarvan een goed begrip van ons wezen en stuk moeilijker zou zijn.

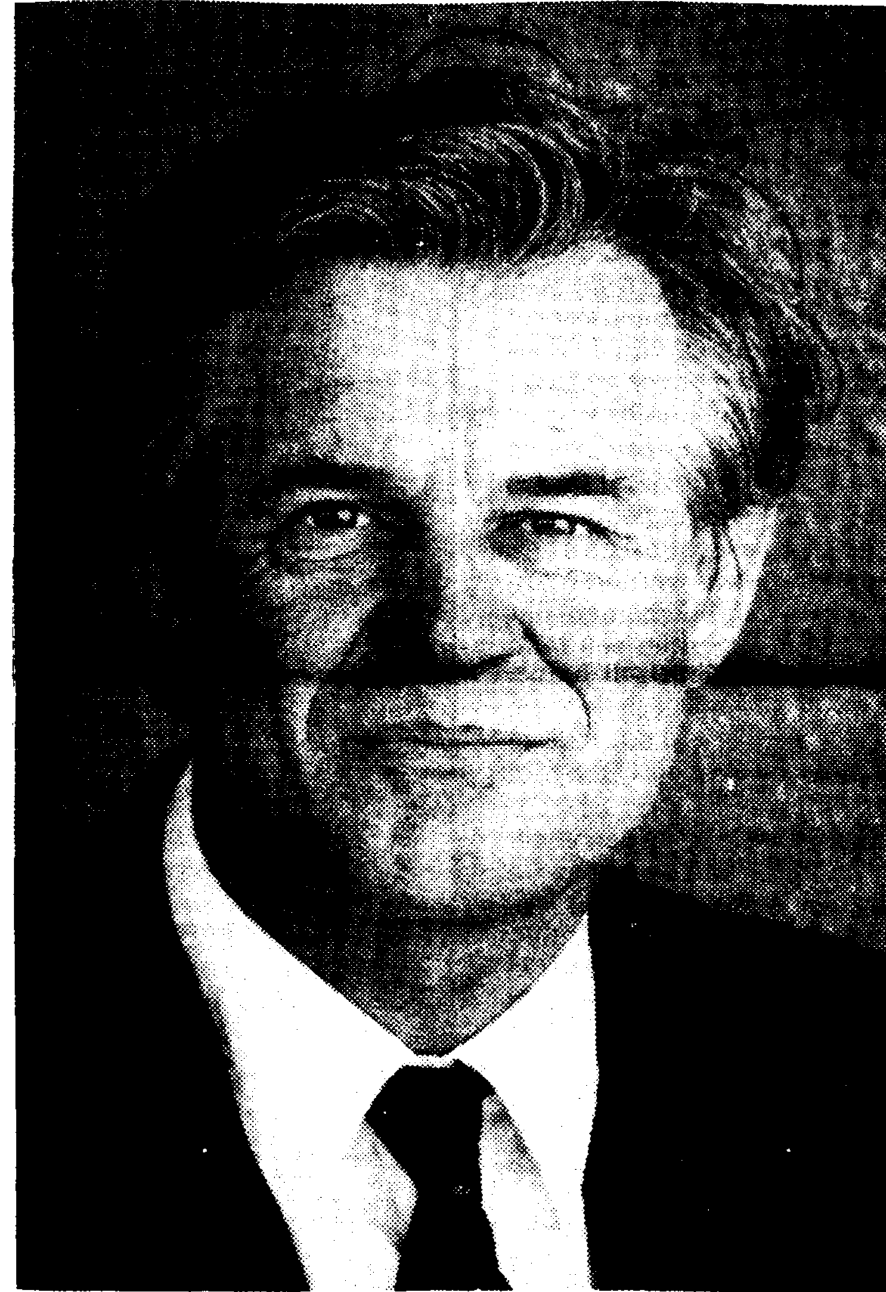
Het nulde hoofdstuk bestaat uit een tiental inleidende hoofdstukken, waarin ingegaan wordt op verschillende aspekten die van belang zijn om deze begin negentiende eeuwse literatuur beter te begrijpen en een beeld te krijgen van de Curaçaose gemeenschap in die tijd. Zo handelt een hoofdstuk over de poëzie in de 18-de eeuw, komen het uitgangsleven, ontspanningsmogelijkheden, culturele evenementen, het lezen en boekenbezit, e.d. uitgebreid ter sprake en wordt ingegaan op het taalgebruik, de thematiek en de waardering van het werk van de — veelal anonieme — dichters. Op deze wijze geeft Rutgers niet alleen een inleiding op het literaire werk zelf, maar verruimt hij ook onze kennis over onze gemeenschap aan het begin van de vorige eeuw. Een belangrijk deel van **Het nulde hoofdstuk** wordt — vanzelfsprekend — ingenomen door de transkripties op chronologische volgorde van de gedichten in kwestie.

Het doorwerken van zoveel jaargangen oude kranten op zich is al een flinke klus. Wie ooit eens iets in deze richting heeft ondernomen, weet uit ervaring hoeveel tijd en moeite gestoken moet worden om de door de tand des tijds ernstig gehavende kranten of de daarvan gemaakte, vaak bijna onleesbare, mikrofiches te ontcijferen. Alleen al het voltooien van dit werk is iets waar Rutgers met recht trots op kan zijn.

Maar Rutgers heeft het niet hierbij gelaten. Hij heeft het onderwerp op alle mogelijke manieren uitgediept. Naast de al genoemde inleidende hoofdstukken heeft hij waar mogelijk ook de poëzie zelf van aantekeningen voorzien die tot een beter inzicht in het werk leiden. Biografische gegevens over de schrijver, achtergrondinformatie over de behandelde thema's, gevoerde polemieken, gegevens ontleend aan andere bronnen, dit alles maakt van **Het nulde hoofdstuk** een studie waar niemand die belang stelt in de negentiende eeuwse (literatuur-) geschiedenis van de Antillen zomaar buiten kan, tenzij hij het door Rutgers verrichte monnikenwerk wil proberen te evenaren.

Zowel **Bon dia!** als **Het nulde hoofdstuk** werd door uitgeverij Charuba met financiële steun van de UNOCA en de Sticusa uitgegeven. Gezien de flinke omvang van beide studies en de beperkte financiële van Charuba, is de vormgeving wat minder. Het is jammer dat dit voor de Antillen zo belangrijke werk niet beter kon worden uitgegeven. Maar van de andere kant pleit het voor Charuba, dat zij, waar anderen het lieten afweten, de moed heeft gehad Rutgers' werk voor een breder publiek toegankelijk te maken.

CAREL DE HASETH

Wim Rutgers BON D A! met wie schrijf ik? over Caribische letterkunde, Charuba, Oranjestad 1988, 271 pag. Distributie: Plaza Bookshop, Aruba.
Wim Rutgers: HET NULDE HOOFDSTUK van de Antilliaanse literatuur, Charuba, Oranjestad 1988, 398 pag. Distributie: Plaza bookshop, Aruba. Prijs: fl.34,50,-.

TIJDENS STATIONERING HR. MS. TYDEMAN

Zeekaarten zeventiger jaren verbeterd

Hydrografische opmetingen bij Curaçao, St Maarten, Sababank

WILLEMSTAD — Op 9 oktober loopt het oceanografisch / hydrografisch opneming-vaartuig van de Koninklijke Marine, Hr. Ms. Tydeman, de haven van Willemstad binnen. Het schip, onder commando van kapitein-luitenant ter zee P.S. Ham, zal circa twee maanden in de Nederlandse Antillen verblijven. In die periode zullen hydrografische opnemingen worden uitgevoerd in diverse binnenwateren en baaien aan de zuidkust van Curaçao, alsmede in een aantal baaien aan de zuidkust van Sint Maarten en op de Sababank. Ook zal langs de kust van Saba nog een tweetal baaien worden opgenomen.

Over de inhoud van de door het schip uit te voeren hydrografische opdracht is in april van dit jaar door een vertegenwoordiger van de chef der Hydrografie van de Koninklijke Marine — verantwoordelijk voor de vervaardiging en uitgifte van de zeekaarten van bovengenoemde gebieden — overleg gevoerd met de betrokken autoriteiten en diensten in de Nederlandse Antillen.

In grote lijnen zal het opnemingswerk bestaan uit het meten van de waterdiepten, het met behulp van getijinstrumenten meten van de verticale getijbeweging en het met behulp van een gesleepte sonar onderzoeken van de zeebodem op aanwezigheid van obstructies (wrakken). Ook wordt, door het nemen van bodemmonsters, aandacht geschonken aan de aard en samenstelling van het bodemoppervlak. Bij deze laatste activiteit zal assistentie worden verleend door een medewerker van de Rijks Geologische Dienst, die aan boord is gestationeerd.

De opnemingen zijn er op gericht de chef der Hydrografie inzicht te geven in de actuele situatie in eerder genoemde vaargebieden. Aan de hand van de uit de opnemingen verkregen gegevens kunnen de bestaande zeekaarten worden verbeterd of indien nodig opnieuw worden uitgegeven. Vorige opnemingen dateren uit het begin van de zeventiger jaren.

Ten behoeve van de plaatsbepaling wordt gebruikt gemaakt van electronische systemen. De met behulp van deze systemen bepaalde positie heeft een nauwkeurigheid die varieert van minder dan een meter tot enkele meters. Bij voorbereidende werkzaamheden en het in bedrijf stellen van de plaatsbepalings- systemen, met name op de Bovenwindse eilanden, wordt assistentie verleend door de meetkundige dienst van het departement van Rijkswaterstaat. Ook wordt assistentie verkregen van verscheidene lokale diensten, zoals bijvoorbeeld de Curaçao Ports Authority, de Dienst Openbare Werken en de Havendienst.

SLOEP

Het opnemingswerk bij Curaçao zal worden uitgevoerd met de hydrografische sloep van de Tydeman. De sloepsbemanning wordt gevormd door acht bemanningsleden van het schip. De hydrografische sloep zal tot begin december op Curaçao gestationeerd blijven.

De Tydeman vertrekt op 12 oktober naar de Bovenwindse eilanden om het opnemingswerk in de daar gelegen gebieden ter hand te nemen. De tweede sloep van de Tydeman zal worden ingezet voor het kustwerk op St Maarten en Saba.

Naar verwachting keert het schip op 3 december terug naar Willemstad om de hydrografische sloep, het overig materieel en de sloeps- bemanning weer aan boord te nemen. Op 6 december keert het schip terug naar Nederland.

Enige algemene gegevens van de Tydeman: lengte: circa negentig meter, breedte: circa veertig meter, waterplaatsing: circa 2900 ton en bemanning max.: 62 personen.

Bets Engels vertelt over het leven van een M.B.D.-kind:

Leven en laten leven

LEVEN EN LATEN leven is de titel van het boek dat Bets Engel schreef over haar zoon Elout en de handicap, waarmee hij, maar ook de mensen om hem heen, moeten leven.

Elout is een M.B.D.-kind, dat wil zeggen een kind met een Minimal Brain Dysfunction, een hersenfunctie-stoornis. Dat is niet hetzelfde als een hersenbeschadiging.

Een M.B.D.-kind verschilt op het eerste gezicht niet zo erg van een gewoon kind. Het heeft dezelfde goede en slechte eigenschappen. Alleen, een M.B.D.-kind kent geen grenzen. En daar heeft het zelf de meeste last van.

Een M.B.D.-kind is niet gek, al doet hij soms wat vreemd. Zijn grootste handicap is, dat andere mensen hem vaak niet begrijpen. Ze accepteren hem niet zoals hij is.

Bets Engel richtte twaalf jaar geleden in Nederland een vereniging op voor ouders van M.B.D.-kinderen. Haar jarenlange ervaring in deze oudervereniging en haar ervaring als moeder van een M.B.D.-kind maken haar deskundig inzake deze materie. Tijdens haar vakantie op Curaçao, nam zij kontakt op met de oudervereniging Totolica en afgelopen dinsdag heeft zij in het Sentro Totolica een lezing gehouden over haar boek, maar vooral uitleg gegeven over kinderen met een M.B.D.

In elke gemeenschap zijn veel M.B.D.-kinderen, vijf tot tien procent van de schoolgaande kinderen is een M.B.D.-kind, maar tot voor enkele jaren werden deze kinderen niet of bijna niet geholpen. Velen, ook artsen, ontkennen zelfs nog steeds het bestaan van zo'n M.B.D. M.B.D.-kinderen verschillen ook zo weinig van gewone kinderen. Ze zijn alleen heel lastig. Alle kinderen zijn wel eens lastig. M.B.D.-kindren zijn echter altijd lastig.

JANTJE

Mevrouw Engel begon haar lezing met een voorbeeld van zo'n typisch M.B.D.-jongetje. Ze noemde het Jantje, om het verhaal een wat algemener karakter te geven, maar onder het vertellen klonk telkens de eigen ervaring mee. Elout en Jantje zullen niet veel verschild hebben.

Als baby huilde hij veel, heel veel. Hij sloeg de kruipfase over en kon al erg vroeg staan. Het was een heel erg beweeglijk kind, maar hij kon niet spelen. Wel kwam hij overal aan en vroeg steeds aandacht. Daarom ging hij al vroeg naar de speelzaal, maar daar werd hij al spoedig weggestuurd, omdat hij te driftig en agressief was. Ook op de kleuterschool had hij moeite zich aan te passen aan de situatie in de klas en toen hij oud genoeg was om naar de basisschool te gaan, verklaarde de kleuterleidster, dat hij nog niet rijp was voor de basisschool: hij kon nog niet goed knippen, hield zijn potlood niet goed vast, e.d.

Zo kwam hij terecht op een school voor kinderen met leer- en opvoedings-moeilijkheden.

Ook het spelen met andere kinderen lukte hem niet. Hij wilde graag meedoen, maar de andere kinderen vonden hem te agressief. Wel mocht hij voor hen de vervelende karweitjes opknappen, een bal terughalen, iets wegpikken bij een winkel, een boodschap overbrengen, die niemand wilde doen. Jantje deed alles. Hij wilde erbij horen en was heel gemakkelijk te beinvloeden.

EENZAAM

Daardoor werd het een eenzaam kind. Zo'n overaktief, lastig kind geeft de moeder heel veel problemen, vooral waar de buitenwereld de schuld vaak aan de moeder geeft: zij heeft hem niet goed opgevoed.

Ook op visite gaan bij anderen was een probleem. Altijd gooide hij wat stuk er. iedere keer was er ruzie. Ook zei hij de meest ongelukkige dingen op de meest ongelukkige momenten. En de moeder ziet hoe lastig het kind is, maar heeft daarbij het gevoel, dat het ook een heel lief kind is, maar gewoon niet anders kan handelen.

Dit is een voorbeeld van een hyperaktief kind. Het kan echter ook, juist andersom, om een kind gaan, dat juist heel traag is en helemaal niet beweeglijk.

M.B.D.

M.B.D. is een heel vaag begrip. Er zijn verschillende benamingen voor in de omloop. Zo wordt ook gesproken over Attention Deficit Order (al of niet met een H van hyperaktief), van Lichte Hersenfunftie Stoornissen en van Minor Neurological.Disorder.

Het kan ontstaan door een erfelijke aanleg, problemen rondom de geboorte of door een biochemische onevenwichtigheid in de hersenen. Bepaalde voedingsallergieën kunnen de M.B.D. dan ook versterken, net als een gebrek aan vitaminen of mineralen, of een vergiftiging, b.v. door zware metalen.

Daarnaast hebben de omgevingsfaktoren veel invloed op het M.B.D. -gedrag van het kind.

Dat M.B.D. -gedrag is niet hetzelfde als de M.B.D. Veel kinderen vertonen M.B.D. -gedrag door andere oorzaken. Bij een M.B.D.-kind is die Minimal Brain Dysfunction de oorzaak van dat gedrag.

Waaraan is zo'n M.B.D.-kind nu te herkennen? Er zijn in de literatuur veel eigenschappen van M.B.D. -kinderen beschreven, maar een aantal komt telkens terug:

- ze zijn overbeweeglijk of juist helemaal niet beweeglijk.
- ze zijn heel makkelijk af te leiden en hebben veel moeite zich te concentreren.
- ze hebben last van een gestoorde motoriek: daardoor valt het hen soms moeilijk te leren lezen of ze laten vlug iets vallen.
- ze hebben waarnemingsstoornissen: een M.B.D.-kind zal zich vlug stoten, loopt snel ergens tegenaan. Het heeft moeite met bijvoorbeeld een afstand of een tijdspanne te schatten.
- ze zijn erg impulsief: ze handelen eerst zonder na te denken, steken over zonder uit te kijken, enz.
- als ze eenmaal met iets bezig zijn, blijven ze ermee doorgaan, ze kunnen niet meer stoppen. Op school bijvoorbeeld: als ze eenmaal optellen, blijven ze optellen, ook als de volgende reeks uit aftreksommen bestaat.
- Ze hebben een gestoord slaap-waakritme.
- ze hebben een onregelmatig ontwikkelings-profiel:d.w.z. sommige dingen kunnen ze erg goed, terwijl ze op andere punten ver achter liggen bij hun leeftijdsgenoten.

CONCENTRATIE

Al deze eigenschappen komen bij alle kinderen voor, maar als er bij een kind een concentratie optreedt van al deze kenmerken, dan spreekt men van een M.B.D.-kind.

M.B.D. komt voor bij alle soorten kinderen uit alle milieus en het is niet gebonden aan leeftijd. Vaak wordt het pas merkbaar als het kind een of twee jaar op de basisschool zit. Soms wordt het pas duidelijk aan het eind van de basisschool, als gezocht wordt naar vervolg- onderwijs. Dan hebben ze meestal zo'n lichte vorm van M.B.D., dat ze er later in hun leven weinig problemen van ondervinden.

Meestal hebben ze het echter erg moeilijk. Door hun handicap maken ze veel brokken en hebben vlug een ongelukje. Op school gaat het niet goed, omdat ze moeite hebben met de leerstof te automatiseren (denk aan de tafels) en met abstract denken. Daardoor ontwikkelt zich bij zo'n kind een minderwaardigheidsgevoel. En als veel mislukt, raak je ook je doorzettingsvermogen kwijt.

Dat wordt versterkt door de omgeving, die het kind traag, onbeleefd, slordig, vernielzuchtig en agressief vindt en dat laat merken ook.

'Overbeweeglijk en juist helemaal niet'

STRUCTUUR

Een M.B.D.-kind is te helpen door heel duidelijk een structuur aan te bieden, die het zelf niet kan vinden. Hij moet precies weten aan welke regels hij zich moet houden en dat moet heel consequent worden toegepast. Wat hij goed doet, moet beloond worden en wat fout gaat, moet bestraft worden. Dat alles onmiddellijk en met uitleg. Je krijgt deze straf, omdat je... Je krijgt een snoepje, omdat je...

Dat is voor de omgeving van een M.B.D.-kind heel moeilijk vol te houden, omdat er in een gezin vaak meer kinderen zijn, die ook aandacht willen hebben en die zo'n strakke structuur helemaal niet nodig hebben. Ook is het heel moeilijk om altijd consequent te zijn. Het hele gezin moet daaraan meewerken. Kinderen hebben erg vlug door, dat als iets van vader niet mag, moeder het wel goed vindt of andersom en M.B.D.-kinderen zijn net zo.

Zo'n structuur moet erin geslepen worden bij een kind en dat kost heel veel tijd. Iedere inconsequentie, al is die nog zo klein, betekent een terugslag.

En voordat een M.B.D.-kind als een M.B.D.-kind erkend is en de hulp kan beginnen, zijn er al veel problemen in een gezin geweest, waarin de een de ander de schuld geeft van allerlei gebeurtenissen. De ouders verwijten elkaar een slechte opvoeding van het kind. De kinderen maken onderling ruzie. Die ruzies tussen man en vrouw, maar vooral ook het onbeheerste en agressieve gedrag van het M.B.D.-kind naar de anderen toe zijn er oorzaak van, dat de ouders hun vrienden kwijt raken. Het is te begrijpen, dat veel huwelijken, waarin een M.B.D.-kind geboren wordt, in een echtscheiding uitlopen. Vaak al voordat men het probleem onderkend heeft.

HULP NODIG

Een M.B.D.-kind en de familie van zo'n kind hebben hulp van anderen nodig.

In de eerste plaats zijn dat de signaleerders. Naast de ouders zijn dat de leerkrachten van een school en de arts van het consultatiebureau. Zij signaleren de problemen van het kind en zorgen ervoor, dat het kind verder verwezen wordt. Dat zal in eerste instantie de huisarts zijn, die het kind door specialisten zal laten onderzoeken. Als dan de diagnose gesteld is, kan met een hulpprogramma begonnen worden.

Hiervoor zullen ook diverse specialisten ingeschakeld moeten worden, zoals psychologen, ortho-pedagogen, neurologen, homeopaten enz. Daarnaast kan echter ook de omgeving, zoals de familie, de buren en de (overgebleven) vrienden een steun zijn voor het gezin met een M.B.D.-kind.

Zij kunnen een open oor bieden voor de klachten van de moeder. Die klachten en dat verdriet moet ze ergens kunnen vertellen. Laat haar praten. Zij kunnen ook een helpende hand bieden in praktische zaken, door bijvoorbeeld eens op te passen, terwijl de moeder boodschappen doet, of door een keer zo'n M.B.D.-kind thuis te vragen. Een M.B.D.-kind zal zich een eerste keer in een vreemde omgeving heel netjes en aangepast gedragen. Zo goed zelfs, dat een buitenstaander zich af zal vragen, of de diagnose wel klopt. Zodra het M.B.D.-kind echter vaker ergens komt en met de omgeving vertrouwd raakt, zal hij daar hetzelfde gedrag vertonen als thuis.

Ook de leerkrachten van een M.B.D.-kind moeten begeleid worden. Zo'n kind vraagt een speciale opvang, ook als het op een gewone basisschool zit. Het moet ook hier een structuur leren, basisregels leren van wat wel en niet kan, waaraan weer heel consequent moet worden vastgehouden.

Een M.B.D.-kind kan men ook helpen door het niet te lang te laten stil zitten. Geef het loopwerkjes en zo'n plaats in de klas, dat het zich zo goed mogelijk kan concentreren.

Daarbij wordt ook van de leerkrachten gevraagd, dat ze alles bespreekbaar houden en dat ze uitleggen, wat en waarom ze iets doen. Een overzicht van wat er op een dag te gebeuren staat, welke lessen er komen, maakt een dag overzichtelijk. Dat geldt natuurlijk voor alle kindern, maar een M.B.D.-kind heeft hier extra behoefte aan, omdat het zelf die structuur niet kan aanbrengen.

Het gehoor in de zaal van Sentro Totolica bestond voor ongeveer de helft uit politieagenten. Die waren daarvoor door mevrouw Da Costa Gomes van de oudervereniging speciaal uitgenodigd, omdat juist M.B.D.-kinderen gauw in aanraking komen met de politie. Op Curaçao wordt aan de gerichte opvang van M.B.D.-kinderen nog niet veel gedaan. Ze groeien dus op zonder structuur, chaotisch. Ze laten zich ook heel gemakkelijk beinvloeden door anderen. Ze willen er graag bijhoren. Ze willen meedoen en doen dan al vlug, wat een ander hun zegt.

Deze kinderen komen, als ze opgroeien, vaak in aanraking met drugs en ze hebben daar geen weerstand tegen. Ook vertonen ze vaak crimineel gedrag. Als de politie hen dan aanhoudt, kunnen ze vreemd reageren. Ze zijn nerveus en beginnen bijvoorbeeld te lachen. Ze weten niet, wat wel en niet kan op een bepaald moment. Ze zijn echter niet dom en zeker niet zwakzinnig. Ze hebben een normale intelligentie.

Goede opvang zeer noodzakelijk

Het is dus heel moeilijk voor de politie een M.B.D.-patient te herkennen. Toch is het belangrijk, dat ze weten, dat zulke kinderen en volwassenen bestaan.

SOMBER

De vragen, die na afloop gesteld werden, hadden ook veelal betrekking op het latere leven van een M.B.D.-kind. Kan dat leren voor zichzelf te zorgen? Kan dat een baan krijgen, kan het functioneren als volwassene in onze maatschappij?

Mevrouw Engel is heel somber over de kansen, die M.B.D.-volwassenen hebben in de maatschappij. Tot een acht jaar geleden werd er in Nederland niets gedaan aan de opvang van M.B.D.-kinderen.

Hier op Curaçao is dat nog het geval. Het gevolg is, dat ze meestal in de gevangenis belanden of aan de drugs raken.

Ook nu ze in Nederland soms wel opgevangen worden en leren een gestructureerd leven te leiden, is het moeilijk een baan voor hen te vinden. Meestal hebben ze toch extra hulp nodig en komen ze terecht in beschermde werkplaatsen.

Ook de zoon van mevrouw Engel krijgt die extra hulp. Hij woont zelfstandig en doet vrijwilligerswerk bij antroposofen in een afhaalcentrum van vegetarisch eten. Elout is daarbij de mede-auteur van het boek, dat mevrouw Engel schreef.

HANDBOEK

Het boek Leven en Laten Leven is een handboek over M.B.D. Het geeft een zakelijk en duidelijk overzicht van alles, wat ouders, opvoeders en hulpverleners moeten weten over M.B.D. Dat verslag wordt afgewisseld, versierd, met stukjes uit het dagboek, dat Bets Engel begon bij de geboorte van haar zoon. Hij was negentien, toen ze het boek schreef en terwijl ze bezig was, las hij over haar shouder mee en gaf commentaar op wat ze schreef. Het bleek, dat hij een heel eigen mening had over bepaalde dingen.

Nu is er nog nooit een M.B.D.-er geweest, die zelf schreef over wat hij vond. En Bets Engel vond zijn meningen zo waardevol, dat zij besloot het boek samen met Elout te schrijven. Zijn meningen zijn dus ook in het boek opgenomen. Is hij anders?

"Nee", zegt Elout,"jullie maken me anders. Ik voel me niet anders"

Ook voelt hij zichzelf niet eenzaam. Hij stikt juist van de vrienden. Iedereen beschouwt hij als zijn vriend. Elout weet niet, wat vriendschap precies is, maar hij is zeker niet zielig.

Voor zijn moeder waren die gesprekken een openbaring, zo vertelde ze.

POSITIEF

Zijn reactie op het uitkomen van het boek was weer heel vlak. Een gewoon kind zou er naar uitkijken en het heel spannend vinden. Hij vond het wel leuk, maar het maakte niet veel indruk op hem. Overigens heeft hij er ook geen problemen mee, dat er over hem gepraat en geschreven wordt. Er is altijd heel open over gepraat.

Elout draait ook goed mee met de oudervereniging, waarvan mevrouw Engel zo'n aktief lid is. Hij zit in een forum en houdt een toespraak als het nodig is.

Hij is niet altijd zo positief geweest. Toen hij kleiner was, is het een tijd heel slecht gegaan. Op zijn achtste jaar is hij daarom naar een internaat gegaan. Er waren nog twee kinderen in het gezin en mevrouw Engel kon het niet meer aan. Op dat internaat is hij heel goed geholpen, juist met het aanleren van structuren. In een internaat zijn daarvoor meer mogelijkheden en meer deskundigheid, dan in een gezin.

Op zijn elfde jaar is hij toen weer thuis gekomen en sindsdien is hij daar gebleven. Hij heeft een lom-school bezocht, is ook heel even naar een lom-mavo geweest, maar is toen toch naar een school voor langdurig zieke kinderen gegaan.

In die studiejaren op het internaat en daarna is hij zijn minderwaardigheidsgevoel kwijt geraakt. Tot zijn veertiende jaar ongeveer besefte hij niet eens, dat er een ik bestond. Als hij over zichzelf sprak, had hij het over die jongen of die jongens. Daar hoorde hij bij. Hij heeft langzamerhand geleerd, dat hij zelf waardevol is. Dat lukte ook door de positieve instelling van het gezin. Nu woont hij dus zelfstandig, zij het onder begeleiding.

Terwijl mevrouw Engel vertelt over Elout, wijst ze erop, dat in haar lezing het verhaal over de hulpverlening wel heel ideaal wordt voorgesteld. Vaak is het vechten om hulp te krijgen. Er zijn een paar plaatsen in Nederland, waar hulpteams van verschillende deskundigen bij elkaar bestaan, maar meestal zul je die hulp ook in Nederland zelf moeten zoeken. Je moet contact opnemen met de arts, zelf zoeken naar een neuroloog, een psycholoog, een ortho-pedagoog en wie je nog meer nodig hebt. Je zult zelf die mensen bij elkaar moeten brengen om gezamenlijk een therapie op te stellen voor je kind en het is heel moeilijk, dat allemaal voor elkaar te krijgen. Mevrouw Engel legt er ook de nadruk op, dat Elout een heel duidelijk M.B.D.-kind is geweest. Bij de meeste kinderen is het niet zo duidelijk.En voor die kinderen is het veel moeilijker. Bij hen worden de problemen veelal ontkend en dan komt er geen hulpverlening op gang.

(Bets en Elout Engel, Leven en Laten Leven. Handboek, geschreven vanuit de ervaringsdeskundigheid van moeder en zoon. Voorwoord door prof.dr.J.Kok. Uitgeverij Presse-Papier, Flieruilensteeg 7, 3514 BL Utrecht. Ook te koop in het Sentro Totolica aan de Uteweg.)

Dikwijls lijnen maakt dik

— door ir. E.L. Rasmussen-Conrad —

'EEN VROUW KAN nooit te rijk zijn of te slank'. Een uitspraak waaruit we mogen afleiden, dat de angst om dik te worden en afslanken vrouwen regelmatig bezighoudt. In onze samenleving wordt slank zijn in verband gebracht met succes. Slank zijn is een ideaal dat wordt nagestreefd. En niet alleen uit gezondheidsoverwegingen.

Hoe worden we te dik?

Daar zijn in de loop van de tijd al heel wat theorieën over verschenen. Zo zouden de Westerse mensen te veel geraffineerde produkten eten, waarin te weinig vitamines zitten. Dus zouden mensen nog meer gaan eten om toch maar voldoende vitamines en mineralen binnen te krijgen. Ook zouden dikkerds zoetekauwen zijn of erfelijk belast met een trage stofwisseling.

ENERGIE

Sommige mensen worden ook werkelijk te dik omdat ze veel te grote hoeveelheden voedsel eten. Maar gulzigheid is zeker niet altijd de reden waarom iemand te dik is. Wel is dik worden toe te schrijven aan het eten van een grotere hoeveelheid energie dan er in feite door het lichaam dagelijks wordt gebruikt.

Het feit dat te dik zijn niet erg gewild is, blijkt wel uit het regelmatig verschijnen van artikelen en snelle diëten in populaire bladen. Boeken over succesvol afslanken hebben een flinke oplage. Ook allerlei afslank- produkten mogen zich verheugen in een grote belangstelling.

Maar is het wel zo dat speciale diëten de stofwisseling verhogen? Nee, zelfs niet tijdelijk. En is het wel zo dat snel gewichtsverlies ook vetverlies is? Want daar gaat het uiteindelijk om.

Snel gewichtsverlies met behulp van een sterke energiebeperking moet voor een groot deel worden toegeschreven aan het aanspreken van de glycogeenvoorraad.

Glycogeen is een suiker dat in het lichaam is opgeslagen in spieren en de lever. Het is een noodvoorraad die kan worden aangesproken als het lichaam plotseling heel erg snel energie nodig heeft. Verlies van deze voorraad leidt tot een laag bloedsuiker waardoor iemand die lijnt duizelig, geïrriteerd of snel moe kan zijn.

SLAP VOELEN

Ook past het lichaam zich aan een sterk verminderde dagelijkse toevoer van energie aan. Dat is merkbaar aan het feit dat mensen minder actief zijn of geneigd zijn om meer te gaan slapen.

Slaap voelen en snel geïrriteerd raken is vaak een reden om met het strenge dieet te stoppen en in de oude voedingsgewoonte te vervallen en dan weer aan te komen. Het is een patroon dat regelmatige lijners kennen. Dat steeds weer afvallen en aankomen wordt wel het Jo-Jo effect genoemd.

ONDERZOEK

Onderzoeken naar de oorzaak van overgewicht en gewichtsverlies stammen uit het begin van deze eeuw en worden nog steeds uitgevoerd. Daaruit blijkt dat wat er met het lichaam van de lijner gebeurt voor een groot deel is toe te schrijven aan een combinatie van erfelijkheid en levensgewoonten en de mate waarin en het aantal keren dat iemand een vermageringsdieet houdt.

Ook blijkt dat iemand die succesvol is afgeslankt niet meer zoveel energie moet gaan eten als voor de afslankperiode. Anders komt men opnieuw aan.

Het steeds mislukken van een afslankpoging werkt wel ontmoedigend en zou een reden kunnen zijn om het er dan maar bij te laten zitten. Maar dat is geen oplossing.

Iemand die zichzelf te dik vindt kan in eerste instantie zijn huisarts raadplegen en vragen of dat ook werkelijk het geval is. Een goede voeding en regelmatige lichaamsbeweging zijn dan de weg naar een blijvend goed lichaamsgewicht.

(Ir. E.L. Rasmussen-Conrad is diëtist/voedingskundige).

GEVOLG VAN OPROEP VATICANUM II

Kloof tussen inkomsten en groeiende vraag moet gedicht

Bijbelgenootschappen steeds oecumenischer

BUDAPEST — Dr. Emilio Castro, algemeen secretaris van de Wereldraad van Kerken, roemde in Budapest het feit dat de Bijbel- genootschappen sedert de jaren '60 langzaam maar zeker het protestantse karakter hebben afgeschud en weer het oude interconfessionele karakter hebben aangenomen.

Een van de belangrijkste uitspraken van het tweede Vaticaans concilie was de oproep tot de gelovigen om dagelijks de bijbel te lezen aldus kardinaal Martini, aartsbisschop van Milaan. Omdat er in veel landen geen katholieke bijbeluitgave was, ontstonden er contacten met de Bijbel- genootschappen. In sommige landen werden protestantse vertalingen kerkelijk aanvaard, in andere gingen katholieke en protestantse vertalers samen aan het werk.

VERDERGAANDE

Hoewel enkele Evangelische christenen uit Latijns-Amerika vreesden dat het protestantse karakter van de Bijbel- genootschappen verloren zou gaan, bleek de overgrote meerderheid van de afgevaardigden voorstanders van verdergaande samenwerking tussen de kerken.

Gezien het groeiende aantal vertalingen met medewerking van Orthodoxe Bijbel- geleerden stelde de aftredende algemeen secretaris, dr. Ulrich Fick, voor ook met de Orthodoxe kerken richtlijnen voor het vertalen van de bijbel op te stellen. Zulke richtlijnen zijn in 1968 opgesteld met het Vaticaan. In besprekingen met de Orthodoxe kerken zal dan ook een oplossing moeten worden gevonden voor de plaats van de Deuterocanonieke boeken. In de bijbels van katholieken worden deze nu geplaatst tussen het Oude en het Nieuwe Testament.

GROEIENDE KLOOF

Verder zal Castro drie mogelijkheden om de groeiende kloof tussen inkomsten van de Bijbel- genootschappen en de wereldwijde vraag naar de bijbel te verkleinen. In het Westen wordt naar zijn mening veel geld uitgegeven voor allerlei zaken die de mensen op het plaatselijk vlak niet bereiken. Bij voorbeeld de elektronische kerken in de Verenigde Staten. De Bijbel- genootschappen moeten daarentegen hun gevers duidelijk maken dat zij zelf wel de mensen in de gemeenten bereiken.

In de tweede plaats kunnen groeiende kerken in landen met een groeiende economie zoals Singapore, Hongkong en Zuid-Korea beter hun geld aan bijbelwerk besteden dan aan het imiteren van Westerse kerken door zendelingen te sturen naar gebieden waar al kerken zijn.

In de derde plaats moeten zowel de Wereldraad van Kerken als de Wereldbond van Bijbelgenootschappen ernaar streven dat de kerken van Oost-Europa zelf door hun overheid in staat worden gesteld om de eigen bijbelproduktie te financieren.

Bijbel in nieuws

IN DEZE aflevering van Kerk en Wereld, wordt aandacht besteed aan de bijbel, het boek dat alle christenen met elkaar kan verenigen. Onlangs hield de Wereldbond van Bijbel- genootschappen zijn jaarvergadering in Budapest. Het ANP heeft daaraan toen aandacht besteed.

Voor Amerika's: bijbel in dertien talen

Bijbelvertaling versterkt positie oorspronkelijke talen

UTRECHT — De oorspronkelijke talen van Latijns Amerika moeten tegen het dominerende Spaans worden beschermd. Daarom is bijbelvertaling in deze talen niet alleen van belang voor de kerken, maar ook voor de gemeenschappen zelf. De eigen taal krijgt er een bepaalde waardigheid door. Vaak volgt er een woordenboek voor die taal en wordt die taal voortaan op scholen gebruikt.

Dit is een van de ervaringen van de Nederlander dr. K.F. de Blois, sinds kort verantwoordelijk voor het vertaalwerk in Noord- en Zuidamerika van de Wereldbond van Bijbel- genootschappen. Hij was een van de sprekers op de algemene vergadering van het Nederlands Bijbel- genootschap te Utrecht.

Een ander voorbeeld is het vertalen van de bijbel in creolentalen, zoals het Sranang in Suriname of het Papiamento op de Antillen. Deze mengtalen ontstonden in het contact tussen de Europese koloniale macht en de oorspronkelijke bevolking, meestal in industriele gebieden of havens. Lang is er op deze talen neergekeken ("daar kun je het Heilige Schrift toch niet in vertalen"), maar in veel gevallen is de creoolse taal de nationale taal geworden. De houding tegenover deze talen wijzigt zich in positieve zin, zo zei De Blois.

De Bijbel- genootschappen bekijken van geval tot geval of de bijbel in een bepaalde taal moet worden vertaald. Behalve op financiele omstandigheden wordt daarbij gelet op het gebruik van die taal in kerkdiensten en op het aantal mensen in zo'n taalgebied dat zich in een andere taal kan uitdrukken. Is dit minder dan 25 procent, dan wordt een vertaling overwogen, als de kerk ter plekke het zelf tenminste wil.

Er worden in de wereld ongeveer vijfduizend talen gesproken. In 303 talen is de volledige bijbel vertaald, in 670 het Nieuwe Testament en in 1884 tenminste één bijbelboek. In totaal kan ongeveer 95 procent van de wereldbevolking de bijbel (geheel of gedeeltelijk) in de eigen taal lezen.

In Noord- en Zuidamerika, met zo'n zeshonderd nog gebruikte talen, zijn de cijfers: in dertien talen de volledige bijbel, in 182 het Nieuwe Testament en in 205 tenminste één bijbelboek. In 85 talen in Noord- en Zuidamerika zijn bijbelvertalers voor het eerst aan het werk, in tachtig talen bestaat er waarschijnlijk behoefte aan een vertaling en in 135 mogelijk behoefte, aldus De Blois.

EO: geen Christusfilm op beelbuis

HILVERSUM — De Evangelische Omroep (EO) in Nederland heeft afwijzend gereageerd op het verzoek van een aantal Evangelische organisaties de film "Jesus" uit te zenden. De EO vertoont geen films waarin Christus wordt afgebeeld, aldus bedrijfsdirecteur J. de Koster tijdens de presentatie van het winterseizoen.

Evangelische organisaties als Youth for Christ, de Evangelische Alliantie en Jeugd met een opdracht hadden er bij de EO op aangedrongen de Amerikaanse film, die in Nederland wordt vertoond onder de titel 'Alsof het gisteren gebeurde', uit te zenden. Deze film zou dan als tegenwicht moeten dienen tegen 'De laatste verzoeking van Christus' van regisseur Martin Scorsese, waartegen zowel de EO als de Evangelische organisaties grote bezwaren hebben. De alternatieve film volgt nauwgezet het evangelie volgens Lucas. De Evangelische zendingsorganisatie 'Campus crusade for Christ', vertoont de film regelmatig.

Bestuur van Wereldbond van bijbelgenootschappen

BUDAPEST — De vroegere voorzitter van het bestuur van de Evangelische kerk in Duitsland (EKD), Eduard Lohse, is in Budapest gekozen tot voorzitter van de Wereldbond van Bijbel- genootschappen.

Hij volgt de Amerikaanse predikant Oswald Hoffmann op die zich niet meer kandidaat had gesteld en tot erevoorzitter werd gekozen. Lohse is twaalf jaar voorzitter van het Westduitse Bijbel- genootschap geweest. Van 1971 tot mei dit jaar was hij bisschop van de Evangelische- Lutherse kerk van Hannover, de grootste regionale kerk binnen de EKD. Van 1979 tot 1985 was Lohse voorzitter van het EKD-bestuur.

De jaarvergadering benoemde voorts de Filipijnse predikant Cirilo A. Rigos tot algemeen secretaris van de wereldbond. Hij wordt de opvolger van de Duitser Ulrich Fick, die eind dit jaar met pensioen gaat. Het secretariaat van de Wereldbond zal dan van Stuttgart naar Londen verhuizen.

Shamir feest- redenaar van Christelijke ambassade

JERUZALEM — De Israelische minister-president Jitschak Shamir was de feestredenaar bij de Loofhutten- conferentie, die de Christelijke ambassade onder het thema "Het Koninkrijk Gods" bij de grotten van Qumran in de nabijheid van de Dode zee hield.

Volgens de christelijke ambassade is Jezus tijdens het Loofhuttenfeest geboren en niet met Kerstmis. Op de conferentie waren zo'n vijfduizend evangelische christenen uit 35 landen verwacht, waaronder de Sovjetunie, Hongarije en Roemenië. Behalve toespraken waren er muziekuitvoeringen en werd er een optocht door de straten van Jeruzalem gehouden. De Christeli ke ambassade te Jeruzalem werd in 1981 opgericht. Ze steunt de gedachte van een groot Israel. De kerken in het Middenoosten moeten niets van de christelijke ambassade hebben wegens haar felle pro-Israel- en minder felle anti-Arabische houding.

Hervormd Moderamen

Scorsese-film gaat niet over bijbelse Christus

UTRECHT — Het liefst had het moderamen (dagelijks bestuur) van de Nederlandse Hervormde kerk in de film, 'De laatste verzoeking van Jezus' geheel genegeerd, maar het wil tegemoet komen aan de verzoeken om een reactie.

De film is historisch, exegetisch en esthetisch niet zo de moeite waard, aldus preases (voorzitter) ds B. Wallet te Utrecht in een mondelinge reactie namens het moderamen. Hij baseert zich hierbij op krantenberichten omdat hij de film nog niet heeft kunnen zien. De film van Scorsese gaat niet over de Christus van de Schriften (Bijbel), die zonder geloof niet kan worden gekend. De film gaat echter over de mens Jezus die beladen wordt met een problematiek waarmee auteur Kazantsakis en regisseur Scorsese hebben geworsteld, namelijk de strijd tussen het lichamelijke en het geestelijke. Op basis van de bronnen zouden vraagstukken als gerechtigheid, barmhartigheid, verzoening en bevrijding veel meer aandacht moeten krijgen. "Zo gezien is de film een misser," aldus Wallet.

Het is volgens hem trouwens de vraag of de Bijbelse Christus wel adequaat is te verfilmen. Jezus is een paradox van tegelijkertijd God en Mens. Dat aspect is nooit te verfilmen. Daarom komt het Jezusbeeld van deze film voor rekening van Kazantsakis.

Jaarvergadering Bijbelgenootschappen

Oost Europa wijd open voor bijbel

BUDAPEST — In Oost-Europa gaan de deuren wijd open voor de bijbel. Dat bleek uit de rapporten op de Internationale jaarvergadering van Bijbel- genootschappen, die tot dinsdag in Budapest wordt gehouden. Met uitzondering van Bulgarije en Albanie waren alle Oosteuropese landen vertegenwoordigd.

De Bijbel- genootschappen mogen dit jaar ruim een miljoen bijbeluitgaven aan de kerken in de Sovjetunie leveren. De unie van Baptisten en Evangelische christenen heeft in Budapest om nog eens honderdduizend Russische bijbels en vijftigduizend geïllustreerde Nieuwe Testamenten gevraagd. Om financiele redenen zullen deze bijbels pas in 1989 worden afgeleverd.

VERGUNNING

De Tsjechoslowaakse regering is bereid jaarlijks een vergunning voor 250.000 bijbels te geven mits daarvoor aan een staatsdrukkerij een drukpers ter beschikking kan worden gesteld. In Polen worden jaarlijks 300 a 400.000 bijbels gedrukt, maar totnutoe was er niet voldoende opslagruimte voor. Er wordt daar echter een nieuw magazijn in gebruik genomen waardoor een regelmatige aflevering mogelijk wordt. In Polen zijn dit jaar vijftigduizend geïllustreerde Nieuwe Testamenten gedrukt voor Tsjechoslowakije.

In Roemenie zijn in het voorjaar voor het eerst in de geschiedenis van de Roemeens- Orthodoxe kerk bijbels voor de Baptisten gedrukt. Bovendien zijn Orthodoxe en protestantse bijbelvertalers dit jaar begonnen aan een nieuwe oecumenische vertaling.

VOOR EERST

In Joegoslavie kwam voor het eerst de bijbel in het Macedonisch van de pers, terwijl in de Sovjetstaat Moldavie een bijbel gereed kwam in het Moldavisch, een taal die nauw verwant is aan het Roemeens maar geschreven wordt in het Cyrillische schrift.

Vergeefs op terugkeer Christus gewacht

Foutieve voorspelling levert goed geld op

NASHVILLE — De Amerikaanse radiopredikker Norvell Olive heeft meer dan tweehonderdduizend dollar verdiend met zijn boek waarin hij voorspelde dat Christus op 12 september op aarde zou terugkeren.

Christenen zouden Jezus op die dag "in de lucht ontmoeten", zo werd beweerd in het boek "88 redenen, waarom de terugkeer in 1988 plaatsheeft". Niet-christenen zouden met zware tijden rekening moeten houden. Zij zouden het hard te verduren krijgen in de Derde Wereldoorlog, waarna in 1999 het duizendjarig Rijk van God op aarde zou aanbreken.

Volgens het 'Wereldbijbelgenootschap' van Olive zijn er meer dan twee miljoen exemplaren van het boek verkocht. Van de opbrengst heeft de radiopredikker een stuk grond gekocht waarop hij een nieuw kantoor van zijn organisatie wil bouwen. Volgens het 'bijbelgenootschap' hebben 100.000 mensen zich op grond van de voorspelling tot het christendom laten bekeren. Het genootschap is niet bij machte te verklaren waarom de voorspelling niet is uitgekomen. Olive zelf zou volgens een krant in Nashville op 12 september op een luxeus jacht tevergeefs hebben gewacht op de komst van de heer.

Meer aandacht voor jonge mensen

Bijbelhulp: voor alle confessies

BUDAPEST — Afgevaardigden van Bijbel- genootschappen uit 105 landen ondertekenden in Budapest een verklaring waarin ze beloven kerken van alle confessies bijbelhulp te zullen bieden. Bovendien beloofden zij een bijzondere krachtinspanning om in de jaren '90 bijbeluitgaven in gedrukte of andere vorm binnen het bereik van jonge mensen te brengen.

De president van de Wereldbond van Bijbel- genootschappen, dr Oswald Hoffmann, en algemeen secretaris, dr. Ulrich Fick, werden opgevolgd door bisschop dr. E. Lohse. Met dankbaarheid werd geconstateerd dat de Bijbel- genootschappen onverwacht nieuwe mogelijkheden hebben om de kerken van China en de Sovjetunie aan bijbels te helpen. Ook werd de uitdaging aanvaard om de bijbel zowel financieel als wat taal betreft binnen het bereik te brengen van de 450 miljoen personen die volgens de prognoses voor het jaar 2000 tot de kerken zullen toetreden.

MEER GELD NODIG

Om aan de vraag naar bijbels te kunnen voldoen, moeten de huidige inkomsten anders worden besteed en nieuwe inkomsten worden verkregen. In 1989 is 30 miljoen dollar nodig voor het vertalen, drukken en verspreiden van de bijbel in de wereld. Een beroep wordt gedaan op kerken en individuele christenen die nu nog niet aan dit werk bijdragen.

De verklaring roept de aangesloten 110 nationale Bijbelgenootschappen op nieuwe doelstellingen uit te werken en de staf van de wereldbond om een regionale en wereldwijde strategie te ontwikkelen om alle kerken te kunnen dienen.

Het Canadese Bijbel- genootschap stelde ruim één miljoen dollar extra ter beschikking voor noodzakelijke bijbelprojecten die uit het gewone budget niet betaald kunnen worden. Nieuw voor de Bijbelgenootschappen is tenslotte de wens dat ze in de komende jaren meer jongeren en meer vrouwen bij hun werk willen betrekken.

Petra Breederland: 'Fantastisch'

Hondehulp in de huis-houding

—door Louki Verschuren—

MAG IEDEREEN wel bekend zijn met het verschijnsel 'blindegeleide- hond', sinds enige tijd is er iets nieuws op 'de markt': honden die speciaal worden getraind om mensen met een zware handicap van dienst te zijn.

De Haagse Petra Breederland, docente aan beroepskrachten in het welzijnswerk en de gezondheidszorg heeft sinds een half jaar zo'n hond: de labrador retriever Jackie. Inmiddels geheel overtuigd van de kwaliteiten daarvan, wil ze ook anderen op de hoogte brengen van de mogelijkheid zo'n dier aan te schaffen. "Ik heb eerst even gekeken hoe het gaat, want wellicht zou het tegenvallen. Maar ik ben er alleen maar vreselijk enthousiast over", zegt ze.

Jackie is een van de honden van de stichting SOHO (afkorting van Sociale Honden), in 1984 opgericht op initiatief van verpleeghuis Margriet in Nijmegen. De stichting, de eerste in Europa, draait met sponsorgelden van de Nederlandse Tafelronde en het diervoederconcern Effem, makers van onder meer PAL, en is verder afhankelijk van donaties en giften. De eerste tien honden van de stichting zijn inmiddels 'in gebruik'.

SOHO traint verschillende soorten: ADL- honden, die mensen met een motorische handicap helpen bij de 'Activiteiten van het Dagelijks Leven'; signaalhonden, die dove en slechthorende mensen attendeert op geluiden, en sociale honden, die worden opgeleid om te werken in verpleeg- of ziekenhuizen. Ze kunnen worden geplaatst bij een enkele bewoner, of op een afdeling. Hun taak is bewoners warmte en liefde te geven en hen te motiveren naar buiten te gaan. "Dat werkt fantastisch", weet Petra Breederland. "Ik heb gehoord van een instelling waar mensen zich elke dag verzamelen om allemaal samen de hond uit te laten. Dat komt het onderling contact ook zeer ten goede.

En wat die honden voor dove mensen betreft idem dito. Kijk, thuis leven die vaak met allerlei mechanische hulpmiddelen: bedden die gaan schudden als ze moeten opstaan, lichtinstallaties voor de bel, maar buiten moetten ze het zonder doen. En dan is het heerlijk als zo'n hond kan aangeven dat je wordt aangesproken".

Haar eigen hond heeft die functie niet. Jackie is er in de eerste plaats om te 'klussen'. Geen 'wonderhond'; wel een heerlijke hulp in de huishouding. Petra Breederland, die door een jeugdreumatische aandoening een uiterst beperkte bewegingsvrijheid heeft, zegt dat Jackie bovendien nog elke dag bijleert. "Ze weet steeds beter wat ik nodig heb".

KUNSTJES

SOHO- honden worden als pup geselecteerd. Er wordt voornamelijk gewerkt met golden en labrador retrievers, vanwege hun sociale en rustige karakter en hun "will to please" — zin om het 'goed te doen', om mensen te behagen. Hun eerste levensjaar brengen ze door in een gastgezin.

Daar krijgen ze een prima basistraining en worden ze met zo veel mogelijke situaties geconfronteerd, die ze ook later vaak zullen meemaken.

"Ze krijgen dus veel rolstoelen te zien, veel verkeer, veel wachtkamers van artsen en dergelijke". Na dat jaar worden ze afgetraind in het speciale opleidings- centrum van de stichting SOHO in Herpen (bij Oss). Reeds aangeleerde commando's worden verder geperfectioneerd en het aantal commando's wordt uitgebreid.

"Dat alles overigens in het Engels, zodat de honden eventueel over de hele wereld uitwisselbaar zijn als er iets gebeurd met het baasje. Ook worden ze volledig 'op stem' getraind. Mensen met een handicap kunnen de honden later immers ook niet in hun nekvel grijpen als ze iets fout doen", zegt Petra Breederland. "Ik vind dat zelf geen punt, maar soms zie je mensen wel kijken van 'ach gossie', als ik even flink tekeer ga en schreeuw om iets te corrigeren. Maar ja, het is m'n enige instrument".

Na de training in Herpen volgt nog een tweeweekse training met toekomstige eigenaars. Ook die moeten immers leren, hoe ze moeten omgaan met hun hond.

Geen wonderhonden dus. Wat kunnen ze wel? "In wezen niet meer dan apporteerkunstjes. Die echter toch van groot belang zijn. Jackie raapt alles op wat ik laat vallen, en geeft het me dan heel netjes weer aan.

Als ik vroeger thuis aan het werk was en er viel een vel papier op de grond, moest ik soms uren wachten tot er eens iemand langskwam om het op te rapen", zegt Petra Breederland. "Ja, of ik moest mensen bellen. Dat hoeft nu niet meer. Ik zeg: 'Jackie, look', en dan kijkt ze rond wat ze moet pakken. Als ze naar het juiste kijkt zeg ik: 'That's it. Get it, girl', en dan pakt ze het en geeft het precies op de goede hoogte aan.

Verder maakt Jackie deuren open, kan ze licht aandoen en liftknopjes bedienen. Allemaal trucjes natuurlijk". Lachend: "Ik kan niet zeggen 'Jack, de vijfde etage graag'. Ze schraapt gewoon met haar poten langs de knoppen. Dat betekent dus dat we soms eerst rustig naar de derde, de zesde, de achtste, en dan pas naar de vijfde gaan".

KNAP

Vanwege die 'will to please' heeft ook Jackie het naar haar zin. "Ze vindt het heel leuk om te werken. Als ik naar de keuken ga, loopt ze ook altijd mee, om te kijken of ze iets kan doen. En ik neem haar zoveel mogelijk mee. Het is ook heel gezellig als ik onderweg ben, of in de trein. Pakt ze het brood voor me uit mijn tas. Ik kan haar ook wel thuis laten, maar dan is ze toch een beetje gepikeerd. En soms wil ze gewoon even de clown uithangen. Net ging ik naar het postkantoor, en toen had ze ook zo'n bui. Pakt de portemonnee die ze dus aan de balie moet afgeven, en dan begint ze er gewoon rondjes mee te lopen".

Maar meestal gaat het gelukkig wel goed. "Wat ik heel knap vind is dat ze altijd helemaal doodstil blijft staan als ik het haakje van haar riem haal bij haar favoriete speelweide. Of bij het strand, maar dan moet ik het helemaal naar het Wassenaarse slag, omdat alleen daar zo'n heel lang plankier is waardoor je met een rolstoel tot het harde zand kunt rijden. Maar goed, dan is ze helemaal gespannen, wil ze zó graag draven. En soms ben ik wel minuten bezig om haar los te haken. Maar dan maakt ze geen enkele beweging; maar goed ook, want dan zou ze me dus zo uit die stoel trekken. Net zoals ze altijd rustig blijft zitten als ik uit de auto ga. Wacht tot m'n stoel er uit is, m'n tassen, alles. Op momenten dat ze nodig is, doet ze haar werk. Toen ik laatst haast had en onhandig reed, viel ik op straat uit mijn stoel. Ik dacht o, als ze nu maar niet gaat rondscharrelen. Maar ik riep 'stay' en ze ging vrijwel gelijk naast me liggen. Dat is fantastisch".

** Petra Breederland en haar hond Jackie die het 'heel leuk vindt om te werken'.*

KIESKEURIG

Bedrijfsinformatica

IN DE SERIE "Kieskeurig" vervolgen we ditmaal met de studie bedrijfs- informatica aan het HEAO. Behalve aan het HEAO kun je ook nog informatica studeren aan de HTS en HIO (Hogere Informatica Opleidingen).

Met het toenemen van de technische mogelijkheden spelen informatie en informatie- verwerking een steeds belangrijkere rol in onze maatschappij. De manager van een bedrijf of instelling kan op elk terrein en elk niveau niet meer zonder accurate, snel beschikbare, betrouwbare en betaalbare informatie.

SYSTEMEN

Bij de studie bedrijfs- informatica gaat het erom systemen te ontwerpen en te ontwikkelen waardoor informatie die van belang is voor een bedrijf of instelling snel en voor weinig geld op te roepen. Daarvoor moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden. Deze zijn: De ontwerper van het systeem moet kennis hebben van het bedrijf. Daarvoor zijn vakken als bedrijfs- economie en administratieve organisatie onontbeerlijk.

De ontwerper moet kennis hebben van informatie- systemen en systeem- ontwikkeling. Kennis van computers en hun mogelijkheden. Vakken die hierbij van belang zijn, zijn: computer- organisatie, bestands- organisatie/database, programmeren en computer- architectuur.

Tenslotte moet men alles weten van beslissingsmodellen en beslissings- technieken. Wiskunde, statistiek, operations research, simulatie en econometrie zijn hiervoor van belang.

Naast de hierboven genoemde vakken komen nog andere vakken aan bod zoals: programmeer- talen, sociologie, psychologie, Nederlandse en Engelse taalvaardigheids- training. Intervieuws afnemen, schriftelijk en mondeling rapporteren, vergaderen en literatuur- onderzoek zijn vaardigheden die tijdens de studie worden beoefend.

Het zal duidelijk zijn dat bij deze studie het vak wiskunde een centrale rol speelt. Belangstelling voor computers alleen is absoluut niet voldoende. Je zult ook echt aanleg voor de exacte vakken moeten hebben. Het tweede en derde studiejaar worden gevuld met colleges en practica. In het vierde jaar volgt de student 1 dag per week college en loopt 4 dagen stage per week in een bedrijf.

TOELATING

Toelating is mogelijk op basis van je diploma VWO, HAVO of M(E)AO. De meeste kans van slagen bieden de pakketten met Nederlands, Engels, Duits of Frans, Wiskunde, Handelsrekenen en Economie. Als van de laatste drie vakken er een ontbreekt, wordt toelating al moeilijk. In sommige gevallen volgt dan een gesprek, soms wordt je zondermeer afgewezen. Je krijgt dan het advies eerst een aanvullende studie te volgen.

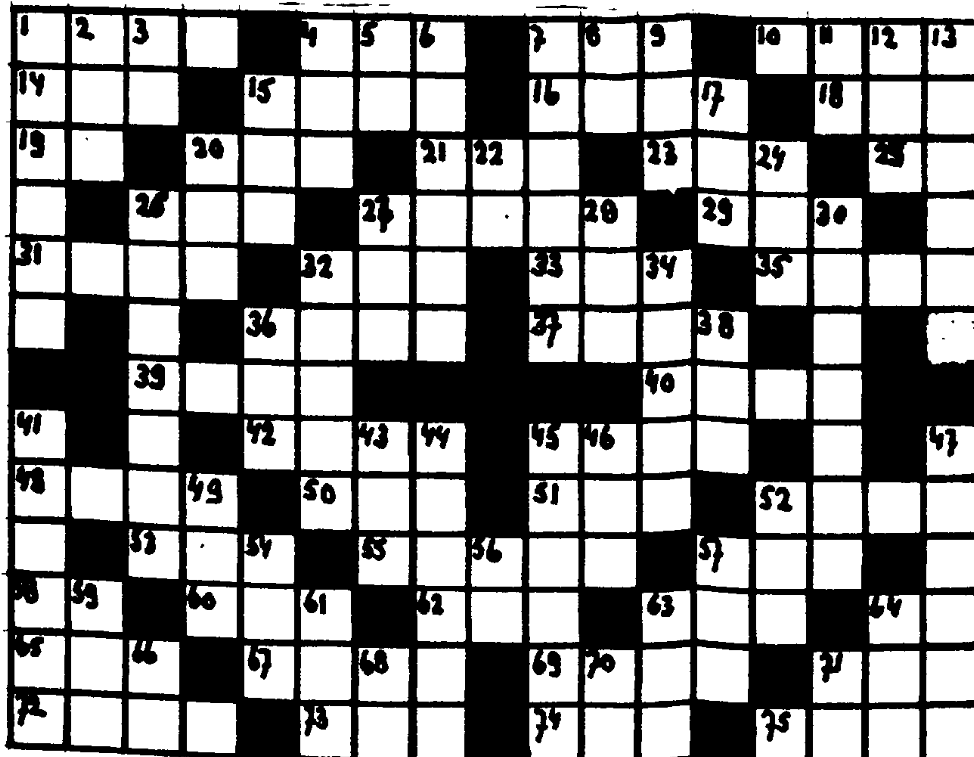
WERKGELEGENHEID

De informatie- analist komt al gauw terecht in een adviserende of leidinggevende functie bij tal van bedrijven.

Op dit ogenblik is de vraag naar specialisten op dit gebied erg groot. Het ziet er naar uit dat de komende jaren vraag zal blijven bestaan naar deze specialisatie. Voor meer inlichtingen kun je bijv. schrijven naar HEAO - Arnhem, Velperweg 39, 6824 BG Arnhem.

P. CASIMIRI

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Groep mensen; 4. Mannetjesdier; 7. Baal; 10. Verward; 14. Speelgoed; 15. Indisch vistuig; 16. Meer in Rusland; 18. Stuk hout; 19. Bijwoord; 20. Beroep; 21. Spinsel; 23. Vruchtennat; 25. Familielid; 26. Engelse titel; 27. Ontzag; 29. Plant; 31. Gegevens; 32. Honingdrank; 33. Godheid; 35. Arabisch hoofd; 36. Pit; 37. Zoutig; 39. Advies; 40. Vak op school; 42. Houtsoort; 45. Speelgoed; 48. Vaartuig; 50. Vis; 51. Vod; 52. Maal; 53. Bitter vocht; 55. Spelleiding; 57. Bijwoord; 58. Voorzetsel; 60. Voertuig; 62. Schrijfgerei; 63. Soort Onderwijs; 64. Voegwoord; 65. Bijwoord; 67. Vleesgerecht; 69. Lol; 71. Maand; 72. Zwak; 73. Troefkaart; 74. Plaats in Drente; 75. Vruchtvlees.

VERTIKAAL: 1. Altijd; 2. Insekt; 3. Reeds; 4. Veerkracht; 5. Slee; 6. Tijdsaanduiding; 7. Plaats in Joegoslavie; 8. Slee; 9. Betaalplaats; 11. Bijwoord; 12. Zoogdier; 13. Dierlijk lichaamsdeel; 15. Plaaggeest; 17. Jong dier; 20. Per; 22. Water in Noord Brabant; 24. Amerikaanse schrijver; 26. Onderbreking; 27. Voordat; 28. Droog; 30. Lekker eten; 32. Mytisch figuur; 34. Bosgod; 36. Huisdier; 38. Houw; 41. Spurt; 43. Bloeiwijze; 44. Deel van een klok; 45. Water in de Betuwe; 46. Gesloten; 47. Flink; 49. Deel van een boom; 52. Toiletartikel; 54. Verbinding; 56. Persoonlijk voornaamwoord; 57. Rivier in Rusland; 59. Figuur uit de Bijbel; 61. Germaanse godin; 63. Plant; 64. Voordat; 66. Persoonlijk voornaamwoord; 68. Voorzetsel; 70. Water in Friesland; 71. Persoonlijk voornaamwoord.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

D.R. Davelaar
Kaya Pandellis 7
Curaçao

De winnaar(es) kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Palataal; 7. Addendum; 14. Era; 15. Eva; 17. Ran; 18. Ria; 19. Naaf; 21. Eremiet; 24. Kots; 25. Gat; 27. Steek; 28. Pep; 29. Nu; 31. Nok; 33. Sul; 34. Nog; 35. Te; 36. Tin; 38. Fin; 40. Aal; 41. Nar; 42. Een; 43. Odalisk; 44. Pon; 45. Art; 46. LSD; 47. Tel; 49. Per; 51. VS; 52. Rek; 53. Ome; 55. Nep; 57. Na; 58. Vak; 59. Kreng; 61. Bas; 63. Noot; 65. Slangen; 67. Lang; 69. Uur; 70. Moe; 71. Een; 73. Lee; 74. Edelsmid; 75. Aromaten.

VERTIKAAL: 1. Penant; 2. Ara; 3. Laag; 4. Te; 5. Ave; 6. Aars; 8. Drek; 9. Dat; 10. En; 11. Drop; 12. Uit; 13. Master; 16. Ameublement; 20. Fan; 22. Ets; 23. Iel; 24. Keg; 26. Tof; 28. Pol; 30. Uiers; 32. Kiosk; 34. Naken; 35. Tanen; 37. Net; 39. NDD; 40. Ast; 45. Avenue; 46. Lek; 48. Leb; 50. Raggen; 52. Rat; 53. Ora; 54. Eng; 56. Pal; 58. Vore; 59. Klei; 60. Geer; 62. Salt; 64. Oud; 65. Som: 66. Neo: 68. Nee; 70. MS; 72. Nm.

Trouwen op de motor

DE TROUWERIJ van Annelies Wesseling uit Hatert en Charles van Bart uit Utrecht, trok veel bekijks. Niet elk bruidspaar arriveert bij het stadhuis op een zware Harley Davidson met zijspan en met een escorte van zo'n dertig luid claxonnerende vrienden op de motor.

Aangezien er nog twee bruidsstoeten voor het stadhuis stonden, er al een vierde aankwam en de stadsbussen op tijd wilden vertrekken, ontstond er een kleine verkeerschaos waar zelfs de politie aan te pas kwam.

Veel winkelende voorbijgangers bleven staan om het spektakel te aanschouwen.

Dat Charles en Annelies op de motor gingen trouwen is niet zo verwonderlijk. Charles is een motorfanaat en lid van Motor Club Nieuwegein. Volgens zijn vrienden van de motorclub leerde hij Annelies vorig jaar bij de Vierdaagse kennen. "Toen liepen ze elkaar voor de voeten", aldus een van de clubleden.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333.

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 127-743.

Bankrek. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Behind enemy lines* [action] (18 jr.).
II: 20.45 uur *Gaby* [true story] (18 jr.); 24.00 uur *Fast Girls* [sex] (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 + 24.00 uur *For Keeps (Cigueña no espera)* [romantic-comedy] (18 jr.).

....

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Eagle, tel.: 29011.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter A.S. Ridderstap, Sta Cruz 362, tel.: 28017.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Weststrate, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
Kinderarts: gelieve Dr Horacio Oduber hospitaal op te bellen (tel.: 24300).

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30/14.30-17.30 uur; zaterdag van 08.30-12.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra A. Rodriguez, via Centro Medico Carabobo.

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

IN CLUB Scaramouche wordt vanavond een Sassy's modeshow gehouden, waarin de nieuwste modellen badpakken, bikini's en ook vakantiekleding wordt getoond. Ook zullen enige lokale artiesten, zoals Yvette Quandus, Marienne Croes en Didi Wernett present zijn. De show begint zondagmorgen om één uur,

BIJ CURSUS Succes werden onder auspiciën van de VLISMAH de type-exemens afgenomen, waarvoor geslaagd zijn: Vivian Bareño, Omaira Croes, Maureen Eduardo, Estridita Hernandis, Gladys Wolff, Mariella Kock, Erinette Peña, Ligia Roza, Jeannie Vrolijk, Franklin Eduaro, Shahaira Rosalia en Miangela Tromp. Cum laude zijn geslaagd: Alexis Maduro, Roas M. Boekhoudt, Karina Henriquez en Ligia Roza.

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Style with Elsa Klensch; 18.20 National Geographics: «Flight of the whooping crane»; 19.30 Big story; 20.00 Golden Girls: «Break In»; 20.30 Estreno: «Oxford Blues»; 22.00 CNN international news; 22.45 Hunter: Garbage man»; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Children animated movie: «Captain Future»; 18.30 Disney Sunday movie: «Call it courage»; 19.30 Showtime; 20.30 Glory of God; 21.00 Quo Vadis? 22.15 Week in review; 23.00 This week in Japan; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 18.00 Fabulous Funnies; 18.30 Profile of nature: «Great grey owl»; 19.00 Science & Technology; 19.30 The world tomorrow: «Jerusalem city of conflict»; 20.00 Telenoticias; 20.30 Programma BUVO; 20.45 Miniserie: «Hands of a stranger»; 20.45 Sledge Hammer: «To live and die on tv; 22.10 CNN international news; 22.40 Our House: «The 3rd question»; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

*****

OPTREDEN: 20.30 uur herenkoor 'Harmonie' uit Suriname - Cas di Cultura.

SPORT
BOKSEN (Big Boxing Promotion van Curaçao): 20.00 uur lokale en int. wedstrijden - Sporthal Santa Cruz.

VOETBAL (**AVB**): 20.00 uur eerste divisiewedstrijd - Lago Sportpark.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Behind enemy lines* [action] (18 jr.).
II: 18.00 uur *Pinocchio* (alle leeft.); 20.45 uur *Gaby* [true story] (18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *For Keeps (Cigueña no espera)* [romantic-comedy] (18 jr.).

*****

DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 08.00-18.00 uur 'Nieuw Amsterdam - vert. SELMA.

FILMLIGA ARUBA: 20.30 uur vertoning film' Death of a salesman' - Cas di Cultura.

EXPERIENCE LODGE I (**t.g.v. 50-jarig bestaan**): 10.00 uur misviering - Holy Cros Angelican Church, San Nicolas; 17.00 uur viering - verenigingsgebouw te Pos Chiquito.

CDJM/IDEFRE: 08.30 uur start eerste 5-km waitersloop (route: veld CDJM Diamantbergweg, Weg Fontein, Pastoor Hendrikstraat, Van Spijkstraat, Bernhardstraat, Lago Heights, Esso Heights, Nijhoffstraat, Juana Mortoweg, Diamantbergweg en veld CDJM.

CENTRALE DIENST BRANDWEER (**Fire Prevention Week**): 06.30 uur start 5e 10-km loopwedstrijd vanaf de Olde Molen naar de Brandweerkazerne: 10.00-13.00 uur tuff-team- wedstrijden - Brandweerkazerne.

SPORT
VOETBAL (**AVB**): 16.00 uur (finalewedstrijd) Dakota vs Estrella - Wilhelminastadion.

DOMINO: 14.00 uur Trappers vs Atlantic Crossing - Sportboys; Aseguros Aponte vs Dept. Stadion - NWIWA; Old Parr vs Atlantic Crossing - RCA; Tropicana Inn vs Noord Stars - Dominica S.C.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

CENTRALE DIENST BRANDWEER (**Fire Prevention Week**): 10.30 uur lezing in de Pius X-school en scholenbezoek bij de Brandweer.

WEIGHT WATCHERS: 18.30 uur informatie-avond - Sta Cruz.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur zondagsschool.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.

*****

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 10.00 uur kerkdienst o.l.v. ds J. Majoor.

*****

NEGEN NEDERLANDERS GAAN REPATRIEREN

Intensieve werving om tekort op te heffen

Bijna anderhalf miljoen Florin voor overwerk politie geraamd

ORANJESTAD — De Arubaanse begroting 1989 vermeldt een bedrag van 1.334.300 florin aan overwerk voor het Korps Politie op Aruba, hetgeen 1190 manuren van 150 procent en 2240 manuren van 200 procent, alsmede 22.000 florin raming maaltijden bij onverwacht overwerk omvat.

Reeds jaren is het noodzakelijk om overwerk te verrichten, teneinde de noodzakelijke politie- werkzaamheden binnen de normen te houden. Nog steeds kampt het korps met een groot tekort aan personeel. Door een intensieve werving is te verwachten, dat dit tekort de komende jaren zal worden ingelopen.

De post overwerk zal dan moeten afnemen. Nog opgemerkt wordt in de begroting bij deze post, dat recherchezaken veelal buiten de normale achturige werkdag gehandeld worden. Verdachten verblijven in de periode van de inverzekeringstelling maximaal gedurende tien dagen in politiecellen. De afhandeling van deze verdachten heeft prioriteit omdat het onverantwoord is ze langer in de cel te laten dan strikt noodzakelijk is.

Naast dit noodzakelijke "recherche overwerk" wordt ten behoeve van festiviteiten overwerk verricht. Te denken valt hierbij aan carnaval. Tenslotte wordt overwerk verricht in die situaties waarin sprake is van calamiteiten, zoals bommeldingen en stakingen.

Voor aankoop van magazijnartikelen wordt 101.900 florin geraamd. De post is dit jaar verhoogd omdat onvoldoende kleding voor personeel beschikbaar is. De post bij de politie van uitzending/overplaatsing, welke in 1988 werd geraamd op zeventigduizend florin is voor 1989 verhoogd tot 270.000 florin, omdat naar verwachting negen Nederlandse politieambtenaren zullen repatriëren.

ORANJESTAD — Bij de verkeerslichten op de Arubaanse luchthaven vond gistermiddag een verkeersongeval plaats, waarbij de bestuurster van een personenauto (op de foto links) vermoedelijk door rood licht reed en daarbij zodanig gewond raakte, dat zij korte tijd later overleed. Geheel rechts de wagen die een aanrijding niet kon voorkomen.

Bij ander ongeval vier gewonden

Door rood licht gereden: dode

ORANJESTAD — Het onveilige verkeer heeft gisteren kort na het middaguur de achtste verkeersdode van dit jaar geëist.

Het slachtoffer is de 33-jarige Venezolaanse Maritza Celina Duarte Victoria, dochter van de eigenaar van het Atlantis Hotel en directrice van de Aruba Entidad de Vivienda nv. Zij kwam met haar wagen van de luchthaven en reed volgens ooggetuigen door het op rood staande verkeerslicht. De bestuurster van een personenwagen die in de richting van San Nicolas reed en groen licht had, kon een aanrijding niet voorkomen en reed tegen de linkerkant van de aankomende wagen op. Het slachtoffer werd met de ambulance naar het ziekenhuis gebracht, waar iets over half één de doktors Engelbrecht en Hammer de dood constateerden. Eén der inzittenden van de auto werd met verwondingen aan de knie in het hospitaal opgenomen.

Het stoffelijk overschot werd voor sectie in beslag genomen.

Iets over één uur vond gistermiddag op het kruispunt Pastoor Hendrikstraat/Vuylstekestraat een verkeersongeval plaats waarbij drie toeristen in een verhuurwagen in botsing kwamen met een personenwagen. Er waren vier gewonden. Eén der toeristen heeft een ribbenfractuur en enige snijwonden opgelopen.

Met Maritza Duarte Victoria verliest Aruba een persoon die altijd bereid was de helpende hand te bieden, vooral op het gebied van de kunst. Haar begaafdheid op dit gebied bleek recentelijk bij een tentoonstelling van haar werken. Aan de universiteit van Miami behaalde zij destijds haar master of arts degree.

Twee jaar geleden vestigde zij zich op Aruba door bemiddeling van de Venezolaanse consul generaal. Zij onderwees jongeren in tekenen en schilderen in het Centro Arte y Bello. Recentelijk gaven twee van haar leerlingen een tentoonstelling in de Nationale bibliotheek.

De begrafenis van het slachtoffer vindt in Caracas plaats.

Zondagmiddag om half vijf zal in de Sint Fransiscuskerk een afscheidsdienst worden gehouden.

AD '86 ontkent samenwerking met MEP in nieuwe regering

ORANJESTAD — Ten stelligste ontkende de voorzitter van de partijraad van AD-86, het Statenlid Servito Thijsen, dat er besprekingen worden gevoerd met MEP en ADN om te trachten de regering-Eman naar huis te sturen. Het schi nt dat MEP-leider Nelson Oduber hierbij als "informateur" optreedt.

Thijsen vertelde de Amigoe dat toen hij gistermorgen met zijn collega Arturo Oduber in de AD-86- fractiekamer zat met een derde persoon, ineens MEP-leider Oduber op bezoek kwam. Volgens Thijsen kwam Oduber met het voorstel om de regering naar huis te sturen. Hij zou reeds met Charro Kelly van de ADN hebben gesproken en alle steun van die partij krijgen. Tezamen met de AD-86 zou men dan een regering kunnen vormen op basis van twaalf van de eenentwintig Statenzetels.

Thijsen stelde duidelijk dat AD-86 Oduber heeft laten weten niet geïnteresseerd te zijn in de voorstellen van Oduber om met de MEP een regering te vormen.

In kringen van de regeringspartijen worden deze berichten gezien als een soort afleidings- manoeuvre om de aandacht af te leiden van het succes dat de delegatie onder leiding van premier Eman in Nederland heeft. "Men heeft geen andere zaken en probeert het nu op deze wijze", aldus verluidt het in kringen van de partijen die de regering steunen.

Van 21 tot 26 oktober

Internationaal jeugd tennistoernooi Aruba

ORANJESTAD — Van 21 tot en met 25 oktober zal op Aruba het tweede Internationale jeugd- tennistoernooi (TIHTA) worden gehouden zowel op de banen van de Essoclub als in het Marlboro Tennispark.

Het bestuur van de ALTB heeft met belangrijke medewerking van zijn jeugdcommissie in enige maanden tijd een en ander kunnen regelen. Het aantal deelnemende landen is dit jaar toegenomen. Er wordt deelgenomen — met tussen haakjes de grootte van de delegatie van spelers en gedelegeerden — Trinidad (16), Colombia (9), Venezuela (24), de Dominicaanse Republiek (6), Curaçao (13) en Aruba (22).

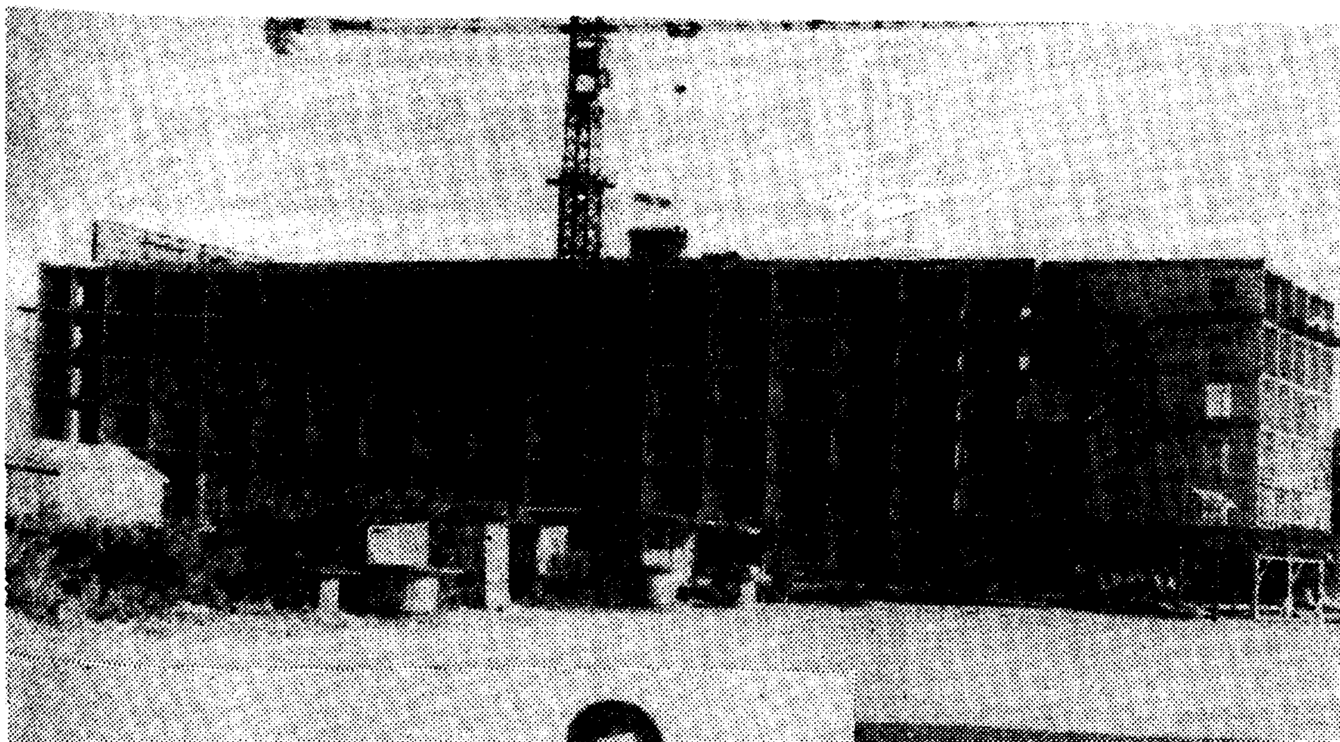
ONDERDAK

De gasten zullen worden ondergebracht in de bungalows van de Essoclub te Seroe Colorado. De officiële opening is vrijdag 21 oktober met een defilé van de deelnemers. De finales worden op 24 en 25 oktober in het Marlboro Tennispark gespeeld.

Inmiddels is de ALTB begonnen via radiospots, posters en andere manieren het internationale toernooi te propageren. Het bestuur is dankbaar voor de medewerking die van verschillende sponsors werd ondervonden.

PARADERA — Om gelden bijeen te krijgen voor restauratie van de kerk te Paradera ter gelegenheid van de viering van het veertig-jarig bestaan, wordt zondag 23 oktober een bolas criollas- toernooi gehouden.

Reeds hebben zich een aantal teams laten inschrijven, zoals Ramzak, Papaya Ranch, Pegasaya, La Roca, Charley Devils, Hoffie Prikichi en Ball Busters. Er worden vierentwintig teams verwacht zodat inschrijving nog openstaat bij Dolf Boekhoudt of Lucas Croes. Er zal die dag ook een bbq worden gehouden.

ORANJESTAD—Bij de uitbreiding van Holiday Inn met een derde vleugel werd spantenbier geschonken door de Bouwmaatschappij Aruba omdat het hoogste punt werd bereikt.

In tegenwoordigheid van vice-premier mr Angel Bermudez, minister Armand Engelbrecht en Horngrad, presidentcommissaris (zie foto) ging op het zes verdiepingen hoog gebouw (zie foto) de vlag in top.

Verwacht wordt dat de kamers in april 1989 gereed zijn.

Informatie avonden WGK

ORANJESTAD — In de maand november organiseert het Wit Gele Kruis (WGK) informatie-avonden voor ouders en geïnteresseerden.

Gesproken wordt over onder meer: het principe van een mensenleven, de ontwikkelingen, de eerste verzorging enz. Iedere dinsdag- en donderdagavond worden in november deze bijeenkomsten gehouden. Men kan zich op de eerste avond — dinsdag 1 november — in de crèche 'Chikitín Bin Bin' van het Buurtcenturm Noord opgeven.

Aan deze avonden wordt medewerking verleend door zuster Pourier, dr T. Lin, diëtiste mevrouw P. Bislip, dr Schaad, vroedvrouw S. Tromp, mej. Dijkhout, zuster Rodriguez, drs Fernandez Perna, zuster Figaroa, pastoor Boks en Famia Planea.

SPORT AGENDA MALTA AMSTEL

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Maduro Plaza)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
17.30 uur Wild Cats / Banco di Caribe vs Alpha;
20.30 uur Royal Scorpions / Maduro & Curiels Bank vs Santa Maria Pirates / Wallé Constructions - Sentro Deportivo Kòrsou.

TRUCK & TRACKSHOW
(Grastey Promotions)
20.00 uur 'The battle of the monsters' met de monstertrucks Taurus en Virginia Giant (tevens Danny Reed op de motorfiets, monsterclown e.a.) - Stadion Dr Antoine Maduro.

*****

ZONDAG
ATLETIEK
(KRCK/Sepsodik)
05.30 uur start 21-km halve marathon bij Postkantoor Groot Kwartier naar het eindpunt bij Sentro Deportivo Kòrsou.

VOETBAL
(Federashon di Futbòl Kòrsou)
16.00 uur (eerste divisie) Canisius Boys vs Hubentut Westpunt;
18.00 uur Centro Dominguito vs Undeba - Sentro Deportivo Kòrsou.

SCHIETEN
(Curaçaose Schietbond)
09.00 uur Curaçaose kampioenschappen op luchtdrukgeweer - Schietbaan CDM, Dominguito.

SOFTBAL
(Curaçaose Softbalbond)
10.00 uur opening competitie '88/'89 - Post VI-terrein.

VOLLEYBAL
(Federashon di Vòlibòl Kòrsou)
16.00 uur (dames-A) Carnation / Lluvia vs Anglo / Golden Stars;
16.00 uur (dames-A) Botan vs Odesa;
17.00 uur (dames-A) Contupo / Jolly Angels vs Watakeli;
17.00 uur (heren-A) Sithoc vs Frisian Flag / Volley Gents;
18.00 uur (heren-eredivisie) Silver Blasters / Island Finance vs The Birds / Coca Cola;
18.00 uur (heren-eredivisie) SV De Xaverianen / Notisiero vs Zjuntan - Sporthal Sentro Deportivo Kòrsou.

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Sopresa vs Santa Rosa Indians / Mennen Speedstick - Sentro Deportivo Kòrsou.

TRUCK & TRACKSHOW
(Grastey Promotions)
16.00 uur 'The battle of the monsters' met de monstertrucks Taurus en Virginia Giant (tevens Danny Reed op de motorfiets, monsterclown e.a.) - Stadion Dr Antoine Maduro.

*****

Ronald Koeman contract Real?

MADRID — Ronald Koeman speelt vanaf het seizoen 1989—'90 voor de Spaanse kampioen Real Madrid.

Dat is dinsdag gemeld door de sportkrant AS. Koeman en PSV zouden inmiddels een voor-contract hebben getekend met Ramon Mendoza, de voorzitter van de club waar Leo Beenhakker trainer van is.

Martin Koeman, de momenteel in Madrid aanwezige vader en zaakwaarnemer van de PSV-speler, kwalificeerde het bericht desgevraagd als onzin. "Een eventuele overgang is pas na de jaarwisseling aan de orde. Daar valt nu niet over te praten." Koeman toonde zich enigszins geïrriteerd over de berichtgeving in de Spaanse pers. Hij is in de Spaanse hoofdstad als manager van FC Groningen, dat voor het toernooi om de Uefa—beker Atletico Madrid treft.

Koeman zou de derde buitenlander in de selectie van Real Madrid worden naast de Mexicaan Hugo Sanchez en de Westduitser Bernd Schuster. AS schreef het nieuws uit zeer betrouwbare bron te hebben vernomen en er niet op terug te komen als het wordt tegengesproken. "Met de overgang van Schuster van Barcelona naar Real Madrid waren we eveneens juist geïnformeerd."

0-0-0-0-0

VOETBAL / GRONINGEN — Martin Koeman, werkzaam bij FC Groningen, heeft geheel onverwacht een aanbod gehad van Atletico Madrid om bij de Spaanse club technisch manager te worden. Koeman heeft een week bedenktijd gevraagd. Hij vermoedt dat de Spaanse club op deze manier hoopt dat zowel zoon Ronald als Erwin meekomen naar Madrid. Voorzitter Gil ziet beide spelers graag in zijn team.

0-0-0-0-0

INTERNATIONAL LADIES TENNIS TOURNAMENT

Van Rosberg laat zich verrassen door Ramierez

Patsy Dijkhuizen komt wilskracht tekort tegen Colombiaanse Carolina Hadad

WILLEMSTAD — In de tweede en derde ronden van het internationale dames tennis- toernooi behaalde de 15-jarige Catalina Ramierez een overwinning op de Curaçaose kampioene Yolanda van Rosberg (6-3, 6-4). Beide speelsters plaatsten zich echter voor de volgende ronde omdat zij als nummer één en twee in hun poule eindigden.

De Nederlandse Mimoushka Kion werd in haar groep, zoals verwacht, eerste en de Britse Belinda Weltz was letterlijk en figuurlijk de sterkste in de derde poule.

Door de overwinning van Kion op Patricia Dijkhuizen in de tweede ronde (6-1,6-0) en de winst van de Colombiaanse Carolina Hadad op de tegenvallende Venezolaanse Muckersnachel, werd de ontmoeting in de derde ronde tussen Hadad en Dijkhuizen belangrijk voor de eindstand in deze poule. Immers de nummer één en twee zouden zich plaatsen en beide speelsters hadden een gewonnen en een verloren partij op hun conto.

WINNEN

Beide wisten ook dat ze moesten winnen om aanspraken op een gunstige voortzetting in het toernooi te maken. Patsy Dijkhuizen had het psychologische nadeel dat ze net een 'pakslaag' van Kion had moeten verwerken. Hadad had haar tegenstandster in de tweede ronde zien vertrekken met een blessure.

...Sharon Phelipa, bescheiden rol...

Dijkhuizen opende de partij met 40-0 op eigen service en ging met 1-0 in games aan de leiding. Goed voor haar zelfvertrouwen en leuk voor het publiek, die zich schrap zette voor een spannende strijd. Zeker toen Hadad haar eigen service met een dubbele fout opende zal menig Patsy- fan aan een overwinning voor de Curaçaose gedacht hebben.

Toch zou zulk een gedachte voorbarig blijken, want Carolina Hadad sloeg met haar tweehandige backhand vanaf de base- line met scherp en trok de game naar zich toe: 1-1.

Een wat overmoedig geworden Dijkhuizen begaf zich vervolgens naar het net en zag een dropshot van Hadad mislukken. Met mooi tennis kwam Pasty er echter niet, want na een eerste break- point te hebben weggewerkt moest zij de 14-jarige Colombiaanse toch de game laten. Carolina won haar eigen service wel en stond weldra op een gerieflijke 3-1 voorsprong.

Dijkhuizen herstelde zich tijdelijk, en probeerde via dropshots haar tegenstandster te verschalken. Dat mislukte, maar met intelligent spel vanaf de base-line bracht ze toch nog de winst binnen in de vi fde game: 2-3.

Met een keihard, scherp over het net geslagen backhand stelde Hadad in de zesde game van de eerste set orde op zaken en gaf Patsy geen kans op de base-line. Dijkhuizen realiseerde dat haar enige mogelijkheid lag in een spel bij het net. Twee maal kwam ze naar voren. De eerste maal voor een prachtige volley, de tweede maal kreeg ze een passeerslag om de oren die al haar moed in de schoenen deed zakken: 2-5.

In de laatste game van set 1 waren het meer stuiptrekkingen dan echte slagen die Dijkhuizen produceerde. Met 6-2 voor Hadad gingen de speelsters direct verder voor de volgende set.

Dijkhuizen speelde alles of niets. Het werd bijna iets. 3-0 stond ze voor in de tweede set en Patsy speelde perfect. Hetzelfde wapen waarmee Hadad haar bestookte, gebruikte Patsy tegen de Colombiaanse: base-line spel. In deze fase sloeg Hadad, vooral met haar backhand, regelmatig in het net.

Bij 15-30 op eigen service in de vierde set keerde het geluk voor Hadad terug. Dat begon met een return die via het net toch nog aan de andere kant viel. Carolina won de game en nog een. Patsy raakte duidelijk in paniek en begon haar onvrede over de prestaties openlijk te manifesteren.

De kleine Hadad daarentegen groeide steeds meer en liet Patsy de fouten maken. Dat was Dijkhuizen wel toevertrouwd want voordat ze er zelf erg in had stond het 5-3 voor de Colombiaanse.

De negende game van deze set werd een soort copie van de hele wedstrijd. Patsy opende haar eigen service met een pracht van een dropshot en vervolgde met een blunder van jewelste en kreeg zelfs een eerste matchball tegen. In de daaropvolgende langste rally van de partij werd het einde even uitgesteld, maar niet afgesteld, want bij de vierde matchball voor Hadad sloeg Patsy zelf de bal uit en Carolina Hadad **kwam voor de eerste maal in de ontmoeting naar het net** en wel om de felicitaties van Dijkhuizen in ontvangst te nemen.

VAN ROSBERG

Nog geen uurtje daarvoor had Yolanda van Rosberg zich laten verrassen door de landgenote van Hadad, Catalina Ramierez. De op papier sterkere Curaçaose vertoonde enige onzuiverheid in haar slagen en in vergelijking met de partij van de vorige dag deed Yolanda het 'slecht' voor haar doen.

Na de eerste set met 3-6 te hebben verloren speelde Yolanda de 15-jarige Ramierez in de tweede set wederom in de kaart door opgelegde kansen niet te benutten. Typerend voor de 'afwezigheid' van Yolanda was het einde van de match, waarbij Ramierez een keiharde smash van Van Rosberg keurig netjes langs de Curaçaose kampioene plaatste en met 6-4 de winst binnenhaalde.

"Ik voelde dat het niet echt lekker ging tegen Ramierez, toch weet ik dat ik in een volgende onmoeting tegen deze speelster grotere kansen heb. Ik had in de beginfase wat moeite om op gang te komen", aldus Van Rosberg. Inderdaad bleek dit geen grootspraak van Yolanda, want in haar tweede partij van gisteravond sloeg zij weer als van ouds: hard en zuiver. Zij won dan ook met 6-0, 6-0 van Sharon Phelipa. Met Sharon Phelipa begint eigenlijk een ander hoofdstuk van dit toernooi.

De 28-jarige Sharon werd op het laatste moment toegevoegd aan het deelnemers- veld en had net een lange buitenlandse vakantie achter de rug. "Ik heb de afgelopen vijf weken geen bal geraakt", vertelde ze. "Ik had er eigenlijk niet meer op gerekend om aan dit toernooi deel te nemen maar wilde de organisatoren geen nee verkopen, omdat het een goede zaak is dat ze het toch al zeer dun bezaaide internationale tennis op Curaçao met dit toernooi wat opkrikken", aldus de bescheiden Sharon Phelipa die toen nu toe al haar partijen verloor.

Als men echter bedenkt dat een meisje als Sharon het in dit toernooi opneemt tegen dames en dametjes die per dag gemiddeld vijf tot zeven uur op de baan staan, is het geen wonder dat de resultaten niet erg rooskleurig zijn. Dat geldt trouwens voor de meeste Curaçaose speelsters. Yolanda is de enige die misschien het hoofd kan bieden aan het buitenlands tennisgeweld.

...Patricia Dijkhuizen, net niet...

Dit mag echter geen excuus zijn, omdat het een van te voren bekend feit was. Excuses heeft de Britse Belinda Welts in ieder geval nog niet nodig gehad. Ze volgt momenteel in Florida de Nick Bolletary-school (gerenomeerde tennis- instituut) en staat volgens eigen zeggen zo'n kleine zeven uur per dag op de baan. Haar tegenstandsters in dit toernooi hebben dat ondertussen ook ondervonden. Negen games kreeg de in Londen wonende Welts tot nu toe tegen in drie partijen.

In haar poule ging de echte strijd dan ook om de tweede plaats. Deze werd door de Puertorikaanse Jean McCormick bezet na winst in de eerste driesetter van het toernooi tegen de Curaçaose Jereline Joubert (6-3, 4-6, 6-1).

UITSLAGEN

De resultaten van de tweede en derde ronde in het International Ladies Tournament waren als volgt:

2e ronde:
Kion - Dijkhuizen 6-1,6-0; Peguero - Phelipa 6-4,6-3; Boekhout - Joubert 6-1,6-2; Welts - McCormick 6-0,6-0; Van Rosberg - Ramierez 3-6,4-6; Muckersnachel - Hadad 0-6,0-6 (Muckersnachal geeft op na de eerste set, wegens blessure).

3e ronde:
McCormick - Joubert 6-3,4-6,6-1; Hadad - Dijkhuizen 6-2,6-3; Welts - Boekhout 6-2,6-3; Van Rosberg - Phelipa 6-0,6-0; Kion wint per default van Muckersnachel; Peguero - Ramierez 1-6, 4-6.

Zaterdag worden vanaf 19.00 de semifinales gespeeld, waarvoor de beste twee van elke poule zich hebben geplaatst. De indeling zal door loting geschieden, de geplaatsten zijn:

Mimoushka Kion (Ned), Carolina Hadad (Col), Catalina Ramierez (Col), Yolanda Van Rosberg (Cur), Belinda Welts (Eng) en Jean McCormick (Pt Rico).

De finales worden zondagmiddag vanaf 16.30 u gespeeld. Internationaal dames tennis dus op de banen van Rust & Burgh en het kost niets.

...Belinda Welts, eerste in haar poule...

Jan Reker niet gelukkig met Russische ploeg

Metallist Charkov tegenstander Roda JC

KERKRADE — Trainer Jan Reker van Roda JC moet ver van huis voor het bekijken van de tegenstander in de tweede ronde van de strijd om de Europa Cup voor Bekerwinnaars. Vrijdag rolde in Zwitserland het volslagen onbekende Metallist Charkov bij de loting uit de koker. De club uit Kerkrade ontmoet de bekerwinnaar van de Sovjetunie eerst in Kerkrade op 26 oktober, de return volgt op 9 november in Charkov.

Metallist eindigde de vorige competitie op de elfde plaats met vijftien punten achterstand op kampioen Spartak Moskou. De ploeg uit de vroegere hoofdstad uit de Oekraïne, met 1,5 miljoen inwoners de zesde stad van de Sovjetunie en tevens een belangrijk industrie-centrum, moet het niet hebben van de voorhoede. In de dertig competitie- wedstrijden scoorde Charkov slechts 23 keer. De verdediging incasseerde 32 treffers.

In de eerste ronde van de strijd om de Europa Cup voor Bekerwinnaars schakelde Charkov het Joegoslavische Borak Banjaluka uit. De Joegoslaven wonnen de thuiswedstrijd met 2-0. Woensdag klaarde de Sovjetrussische ploeg alsnog het karwei door voor 40.000 toeschouwers met 4-0 te winnen. Tarassov nam de eerste twee doelpunten voor zijn rekening. Atsjojev en Jesipov verzorgden de rest van de produktie.

NIET BLIJ

Roda JC is helemaal niet blij met de Russen. Samen met het Turkse Sakaryaspor was het de minst gewenste opponent.

Trainer Jan Reker: "Het is het slechtste lot dat we konden treffen. Ik ben met PSV twee keer in de Sovjetunie geweest. Tegen Dnjepropetrovsk en tegen Kiev. Het is daar geen pretje. Die Russen doen net alsof ze alles voor je doen. Maar intussen zaten we voor het duel tegen Dnjepr een hele nacht op het vliegveld te wachten."

Charkov ligt ongeveer een 500 km ten oosten van Kiev. Roda speelt eerst thuis. Dat Metallist geen echte publiektrekker is, interesseert Reker niet zo. " Ik ga niet over de financiële zaak [illegible] kansen: "Ik heb geen zin om door zo'n club uitgeschakeld te worden, dus we moeten nog maar een ronde verder." Volgende week is Roda JC vrij en gaat de trainer ginds een kijkje nemen.

De voorkeur van spelers en trainer van de Limburgse ploeg ging uit naar Aarhus (Den), Lech Poznan (Pol) en het Westduitse Eintracht Frankfurt. De spelers hadden Cardiff City er nog bijgezet.

FC Groningen

DEN HAAG — Als het even meezit kan FC Groningen er in de tweede ronde van het toernooi om de Uefabeker voor zorgen dat na Jose Maria Maguregui van Atletico Madrid opnieuw een trainer wordt ontslagen. Jean-Claude Donze, oefenmeester van Servette, zit ook op de schopstoel. Hij redde zijn baan woensdag voorlopig met de overwinning op Sturm Graz.

Na op eigen veld moeizaam te hebben gewonnen (1-0), hield de Zwitserse ploeg in Oostenrijk stand: 0-0. Het beslissende doelpunt viel in de laatste seconde van de eerste wedstrijd. De maker was Freddie Grossenbacher, momenteel wegens een ernstige knieblessure lange tijd uit de roulatie.

Evenals Atletico Madrid, door FC Groningen in de eerste ronde van dit Cup-toernooi uitgeschakeld (1-0 thuis, 1-2 uit), staat Servette in de nationale competitie vrijwel onderaan. De ploeg heeft uit 13 wedstrijden tien punten gehaald. Slechts St. Gallen en Lugano staan lager, wegens een slechter doelsaldo.

De bekendste speler van Servette is ongetwijfeld Karl-Heinz Rummenigge. De veelvuldig Westduits international werd begin vorig seizoen overgenomen van Inter Milan. De spectaculaire aankoop van de kapitaal-krachtige voorzitter Lavizarri bleef niet zonder resultaat.

PLAY-OFFS

Na een zevende plaats in de competitie werd de ploeg in de daarop volgende play-offs tweede. Servette kwam slechts twee punten tekort op kampioen Xamax Neuchatel. Erikson, voormalig speler van Feijenoord en Roda JC werd topscorer van Zwitserland met 36 treffers. Het jaar daarvoor was hij eveneens de produktiefste speler in de competitie.

Voor het begin van dit seizoen gold Servette als titelkandidaat. Vooralsnog pakt het anders uit. De vijf-voudig kampioen, die in Schallibaum, Bonvin, Favre, Bamert (Zwitserland), Erikson (Denemarken), Fargeon (Frankrijk) en Rummenigge (West-Duitsland) al dan niet actuele internationals heeft, draait niet. De laatste nationale titel van de ploeg stamt uit 1985.

Groningen hoeft niet te vrezen dat voorzitter Lavizarri op korte termijn versterking zal halen. "Met de aankoop van Rummenigge zijn we aan de top van onze financiële mogelijkheden gekomen. We moeten het doen met het huidige mataraal." Servette heeft één Nederlander in de selectie, die Kok heet en jaren geleden in de jeugd van Ajax speelde.

Tweehonderd zakenlieden op Curaçao- presentatie Den Haag

Curaçao Inc. maakt goede propaganda bij meeting Nederlands bedrijfsleven

— door Victor Hafkamp —

DEN HAAG — Het Antillenhuis in Den Haag wacht met spanning de resultaten af van de presentaties die een afvaardiging van Curaçao Inc. de afgelopen dagen in Nederland heeft gehouden. Woensdagavond en vrijdagmiddag waren er respectievelijk in het Promenda Hotel en in het Nederlands Congrescentrum in Den Haag presentaties en forumbijeenkomsten voor het Nederlandse bedrijfsleven. Donderdag bood de delegatie van Curaçao Inc. het World Trade Center in Amsterdam aan. Daar werden de Nederlandse exportconsulenten uitvoerig over de voordelen van vestiging op Curaçao geïnformeerd.

In Curaçao Inc. werken Curaçao Port Authority, het International Trade Center (ITC) Curaçao, de Kamer van Koophandel en Nijverheid, Curaçao Port Services, de ALM en Curaçao Industrial and International Trade Development Co. samen.

Ongeveer tweehonderd vertegenwoordigers van het Nederlandse zakenleven kwamen vrijdagmiddag op de bijeenkomst 'Zakenvrienden van Curaçao' in het Nederlands Congrescentrum af. Ze konden luisteren naar de toelichtingen van mr ing. Jacky Voges, directeur Curaçao Port Authority; drs Carlos Römer, directeur Curaçao Industrial and International Trade Development; John Sellers van het ITC en mr Richard Hart, de voorzitter van de Curaçaose Kamer van Koophandel en Nijverheid. Hun praatjes werden gelardeerd met videobeelden van het eiland Curaçao, de haven en het handelscentrum.

VOLDAAN

"We hebben alle reden om voldaan te zijn over de reacties van het Nederlandse zakenleven op onze uitnodiging de presentatie bij te wonen. We hopen binnenkort de resultaten te zien. Het Antillenhuis staat voor u open", zei gevolmachtigd minister 'Papy' Jesurun aan het slot van de bijeenkomst.

Drs ing. C.G. Smits, minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, verzekerde zijn gehoor dat het gemakkelijker zal worden zaken te doen met Curaçao. De komst van het ITC is naar zijn mening een belangrijke stap voorwaarts op weg naar een versterking van de Curaçao economie.

Mr Richard Hart toonde zich perplex over de grote opkomst van het Nederlandse zakenleven. "Toen ze tegen me zeiden dat er zo'n tweehonderd mensen zouden komen, dacht ik: het zal wel de helft zijn en daar ben ik al tevreden mee, maar dit is geweldig. Ik geloof dat onze boodschap goed is overgekomen en ik hoop dat het er toe zal bijdragen dat vooral in de sfeer van de Nederlandse handel en industrie de ogen een beetje open zullen gaan. Dat ze Curaçao meer zullen gaan zien als hun steunpunt voor de export voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

GOED NIEUWS

Mr Hart had ook goed nieuws voor het gezelschap van zakenlieden. "Door het afzeggen van het belastingverdrag met Amerika hebben een heleboel off shore- maatschappijen de laatste jaren Curaçao verlaten. In de hoogtijdagen van de off shore hadden we als Kamer van Koophandel op Curaçao ongeveer 35.000 bedrijven ingeschreven. Vijfduizend waren lokaal, de rest off shore. We zien dat er van zo'n twintigduizend zijn overgebleven en dat is meer dan we hadden verwacht. We hopen dat er binnenkort weer van een kleine groei sprake zal zijn. De stabilisatie is bereikt en we zijn vol optimisme over de toekomst".

Curaçao heeft nu een andere instelling dan vroeger, verzekerde mr Hart de aanwezigen. "De tijden van de Bonanza zijn voorbij. We moeten gaan samenwerken om Curaçao een beetje op te bouwen. Ook in het toerisme wordt nu goed samengewerkt. Er is een Curaçao Tourism Board opgericht. Er is een overkoepelende stichting in de maak, zodat we gezamenlijk kunnen gaan werken aan een betere toekomst voor Curaçao, waardoor de nog hoge werkloosheid omlaag kan gaan. Misschien kunnen we dan net als Aruba over een tijdje Curaçaoënaars in Nederland gaan werven en hen vragen: 'Kom terug naar jullie eiland'," aldus een optimistische Hart.

WERKLOOSHEID

De economische situatie op Curaçao en de werkgelegenheid kwamen ter sprake in vragen van de Nederlandse zakenlieden tijdens het vragenhalfuurtje aan het einde van de presentatie. "Er is vooral veel werkloosheid onder de jongeren", legde mr Carlos Römer uit. "Maar", zo voegde hij er relativerend aan toe, "je kunt ook stellen dat er een grote groep mensen voor je klaar staat, zo je ze nodig hebt".

Op een vraag over de hoogte van de inflatie in de Antillen antwoordde hij: "Dat woord kénden we. In het verleden is het wel eens twaalf procent per jaar geweest. De laatste jaren twee procent en dit jaar niet meer dan één procent. Omdat we alles importeren, spelen we met die dingen. Als Europa te duur wordt, halen we het uit Amerika en omgekeerd".

Veel vragen waren er overigens niet na de uitvoerige informatie die het panel uitstortte over de aanwezigen. Tijdens een informele bijeenkomst na afloop toonden ze zich in meerderheid zeer content over het gebodene.

Friedrich Zielinski, de vertegenwoordiger van Curaçao Inc. in Nederland die het forum voorzat en van gevolmachtigde minister Jesurun lof kreeg toegezwaaid voor zijn organisatorische werkzaamheden, vertrekt 26 november met een Nederlandse handelsmissie naar Curaçao. Mogelijk plukt hij daar al de eerste vruchten van de presentaties van deze week. Een eerder door Zielinski geleide de Noordbrabantse missie leverde een goede oogst aan zakelijke contacten op.

Dit weekeinde verblijft een deel van Curaçao Inc. in België. De vertegenwoordiger van het ITC voert besprekingen in Londen.

Vliegtuig uren opgehouden

Cocaïne gevonden door Bogota- luchthavenpersoneel

BOGOTA — Een in drugszaken gespecialiseerde Colombiaanse rechter heeft gedurende enige tijd beslag laten leggen op een Tristar- toestel van Eastern Airlines nadat aan boord daarvan een partij van negen kilo cocaine was gevonden. Later kreeg het toestel toch toestemming om te vertrekken.

De rechter achtte het noodzakelijk het vliegtuig ter beschikking te stellen van de Narcotica- eenheid van de Colombiaanse politie om een eventuele nader onderzoek in het vliegtuig in te stellen in verband met de cocainevondst. Tijdens een routinecontrole trof men de cocaine aan. Het was overigens een gelukkige dag want diezelfde dag werd op het vliegveld van Bogota ook een andere partij cocaine gevonden en wel verpakt in bloemen- dozen. Het was een partij van dertig kilo.

VRACHTVLUCHTEN

Het misbruiken van commerciele vluchten voor het vervoer van verdovende middelen heeft onlangs de Colombiaanse staatsluchtvaart- maatschappij Avianca verplicht zijn vracht- vluchten op Miami stop te zetten. Verschillende keren had de Amerikaanse douane cocaine in deze vliegtuigen gevonden. De daarna opgelegde boetes waren van die omvang dat de belangstelling om vracht te blijven vervoeren op Miami als sneeuw voor de zon verdween bij de Avianca- leiding.

Het oponthoud van de Eastern Tristar duurde ruim vier uur. Het vrijgeven werd mogelijk nadat namens Eastern een verklaring was getekend dat het vliegtuig zich bij de justitie zou presenteren voor nader onderzoek als dit nodig mocht blijken. De directie van de Amerikaanse luchtvaartmaatschappij verzekerde de Colombiaanse autoriteiten dat men volledig mee zal werken bij dit drugs- onderzoek.

Ingezonden

Onderwijs-protest

RUIM ACHTER het scholencomplex aan het Brionplein ligt de plaats van de bushaltes, waar dagelijks vele honderden passagiers in- en uitstappen. Dit grote busstation moet gereconstrueerd worden.

Als voor de hand liggend alternatief verplaatst de overheidsdienst DOW de bushaltes tot februari naar het veel kleinere Molenplein, nota bene ook nog aan die kant van het plein waar het oudste onderwijsgebouw van de Antillen staat, waarin ruim vijfhonderd leerlingen elke dag onderwijs genieten.

Op ongeveer twee meter van de leslokalen zullen zich vanaf de komende week de talloze passagiers bevinden die van de af- en aanrijdende busjes gebruik maken. Het voortdurend rijden, stoppen, remmen, optrekken, claxoneren van een eindeloze stroom busjes, benevens het praten, roepen, lachen van honderden buspassagiers, op enkele meters van de open leslokalen, zal fataal blijken voor het onderwijs aan ruim vijfhonderd jongeren en 24 leerkrachten.

Maar ook, waarom zou men zich daar nu dik om maken?

Onderwijs is immers slechts belangrijk op papier. Als we de schijn maar wekken in onze discussies op niveau op te komen voor het onderwijsbelang!

Dat 24 leerkrachten elke dag plichtsgetrouw bezig zijn de ruim vijfhonderd leerlingen van de St Martinus MAVO zo goed mogelijk onderwijs te geven, waar de leerlingen recht op hebben, daar maken de heren Splinter en Pieters van DOW zich minder kopzorgen over.

Zelfs een hyper-kortzichtige mens kan nu al voorzien welke rampzalige gevolgen dit voor het onderwijs ter plaatse met zich meebrengt. Verantwoord onderwijs is bij voorbaat uitgesloten.

Dat dit een tijdelijk zaak is van rond de geplande vierenhalve maand, mag alles voor hen aannemelijk maken, maar voor de school is het niet acceptabel.

Ook het RK Centraal Schoolbestuur staat vooralsnog machteloos, de plannen van DOW gaan gewoon door, ondanks onze noodkreet.

DOW heeft nu, achteraf, wel oren naar onze klachten, maar de projectleiders hebben niet beseft wat hun locatie-keuze inhoudt, noch hebben zij enig contact vooraf met ons gehad over een mogelijke andere standplaats voor bussen, terwijl die wel degelijk aanwezig is, namelijk op 40 meter afstand. En dit is wel de droevigste en meest onlogische kant van de zaak!!

Het is voor ons onbegrijpelijk dat u het dagelijks onderwijs aan zoveel leerlingen niet of onvoldoende in uw besluitvorming hebt betrokken.

Bent u er zich wel van bewust wie de verantwoordelijkheid draagt voor de door uw keuze ontstane situatie, waarin van goed onderwijs geen sprake meer kan zijn?

U zegt, dat ik de situatie te somber inzie en dat te zijner tijd een evaluatie van de geluidsoverlast zal plaatsvinden om dan, zo nodig een alternatief te bedenken, maar dan schiet u door gebrek aan ervaring in dit soort zaken schromelijk te kort.

Waarom zouden we rampen voorkomen, als we straks de schade kunnen trachten te herstellen, of waarom zouden we de put nu al dempoen, als het kalf nog niet eens verdronken is?

CH. JILESEN
(directeur St Martinus MAVO)
Curaçao

WILLEMSTAD — De recherche behandelde gisteren 15 inbraken, 7 gevallen van diefstal en heeft al deze zaken in onderzoek.

Geen reclame stunt, maar een vaartuig! Het echtpaar Oerlemans is drie jaar bezig geweest met het construeren van het vaartuig, waarmee zij in de recordtijd van drie dagen van Ambrose Light bij New York naar het zuidelijkste puntje van Ierland willen varen. Gemiddelde snelheid: 75 kilometer.

*****

De landelijke studentenvakbond (LSVB) heeft een nieuw stelsel van STUDIEFINANCIERING bedacht waarbij de ouderlijke bijdrage wordt afgeschaft en eventueel een belasting van Academici wordt geheven. De studenten moeten worden verlost van de huidige studieleningen en een inkomen ter hoogte van een gewone bijstandsuitkering (1.049 gulden per maand) krijgen. De ideeën zijn op een bijeenkomst in Amsterdam gelanceerd door LSVB-voorzitter Maarten van Poelgeest. Afschaffen van het stelsel van ouderlijke bijdragen("Kinderonafhankelijkheid") acht de studentenvakbond een enorm voordeel vergeleken met het huidige beurzenstelsel. Ouders hoeven de gegevens over hun inkomen niet meer op te geven en tevens wordt de aantasting van hun privacy drastisch beperkt, aldus van Poelgeest. Volgens de vakbond zouden de huidige studieleningen moeten verdwijnen en worden vervangen door een later op te leggen Academici-belasting.

*****

Een ONTSNAPTE GEVANGENE is opgepakt terwijl hij een debat bijwoonde over de beveiliging van gevangenissen in het parlement van de Westduitse deelstaat Hamburg. Hij werd herkend door een gevangenis medewerker die ook bij het debat aanwezig was. De 27-jarige man was tot vijf jaar celstraf veroordeeld wegens diefstal. In juli dit jaar keerde hij niet terug na een weekend verlof dat hem verleend was wegens goed verdrag.

*****

De secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken, mr E.F. Jacobs, legt zijn functie per 1 januari 1989 neer in verband met de PASPOORTAFFAIRE. Dit heeft het departement meegedeeld. De secretaris-generaal is de hoogste ambtenaar op een departement. Jacobs heeft enkele weken geleden tegen minister Van den Broek gezegd zijn functie ter beschikking te stellen. In onderling overleg is besloten dat Jacobs per 1 januari een nieuwe functie binnen het departement krijgt. Welke functie dat zal zijn is nog niet bekend. Jacobs werd in augustus 1986 benoemd. Daarvoor was hij plaatsvervangend secretaris-generaal op het departement.

*****

Absoluut geen mooie benaming voor het Internationale Monetaire Fonds, maar dit is de manier waarop demonstranten de afkorting IMF uitlegden. Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van het IMF, dit jaar in Berlijn, wordt het lot van de derde wereld landen — omtrent het terugbetalen van hun schulden — beslist.

Geboren

René Maurice Philippe

5 oktober 1988 — Wij noemen hem Maurice

René Römer
Charlotte Römer - Beukenboom.

Breitnerlaan 10
2569 HC Den Haag
Nederland.

Tel.: 070 - 280513.

Een dissidente geleerde uit Tsjechoslowakije, die in Groot-Brittannie geen academisch emlplooi kon vinden, is met ingang van donderdag betaald filosoof in een kroeg in Swindon in West-Engeland. Dr Julius Tomin, die in 1980 naar Groot-Brittannie kwam nadat hij internationale bekendheid had verworven als pleitbezorger voor Academische vri heid in Tsjechoslowakije, krijgt een jaarsalaris van ruim 17.000 gulden voor het geven van drie colleges filosofie. De eigenaar van de pub die reeds een eeuw oud is, heeft zijn nieuwe werknemer op de loonlijst gezet als 'KROEGFILOSOOF-'.De eigenaar die medelijden kreeg met de academicus, toen hij hoorde dat deze niet aan de slag kon komen als filosoof, biedt zijn klanten een half uur durende lezing onder de titel 'een inleiding in de filosofie'. Hij zal in die colleges praten over zijn eigen omstandigheden, waarom wij tijd moeten besteden aan de filosofie en over het belang daarvan. Toman is gespecialiseerd in de klassieke Griekse filosofie. Sinds 1980 leidt hij een sober bestaan in Oxford. Nog kort geleden verloor hij de strijd met de Britse autoriteiten om een bijstandsuitkering omdat hij geen baan wilde dan die van filosoof. Hij zat zo krap bij kas dat hij, voor het bijwonen van een conferentie over filosofie in Brighton, per fiets de afstand van 130 kilometer tusen Oxford en de Zuidengelse badplaats moest afleggen.

*****

MET INGANG van 1 november zal mevrouw Lorraine C. de Souza de functie van secretaris penningmeester van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba van mevrouw dra B.M. van Veen-Every overnemen.

Mevrouw De Souza behaalde haar masters en bachelors degree in business administration aan de Newport University Holland in Utrecht. Ook slaagde zij aan de Nederlandse hogeschool voor toerisme en verkeer. Zij werkte onder meer als office manager bij het bureau Obelon Management Consultants in Rotterdam alsmede hield zij verschillende toeristenbanen in de Nederlandse Antillen en Nederland.

*****

LING-LING die in het afgelopen jaar zoveel in het nieuws is geweest vanwege onder andere een schijnzwangerschap gaat terug naar China. Na ruim een jaar dé attractie te zijn geweest van de bezoekers van de Bush Gardens in Tampa, gaat zij terug. Tientallen trouwe bezoekers gingen naar de dierentuin om afscheid te nemen. Yong-Yong een andere vrouwtjespanda die samen met Ling-Ling aan de Bush Gardens werd uitgeleend, ging reeds in april terug. Hopelijk lukt het Ling-Ling om in China de zo felbegeerde nakomeling aan haar verzorgers te schenken.

*****

De in Parijs wonende cineast JORIS EVENS is benoemd tot ereburger van Nijmegen, waar hij op 18 november 90 jaar geleden werd geboren. Er zal tevens een plein in deze stad naar hem worden genoemd. Hiertoe besliste de Nijmeegse gemeenteraad tijdens een bijzondere zitting, waar de cineast werd gehuldigd. Onmiddelli k nadat de raad de beslissing had genomen Ivens tot ereburger te benoemen overhandigde burgemeester Dales een oorkonde en de zilveren erepenning van de stad aan Ivens. Die woonde samen met zijn vrouw Marceline Loridan de raadsvergadering als eregast bij.

*****

Wega di Number CURAÇAO

3196
0679
1424

AGENDA CURAÇAO

Conimex

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
8 oktober 1988 vanaf 08.00 uur t/m 10 oktober 1988 om 07.00 uur.
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
7 oktober 1988 vanaf 17.00 uur t/m 10 oktober 1988 om 07.00 uur
Dokter Nivillac, Dokterskamer Brievengat, tel.: 76280/76281; spreekuren 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Elhage)

DERDE DISTRICT BANDABAO
7 oktober 1988 vanaf 17.00 uur t/m 10 oktober 1988 om 07.00 uur.
Dokter Vonhögen, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605 / 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75761 b.g.g. 625822/625800 toestel 143. (dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Alberto, tel.: 74949, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

*****

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Samson, tel.: 616718 b.g.g. tel.: 43838.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00 / 14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00 / 14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindedienst)
zaterdag
Otrobanda
Union, Breedestraat 187, tel.: 625837 / 623575.
Punda
Popular, hoek Madurostraat / Columbusstraat 15, tel.: 611269/612376.
zondag
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333 / 625444.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 13, tel.: 612380 / 613078.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
8 oktober: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
9 oktober: R.A. de Windt, Uteweg 53.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

KOUSA KOMUN: 20.00 uur symposium - aula UNA (ond.: 'Verkiezingssysteem').

TONEEL: 20.30 uur opvoering 'Un kama pa dos' gebracht door de Arubaanse toneelgroep Extenshon '87 - aula ITC, Piscadera.

IGLESIA BIDA NOBO (**Bandabao**): 20.00 uur bijeenkomst.

INTROFESTICUR: 20.30 uur int. troubadoursfestival - Centro Pro Arte, Schouwburgweg.

COCA COLA: 20.30 uur receptie t.g.v. 50-jarig bestaan - Curaçao Caribbean Hotel.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
TONEEL: 20.30 uur opvoering 'Un kama pa dos' gebracht door de Arubaanse toneelgroep Extenshon '87 - aula ITC, Piscadera.

EXPO ANTIL '88: 17.00-20.00 uur sluiting - Club Suvek.

KERK WISHI (**t.g.v. feest H. Theresa**): 17.00-18.00 uur aanbidding, 18.00 uur pontificale mis met preek (na afloop processie).

*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' - Su[illegible]

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.), 16.00 uur in het Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 20.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN
FORTKERK (Fort Amsterdam): 09.00 uur ds H.B. v/d Steen.
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed Anthony): 09.30 uur ds J. Moens.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): 11.00 uur ds H.B. v/d Steen.
(in alle kerken wordt er een extra collecte gehouden voor de Wereldiaconaat).

*****

GEREFORMEERDE KERK
GROOT KWARTIER (Arowakenweg 28): 08.30 uur leesdienst; 17.00 uur ds J.J. Schreuder.
SERU FORTUNA (Seru Fortunaweg 20-A): 10.00 uur leesdienst.
BUENA VISTA (Cubaweg 100): 08.30 uur ds J.J. Schreuder.
SANTA ROSA (Marakaweg 1): 10.00 uur ds J.J. Schreuder.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 + 24.00 uur *Coming to America* (*f*.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *Coming to America* (*f*.5,- p.p.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 Our House; 19.30 My two dads; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Estreno I: «Black Moonraising»; 21.30 Estreno II: «Scared Straight»; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg Estreno; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.10 Sena di Señor: «pastoor Josefa en zang van koor 'Luz i Amor»'; 17.00 Sala di konsierto: «Bach in concert»; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Alf; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Live uitzending finale-avond Introfesticar (troubadoursfestival) vanuit Centro Pro Arte; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

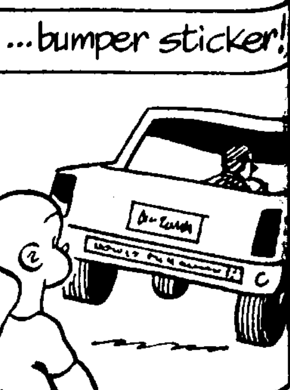
*****

HENRY ® **By Dick Hodgins**

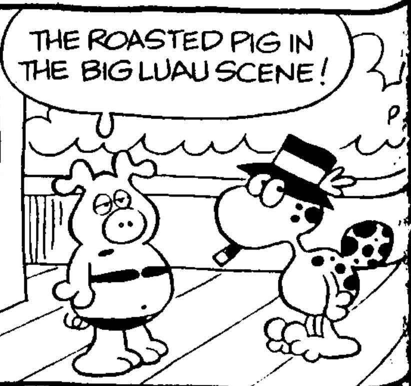

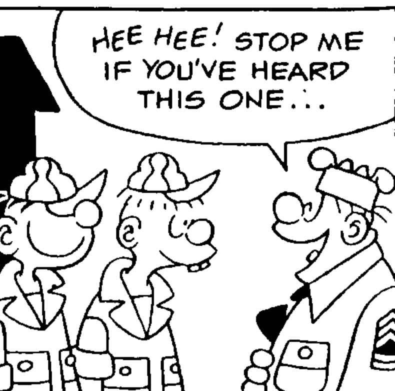
BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

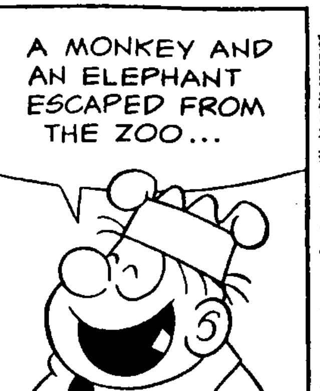

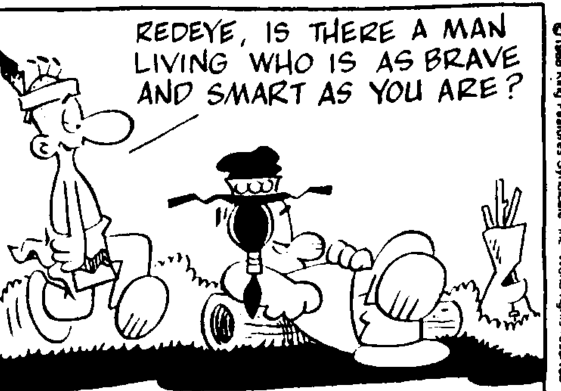
BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

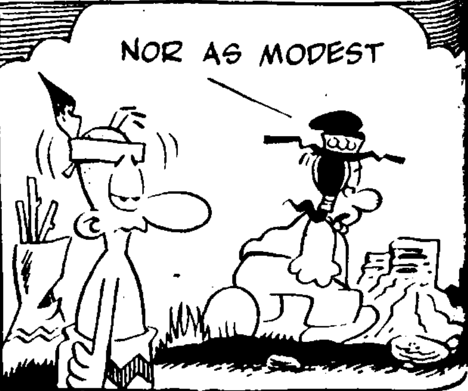

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

AMIGOE Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Ard Hervers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 873859 (Franse kant).
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, **tel.: 370503, 370504 en 370304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

DIERENARTS DR J.A. JANSEN (Dokterskliniek Noord Saliña, tel.: 4255): spreekuren: dinsdag en vrijdag van 14.00-15.00 uur en voorts volgens afspraak.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(8 oktober)
KOLEGIO REINA BEATRIX
19.30 uur 1e Songfestival - aula SGB.

SPORT
VOLLEYBAL
19.00 uur (heren-B) Tigers/Valmers Agencies vs Friend Stars;
20.00 uur (dames-A) Dynamite vs The Pink Stars;
21.00 uur (heren-A) Avanti/Duracel vs Sabana Revolution - banen BSF.

(9 oktober)
BOVOBO
10.00 uur algemene ledenvergadering - BSF.

SPORT
SOFTBAL
(Slow Pitch)
11.00 uur Sotebo vs Centro di Bario Nikiboko;
13.00 uur La Sonrisa vs Jeslumina - Ternica/La Sonrisa-veld, Tera Kòrá.

ATLETIEK
(Comcabon)
18.00 uur start 10-km loop bij stadion te Playa naar het eindpunt bij het Bonaire Beach Hotel.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

Rotaryclub en verkeer

KRALENDIJK — Gezien het feit dat er de komende week zeer veel gasten op het eiland zullen zijn, heeft de Rotaryclub Bonaire een groot aantal folders verspreid waarop verzocht wordt de vigerende verkeersregels in acht te nemen. De Rotaryclub zegt iedereen een veilig en plezierig verblijf op Bonaire toe te wensen, waarbij er rekening gehouden zal worden met de opengebroken wegen, de voetgangers, aangeven van wijzigingen van richting en vooral het aandacht besteden aan de verkeersborden. De folders zijn in drie talen uitgegeven: Nederlands, Papiamentu en Engels.

San Bernardo schenkt beker

KRALENDIJK — De Sociedad San Bernardo heeft aan het Stichtings- bestuur van de Bonaire Regatta een bijdrage gegeven van ƒ125,-. Dit kan bestemd worden voor een beker voor een van de winnaars van de zeilregatta. De Societeit heeft dit gedaan ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan dat op 1 oktober werd gevierd. De Sociedad San Bernardo heeft vele leden gehad die nu reeds overleden zijn, maar altijd bij de zee betrokken waren. Mensen zoals Pa Runchi Soliano en Carlos Christiaan. Woordvoerder van de Stichting Regatta, Niki Tromp toonde zich uiterst blij met de geste van de Sociedad.

Regatta

Zondag 9 oktober:

12.00-15.00 uur	captainsmeeting Coffeeshop Bonaire Beach Hotel (BBH)
17.30-19.00 uur	15-km minimarathon gesponsord door het WEB nv
19.30-20.00 uur	officiële opening van de 21ste Bonaire Regatta rond het zwembad van het BBH
20.00-01.00 uur	Latijnsamerikaanse avond in de Beachhut van het BBH

Maandag 10 oktober:

7.50 uur	Klasse I, II, III, IV en V vertrekken voor de Rond Bonaire Race
9.20 uur	sunfishes/lasers/470
9.30 uur	catamarans
9.40 uur	sailboards
12.50 uur	sunfishes/lasers/470 (tweede manche)
13.00 uur	catamarans (tweede manche)
13.10 uur	sailboards (tweede manche)
17.00-18.00 uur	captainsmeeting in de Coffeeshop BBH
19.30-22.30 uur	Tipico Bonairiano met Grupo Cayena en een folkloritische show in de Beachhut.

Het Regattafestival, dat wordt georganiseerd door de Lionsclub Bonaire, is geconcentreerd op het plein voor het Bestuurskantoor, het Wilhelminapark en Fort Oranje. Deze activiteiten beginnen dinsdagavond.

ECO - NOTEN

DE WINST voor belastingen van het Britse veilinghuis Christie's is in de eerste helft van dit jaar ten opzichte van dezelfde periode van 1987 gestegen van 18,32 miljoen pond sterling tot een recordbedrag van 20,6 miljoen pond. De omzet groeide van 50,95 miljoen pond tot 55,85 miljoen pond.

- - - - - - - - - - - - -

DE BUNDESBANK heeft de Westduitse banken 14,3 miljard mark aan speciale beleningen toegewezen met een vaste onveranderde rente van 4,25 procent. De beleningen hebben een looptijd van 28 dagen. De banken hadden op de jongste beleningen ingeschreven voor ongeveer zestig miljard mark.

DE WESTDUITSE automobiel- fabrikant Opel, onderdeel van het Amerikaanse concern General Motors, gaat een assemblage- fabriek bouwen in **Turkije. Daar zal vanaf 1990 het nieuwe middenklassemodel Vectra worden gebouwd. Er moeten jaarlijks** tienduizend wagens van de band komen voor de Turkse markt. Het project vergt een investering van achttien miljoen mark en zal driehonderd arbeidsplaatsen opleveren in Turkije plus nog eens 230 in de Bondsrepubliek, waar alle onderdelen worden gemaakt.

- - - - - - - - - - - - -

HET BRITSE machinebouwen wapenconcern GKN heeft voor 47,8 miljoen pond sterling een belang van 22,2 procent gekocht in de helikopter- fabrikant Westland. De aandelen zijn overgenomen van Fiat en het conglomeraat Hanson.

- - - - - - - - - - - - -

DE DALING van de prijzen van ruwe olie op de internationale vrije markt is dinsdag tot staan gekomen. Handelaren verwachten echter dat de noteringen op korte termijn verder omlaag zullen gaan als de Organisatie van olie-exporterende landen (OPEC) geen krachtige maatregelen neemt om een eind te maken aan de forse overproductie.

- - - - - - - - - - - - -

Kaya Grandi 15 december gereed

Regatta ondervindt geen last

KRALENDIJK — De angst dat het plein voor het Bestuurskantoor noch de Kaya Grandi beschikbaar zou zijn voor het Regattafestival is gelukkig niet bewaarheid geworden. Peter van Esveld van de Antillen nv, die het werk uitvoert, benadrukte tegenover de Amigoe dat vandaag — zaterdag — alle kabels getrokken zijn en de sleuven gedicht. Bonaire kan zich dus opmaken voor het zesdaagse zeilfeest.

Dat zag er in eerste instantie helemaal niet zo uit. Vooral de forse regens die de afgelopen maand zijn gevallen, speelden bij de werkzaamheden een rol.

Peter van Esveld: "We zijn momenteel op schema. Vandaag zijn de kabels getrokken en de sleuven dicht zodat elke winkel in de Regattaweek te bereiken is. Wij zijn nu bezig met het aanleggen van de trottoirbanden waarbij we iets meer aandacht zullen besteden aan de restaurants en de snackbars in de Kaya Grandi aangezien we daar de grootste concentratie van mensen verwachten".

STREEFDATUM

Al verschillende malen is 15 december genoemd als de datum waarop de ellende voor de winkeliers in de Kaya Grandi achter de rug zal zijn. Van Esveld beaamt dat tegenover de Amigoe nadrukkelijk. "Wij hebben een goede coördinatie met de mensen van Flamingo TV, van het WEB nv en de Telbo nv. Wanneer zij klaar zijn met het leggen van hun kabels, kunnen wij onmiddellijk gaan bestraten".

Of dan ook de verfraaiïng reeds aangebracht zal zijn — er komen immers betonnen bankjes en plantenbakken die het aanzien van de Kaya Grandi zullen verhogen — kan Van Esveld niet garanderen. Dat is uitbesteed aan Bejolha nv.

VERKEERSDREMPELS

Inmiddels zijn de werkzaamheden voor het Bestuurskantoor vrijwel gereed. Van Esveld beaamt ook, dat wanneer de grondwerkzaamheden eenmaal achter de rug zijn, het bestraten verwonderlijk snel gaat. Er zal dus voor het Lionsfestival geen enkel probleem zijn. De tentjes en kraampjes rond het podium voor het Bestuurskantoor doen het erg goed op het met zwart en grijs bestrate plein.

Zowel het plein als de Kaya Grandi blijven overigens gewoon open voor het verkeer. De onmogelijke bocht voor de ABN Bank — wanneer men van de Abraham Boulevard afdraait de Kaya Grandi in — is opzettelijk zo gelegd, zegt Peter van Esveld. "Daarmee verkrijgen we het verkeer. De straat blijft namelijk open en om te voorkomen dat de auto's de wandelende en winkelende voetgangers teveel hinderen, zullen ze gedwongen zijn om stapvoets te rijden".

Die dwang wordt mede gerealiseerd door vier verkeersdrempels in de Kaya Grandi: één bij de bank, de tweede voor Barclay. Ook bij Mona Lisa is er één en tenslotte voor Centro. De straatbreedte van slechts vier meter genoodzaakt eveneens de snelheid aanzienlijk te verminderen.

De werkzaamheden aan het Bestuursplein en de Kaya Grandi hebben tot nog toe een bedrag van 1,2 miljoen gekost. Er is overigens aanzienlijk meer geld beschikvaar, maar het totale project omvat ook de verbetering van de straat langs de zee naar de nieuw te bouwen pier.

Van Esveld weet nog niet of dat ook uitgevoerd zal worden door de Antillen nv. Daarover zal komende maand onderhandeld worden, zo deelt hij de Amigoe desgevraagd mee.

Er zullen ook enige wijzigingen gekomen in de verkeerssituatie. Zo zal de Curaçaostraat die langs Centro loopt vermoedelijk éénrichtings- verkeer worden van de zeezijde naar het centrum.

De Kaya Dwars, waaraan Mona Lisa ligt, wordt ook éénrichtingsverkeer, maar juist in de andere richting dan momenteel. De derde straat die verandert, is de Kaya Bonaire waaraan Heitsouveniers ligt.

Momenteel éénrichtings- verkeer van de zeezijde naar de Kaya Grandi. Maar ook dat zal omgedraaid worden.

KRALENDIJK — Het spandoek dat de Regatta aankondigt bij het begin van de opengebroken Kaya Grandi lijkt een beetje misplaatst. Dat is echter maar schijn, want de Antillen NV heeft er alles aan gedaan om vóór maandag het grootste gedeelte van Kaya Grandi begaanbaar te maken.
Op de foto: het beeld dat de voornaamste Bonaireaanse winkelstraat afgelopen vrijdagmiddag nog bood.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van de heer

ARNOLD P. TORE

Beter bekend als Nolly ex employe van Aeroc?rgo

Namens zijn kinderen :	**Angelique, Patrick, Roxanne, Vernon, Vanessa**	**Toré**
Kleinkinderen :	**Joanne, Marv, Lemar**	
Zusters en broer :	**Hilda Severina en familie; Elsira Nahr - Toré en familie; Arnolva Davalillo - Toré en familie; Virma Besentini - Toré en familie; Edna Toppenberg - Toré en familie; Shemma Jansen - Toré en familie; Henry Toré en familie**	
Families :	**Joonchi Margaretha; Ramon Zimmerman; v. Aanholt - Perry - Noorden - Nahr - Klein - Meye - Virginie - Kolf; Valery Toré; Glen Matroos en familie.**	

De teraardebestelling zal plaats vinden op maandag 10 oktober om 4 uur vertrekkende vanuit El Tributo Otrabanda naar de Rooms Katholieke begraafplaats te Janwé.
Vóór de begrafenis zal een Heilige Mis voor zijn zielerust worden opgedragen, in de Santa Familia-kerk.
Gelegenheid tot rouwbeklag vanaf 12 uur te El Tributo Otrabanda.
Na de begrafenis gelieve geen rouwbeklag aan huis.

ATLANTIS HOTEL AND VILLAS
ARUBA ENTIDAD DE VIVIENDA N.V.

Gerencia di Atlantis Hotel & Villas cu honda pena ta anuncia fallecimento tragico y repentino di

MARITZA CELINA DUARTE-VICTORIA

na bida yiu di Sr. Ariel Duarte Monaga, director di nos hotel

Gerencia ta invita tur amigo y conocirnan pa asisti na un ceremonia di despedida diadomingo awor pa 4.30'or p.m. na Misa San Fransisco na Oranjestad.

Entierro lo tuma lugar na Caracas, Venezuela.
Ora y fecha lo wordo anuncia despues.
Aruba, 7 di oktober 1988.

Con profunda pena participamos el fallecimiento trágico y repentino de nuestra querida hija y hermana

MARITZA CELINA DUARTE-VICTORIA

Sus padres
: **el señor Ariel S. Duarte-Monaga y la señora Celina Victoria Arango.**
Sus hermanos
: **Sergio Duarte Victoria**
Oscar Duarte
Gabriel Duarte
Heidi Duarte
Su fiel amigo
: **Arturo**

invitan a sus demas familiares y amigos a una ceremonia de despedida que se efectuará este domingo a las 4.30 p.m. en la iglesia de San Fransisco en Oranjestad.

El cepelio tendrá lugar en Caracas, Venezuela. Hora y fecha serán anunciado despues.

Aruba, 7 de octubre 1988.

Gerencia di Aquarius Boutique N.V.

cu honda pena ta anuncia fallecimento tragico y repentino di nan amiga stima

MARITZA CELINA DUARTE-VICTORIA

Gerencia ta invita tur amigo y conocirnan pa asisti na un ceremonia di despedida diadomingo awor pa 4.30'or p.m. na Misa di San Fransisco na Oranjestad.

Entierro lo tuma lugar na Caracas, Venezuela.
Ora y fecha lo wordo anuncia despues.

Gerencia di Aruba Recycling Industry

cu honda pena ta anuncia fallecimento tragico di nan amiga stima:

MARITZA CELINA DUARTE-VICTORIA

Gerencia ta invita tur amigo y conocirnan pa asisti na un ceremonia di despedida diadomingo awor pa 4.30'or p.m. na Misa di San Fransisco na Oranjestad.

Entierro lo tuma lugar na Caracas, Venezuela.
Ora y fecha lo wordo anuncia despues.

Gerencia di MEDUSA N.V.

cu honda pena ta anuncia fallecimento tragico y repentino di nan co-propietaria y gerente

MARITZA CELINA DUARTE-VICTORIA

Gerencia ta invita tur amigo y conocirnan pa asisti na un ceremonia di despedida diadomingo awor pa 4.30'or p.m. na Misa di San Fransisco na Oranjestad.

Entierro lo tuma lugar na Caracas, Venezuela.
Ora y fecha lo wordo anuncia despues.

Tennis

KRALENDIJK — In de Regatta- week zal Bonaire Beach Hotel een tennis- toernooi organiseren op de banen van het hotel. De wedstrijden daarvoor beginnen op 10 oktober en de finale zal gespeeld worden op 15 oktober. Het toernooi is open voor alle lokale tennissers en bezoekers van buiten het eiland. Er is mogelijkheid deel te nemen in het dames en heren enkel, maar ook dubbel. Er zijn drie klassen waarin gespeeld wordt. Voor deelname wordt een klein bedrag aan inschrijfgeld gevraagd en ingeschreven kan worden bij tennisleraar Rudi Domacasse te BBH.

DE FEDERAL Deposit Insurance (FDCI) heeft de Watson State Bank (WSB) in Minnesota failliet verklaard. De 11,8 miljoen dollar aan bij de bnak ingelegde spaargelden worden overgenomen door Minnwest Bank Montevideo (MBM) in Minnesota. MBM neemt voor 7,9 miljoen dollar aan aandelen over van de MSB, die in totaal 13,4 miljoen aan aandelen had uitstaan. De FDCI stelt ongeveer vijf miljoen dollar voor de transactie beschikbaar en neemt zelf het resterende belang van ongeveer 5,5 miljoen dollar over.

BEKENDMAKING

Met ingang van 1 september 1988 heeft

Curacao Industrial Services N.V.

een 100% dochteronderneming van Curacaose Dok Maatschappij N.V., de aktiviteiten van de afdeling wikkelarij van Antem N.V. overgenomen en zal deze voortzetten onder de

Naam	: Curacao Industrial Services N.V. (C.I.S.)
Adres	: Emancipatie Blvd. / Dokweg (Kodela-gebouw)
P.O.B.	: 3012
Telex	: 1107
Telefax	: 37162
Telefoon	: 76822

Direktie ANTEM N.V. — Direktie CURAÇAO INDUSTRIAL SERVICES N.V.

OPROEPING

tot

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS

van de

C.O.G.E.M. N.V.

De vergadering zal plaatsvinden op 19 oktober om 10.00 uur v.m. ten kantore van de N.V. te Breedestraat 33 (P.).

De te behandelen onderwerpen liggen ter inzage van de aandeelhouders ten kantore van de vennootschap tot en met de dag voor de vergadering.

De Direktie.

GEVRAAGD

COMMERCIELE/ ADMINISTRATIEVE KRACHT

met ruime ervaring op het gebied van
* debiteuren- en loonadministratie
* correspondentie Engels
* inklaringen en filewerk.

VEREISTEN:
* HAVO-diploma of gelijkwaardig
* Type-diploma

GEBODEN WORDT:
* Goed salaris en sociale voorzieningen.

Brieven onder nummer ABC 1001 aan het bureau van dit blad, Curaçao.

De Regering van de Nederlandse Antillen

roept

BELANGSTELLENDEN

op die mee willen doen aan een

Internationale prijsvraag

onder auspiciën van de UNESCO, om te komen tot een poster in het kader van het

Internationale jaar van de Alfabetisatie 1990.

Uit de binnengekomen werkstukken zal door een jury twee inzendingen worden geselecteerd voor toezending naar de UNESCO in Parijs.

Inleverdatum van de poster is geopend tot uiterlijk 30 november 1988.

Voor nadere details kunt U kontakt opnemen met het Departement van Onderwijs.

— Op Curaçao	: Schouwburgweg nr. 24, Tel.: 616033
— Op Bonaire	: Generaal Manuel Piarstraat z/n, Kralendijk
— Op de Bovenwindse Eilanden	: Backstreet, Philipsburg, St. Maarten.

De Minister van Onderwijs en Cultuur.

Het bestuur van de Stichting Protestants Nijverheids Onderwijs op Curaçao

roept sollicitanten op ter vervulling van de

VACATURE

6 à 10 uur Bedrijfskunde

Algemene eis: bij voorkeur ervaring.
— bij voorkeur ervaring bij het voortgezet onderwijs.

Sollicitaties met uitgebreid curriculum vitae, tel. nr., sturen aan het voornoemd bestuur vóór 15 oktober 1988, Postbus 3555.

Inlichtingen: mevrouw J.A. Merkies, directrice P.H.K.J., tel.: 612919
de heer H.J. van Breugel, onderwijsfunktionaris, tel.: 78178/74.

De Stichting Administratie Protestants Onderwijs (S.A.P.O.) op Curaçao verzorgt de administratie van de scholen die worden beheerd door de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs (V.P.C.O.) en de Stichting Protestants Nijverheidsonderwijs (S.P.N.O.).

Het Bestuur van de S.A.P.O. roept sollicitanten op voor de funktie van:

ADMINISTRATEUR (M/V)

De administrateur geeft leiding aan de administratie en rapporteert daartoe aan de besturen van S.A.P.O., V.P.C.O. en S.P.N.O.

Tot de taak van de administratie behoort o.a. het verzorgen van:
— de financiële administratie
— de personeelsadministratie
— ...
— ...

een drietal medewerkers.

Vereisten:
— ...
— ...
— ... capaciteiten
— ... overheidsadministraties strekt tot aanbeveling
— ... 30 jaar
— de voorkeur wordt gegeven aan kandidaten van Protestants Christelijke huize.

De honorering vindt plaats op basis van de door de overheid gehanteerde schalen en voorwaarden.

Sollicitaties dienen gericht te worden aan het Bestuur van de S.A.P.O., Pietermaaiweg z/n, ...

Stroomonderbreking

Voor werkzaamheden kunnen wij voor U uitbreiden ... moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op: ...

BELGRADO — De leiding van de Communistische partij in de Joegoslavische deelstaat Servie heeft zijn steun uitgesproken voor de Servische beweging die het aftreden van het bestuur van de autonome provincie Vojvodina eisen.

Het Politburo van de Servische partij eiste donderdag na een spoedzitting het onmiddellijke aftreden van de partij-leiding in genoemde provincie welke zich verzet tegen pogingen om de provincie onder rechtstreeks bestuur van Belgrado te plaatsen.

ROME — Het Italiaanse congres begon vrijdag met een reeks geheime stemmingen die voor de toekomst van de uit 5 partijen bestaande regering van premier De Mita van doorslag- gevend belang zijn. De stemmingen gaan over de procedures rond de afschaffing van de geheime stemming in het parlement bij wets- kwesties. Reeds bij de 1e geheime stemming bleek dat er slechts een flinterdunne meerderheid achter de regering staat, maar bij deel- stemmingen leed deze ook 3 maal een nederlaag.